

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra pomocných věd historických a archivního studia

Bakalářská práce

Andrea Veverková

Písemnosti Univerzity Karlovy 1938-1945

Documents of Charles University 1938-1945

Praha 2018

Vedoucí práce: PhDr. Milada Sekyrková, CSc.

Poděkování:

Nejprve bych ráda poděkovala své vedoucí paní PhDr. Miladě Sekyrkové, CSc., za rady a připomínky, její odborné vedení, za laskavý přístup a poskytnutý čas ke konzultacím. Za cenné připomínky a doporučení bych chtěla poděkovat PhDr. Barboře Štolleové, Ph.D. Za pomoc při dokončení práce patří velké díky mé kolegyni Bc. Tereze Konečné. Rovněž děkuji všem, kteří se mnou prošli celou dobou mého studia a o mé bakalářské práci slyšeli více než jednou.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 20. srpna 2018

.....

Andrea Veverková

Klíčová slova:

1938-1945, druhá světová válka, Protektorát Čechy a Morava, dějiny vzdělanosti, diplomatika, písemnosti, Univerzita Karlova, Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát, prof. Václav Vojtíšek, prof. Bedřich Hrozný

Key Words:

1938-1945, World War II, Protectorate of Bohemia and Moravia, history of education, Diplomats, Documents, Charles University, Archive of Charles University, Academic senate, prof. Václav Vojtíšek, prof. Bedřich Hrozný

Abstrakt:

Univerzita Karlova jako první česká vysoká škola měla a stále má své důležité místo ve společnosti. Její historie je stejně bohatá jako dějiny českých zemí, které svým způsobem odráží. Jedním ze zlomových okamžiků jistě byla doba druhé světové války, která tvrdě zasáhla celé spektrum tehdejší společnosti. Práce se na toto období dívá skrze optiku diplomatiky a snaží se přiblížit každodenní úřední agendu univerzity a jejích fakult. Tato instituce vyššího vzdělávání by bez úřednického aparátu v pozadí nemohla fungovat, jelikož ten zajišťoval administrativní podporu pro rámec jejích činností. Administrativní působení univerzitních úředníků spočívalo především v produkování písemností aktového typu, a to zvláště úřední korespondence, dále také protokolů ze schůzí či vydávání dokumentů upravujících chod univerzity. Jejím cílem je především zjišťování, do jaké míry tento úřednický život na pozadí univerzity přežil období po 17. listopadu 1939, kdy byly vysoké školy v Čechách a na Moravě nacistickými okupanty zavřeny.

Bakalářská práce se nejdříve věnuje nástinu dějiny univerzity od počátku až do květnového osvobození v roce 1945. V další části je přistoupeno k diplomatickému rozboru vybraných písemností z vytyčeného období od Mnichovského diktátu po zvláštní letní semestr 1945. Práce se snaží o zachycení vývoje úřední agendy s důrazem na období uzavření vysokých škol.

Abstract:

Charles university, as the first czech university, had and still has its important place in society. Its history is as rich as history of Czech lands, which it in its way reflects. One of the turning moments was surely the Second World War, which hit hard the whole spectrum of society at that time. This thesis is looking at this period through the optics of diplomatics and it is trying to introduce topic of the day-to-day official agenda of the university and its faculties. This institution of higher education could not function without the office system in the background, since it provided administrative support for the framework of its activities. The administrative work of university officials consisted primarily of the production of records, especially official correspondence, as well as protocols of meetings or the issue of documents governing the course of the university. Its aim is primarily to find out to what extent this clerical life at the university background has survived the period after 17th of November 1939, when the schools in Bohemia and Moravia were closed by Nazi occupiers.

The bachelor thesis first deals with the history of university history from the beginning to the liberation in May 1945. In the next part there is a diplomatic analysis of selected papers from the period since the Munich dictatorship to the special summer semester of 1945. The thesis is trying to capture the development of an official agenda with an emphasis on the period of closure of universities.

Obsah

1	Úvod	9
2	Univerzita Karlova	13
2.1	Dějiny Univerzity Karlovy od počátku do roku 1945	13
2.2	Uspořádání Univerzity Karlovy	20
3	Druhá republika (1.10.1938-14.3.1939)	23
3.1	Rektorát	23
3.2	Děkanáty fakult	26
3.2.1	Písemnosti filozofické fakulty	27
3.2.2	Písemnosti přírodovědecké fakulty	27
3.2.3	Písemnosti právnické fakulty	28
3.2.4	Písemnosti lékařské fakulty	29
3.2.5	Písemnosti bohoslovecké fakulty:	29
3.3	Ústavy a semináře	30
3.4	Profesoři.....	31
4	Protektorát (15.3.1939-16.11.1939)	32
4.1	Rektorát	32
4.2	Děkanáty fakult	35
4.2.1	Písemnosti filozofické fakulty	35
4.2.2	Písemnosti přírodovědecké fakulty	36
4.2.3	Písemnosti právnické fakulty	36
4.3	Ústavy a semináře	37
5	Od uzavření vysokých škol k osvobození (17.11.1939-8.5.1945)	38
5.1	Rektorát	39
5.2	Děkanáty fakult	42
5.2.1	Písemnosti filozofické fakulty	42
5.2.2	Písemnosti přírodovědecké fakulty	45
5.3	Ústavy a semináře	45
6	Zvláštní letní semestr 1945 (9.5.1945-30.9.1945).....	49
6.1	Rektorát	49
6.2	Děkanáty fakult	52
6.2.1	Písemnosti filozofické fakulty:	52
6.2.2	Písemnost přírodovědecké fakulty:	54
6.2.3	Písemnost právnické fakulty:.....	55
6.2.4	Písemnosti lékařské a bohoslovecké fakulty	55
6.3	Ústavy	56
7	Závěr.....	58
	Seznam pramenů a literatury.....	62

Seznam zkratek	65
Přílohy.....	66

1 Úvod

Předmětem zkoumání této práce jsou písemnosti Univerzity Karlovy ve specifickém období nacistické okupace českých zemí. Časově je zkoumání vymezeno na jedné straně Mnichovskou dohodou na podzim 1938 a na druhé zářím 1945, což logicky vyplývá z cyklu akademického roku univerzity. Dokumenty jsou zkoumány primárně optikou diplomatiky, a to se zaměřením na diplomatiku syntetickou a analytickou. Cílem práce je nejen analýza dokumentů po jejich diplomatické stránce, ale rovněž zachycení dynamiky proměn aktového materiálu v průběhu vymezeného období. Dále si práce klade za cíl zachytit změny běžné úřední agendy v období okupace a postavit je do kontrastu s předcházejícím obdobím tzv. druhé republiky a následujícím obdobím zvláštního letního semestru 1945, a vyzvednout specifika této doby. Rozhodující je, že ve zkoumaném období byla česká univerzita zavřena z rozhodnutí okupantů vyhláškou ze 17. listopadu 1939, a tedy by vlastně neměla fungovat. Přesto z období uzavření mezi listopadem 1939 a jarem 1945 je dohledána určitá běžná agenda univerzity, vypravovaná na hlavičkovém papíře a ověřovaná podpisy a dalšími ověřovacími prostředky (zavřené) univerzity. Práce pracuje právě s těmito dokumenty, vydávanými jménem nefungující školy. Současně s tím se snaží zaznamenat odraz doby v těchto dokumentech a tím přiblížit každodennost času jejich vzniku.

Dějiny našeho nejstaršího vysokého učení samozřejmě v minulosti ale i v dnešní době přitahují stále pozornost odborníků. Univerzita Karlova byla nesčetněkrát předmětem zkoumání a o její historii máme celou řadu publikací a studií, kdy společným rysem jsou velmi stručné informace o univerzitě během nacistické okupace českých zemí, které bývají často především zaměřeny na osudy studentstva a vyučujících.

Cennou publikací na poli dějin UK jsou *Dějiny Univerzity Karlovy IV. 1918-1990*¹, která je posledním ze čtyř svazků souborného díla. První část publikace věnující se rokům 1918-1945 zaujímá menší polovinu. Letům 1938-1945 věnuje okrajovou pozornost, uvádí všeobecně známé historické události a poté plynule přechází k osudům studentů, profesorů a docentů za války. Pouze jeden odstavec v rámci obecných dějin univerzity zmiňuje, co se po 17. listopadu 1939 stalo s budovami. V kapitolách věnujícím se historii jednotlivých fakult buď období okupace zcela chybí, nebo je zmiňováno jen krátce. Relativně největší pozornost je dopřána lékařské fakultě. Přehledný přílohový aparát zahrnuje

---

¹ BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*, Praha: Univerzita Karlova, 1998.

jak jmenné seznamy čelních představitelů univerzity v časovém úseku publikace, tak i statistické přehledy.

Prací, která pojímá dějiny univerzity od jejího počátku až po budování socialismu (tedy do začátku 60. let 20. století), jsou *Stručné dějiny University Karlovy*². Tato práce je navzdory své stručnosti přehledná a ve svém pojetí vyvážená. Shoduje se v osobě jednoho z autorů v knihu výše zmíněné, a to Janem Havránkem. Obě knihy mají rovněž velmi podobnou strukturu kapitol. I zde je věnováno nacistické okupaci málo prostoru, jsou zmiňovány hlavní milníky a ve stručnosti co se stalo s budovami, následně je pozornost stočena na studenty a profesory a jejich osudy během války.

*Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (do roku 1948)*³ od Josefa Petráně je i přes svou zaměřenost přínosným zdrojem informací o celé univerzitě. Vezmeme-li v potaz celkový rozsah práce (405 stran), je s podivem, že letům okupace je věnována stránka a kus textu. A i v rámci tohoto krátkého textového prostoru převládají informace o studentech a profesorech. O něco lépe si stojí alespoň část „*V osvobozeném státě 1945-1948*“⁴, a to díky srovnáním stav před uzavřením a po osvobození.

Neocenitelným základem pro diplomatiku písemností univerzity se stala práce *Archiv University Karlovy: Průvodce po archivních fondech*⁵ vydaný roku 1961. Kniha se věnuje dějinám archivu, vývoji univerzitní správy a popisu jednotlivých fondů. Sám autor připouští, že popis fondů je poněkud bolestný a torzovitý, neboť během druhé světové války archiv UK utrpěl značné ztráty „*nacistickým loupežným zásahem*“⁶. Pro náhled jednotlivých fondů až do roku 1945 a zhodnocením stavu materiálů s odstupem necelých dvaceti let po skončení druhé světové války, přináší i pro období protektorátu neocenitelné informace a kontext pro materiály, které jsou v archivu dnes k nahlédnutí. A současně upozorňuje na specifikum války, jakožto období, které písemnosti neukládá, ale spíše je ničí.

Pro potřeby této práce byly probádány v základní rovině fondy nacházející se v Archivu Univerzity Karlovy. Stěžejními se staly fondy Akademického senátu Univerzity Karlovy,

---

² HAVRÁNEK, Jan et al. *Stručné dějiny University Karlovy*. Praha: Universita Karlova ve Státním pedagogickém nakladatelství, 1964.

³ PETRÁŇ, Josef. *Nástin dějin filozofické fakulty Univerzity Karlovy: (do roku 1948)*. Praha: Univerzita Karlova, 1983.

⁴ Tamtéž, s. 335.

⁵ KUČERA, Karel a Miroslav TRUC. *Archiv University Karlovy: průvodce po archivních fondech*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1962.

⁶ Tamtéž, s. 80.

Rektorátu Univerzity Karlovy a tři z pěti v té době existujících fakult (právníká, filozofická, přírodovědecká). Důvodem pro upozadnění bohoslovecké fakulty bylo její zcela specifické postavení v meziválečné době. V případě lékařské fakulty to bylo proto, že dějinám pražských lékařských fakult se věnuje paní docentka PhDr. Ludmila Hlaváčková, CSc.⁷, a ve svých pracích přihlíží i ke správnímu vývoji těchto institucí. Pro všechny stěžejní fondy je charakteristické, že obsahují poměrně ucelené materiály především úřední komunikace s nadřízenými úřady a mezi sebou, kromě fondu Právníké fakulty Univerzity Karlovy, který z tohoto období má dochované jen protokoly ze schůzí profesorského sboru v letech 1938/39 a 1945. Vedle toho byl pro relevantní kontextuální zakotvení a širší rámec v rovině autonomní správy zahrnut do bádání fond Ministerstva školství nacházející se v Národním archivu České republiky. V rámci tohoto fondu byly zpracovány materiály týkající se univerzity, a to především v čase okupace. Rovina okupační správy byla záměrně ponechána stranou pro budoucí výzkum (na úrovni Úřadu říšského protektora a Německého státního ministerstva). Komplementárně k doplnění chybějících dokumentů byl využit i fond Rektorátu Německé univerzity v Praze v Archivu Univerzity Karlovy, a to konkrétně se zaměřením na korespondenci s českým rektorátem po 17. listopadu 1939. Probádáno bylo přibližně pět tisíc dokumentů, a to hlavně běžného aktového materiálu. Cílem bylo zachytit proměny na časové ose a pokusit se vymežit vývojové fáze v písemnostech v daném období.

Nashromážděné materiály byly zevrubně analyzovány po stránce diplomatické, jednotlivými kritérii byly z pohledu diplomatiky analytické vnější a vnitřní znaky písemností, jejich skladba, a určení, zda se v konkrétním případě jedná o originál, opis nebo koncept. Vnější znaky rozebírají fyzickou povahu listů, například druh papíru, jeho formát, psací látku, razítka. Vnitřní znaky si všímají stylu textu, jeho jazyka a skladby, která se zaměřuje na jednotlivé úseky textu a určuje je. Z pohledu diplomatiky syntetické se určuje, o jaký typ písemnosti se jedná, zda slouží vnitřnímu nebo vnějšímu chodu instituce. Analýza po stránce obsahové zahrnovala řazení písemností, o čem se v písemnostech pojednává a k jakým oblastem se vztahují. Tedy pokus o systematizaci materiálů a zároveň snaha zařadit dokumenty do časové osy, s přihlédnutím k jejich odlišnostem v průběhu let.

---

⁷ Například ve své práci *Dějiny pražských lékařských fakult 1348-1990*, každá kapitola je postavena stejně – správní vývoj, stavební vývoj, studium na pražských fakultách. in: HLAVÁČKOVÁ, Ludmila a Petr SVOBODNÝ. *Dějiny pražských lékařských fakult 1348-1990*. Praha: Karolinum, 1993

Při vypracování předkládaného bakalářského textu byly při vypracování jako doplněk primárního materiálu použity dobové tištěné publikace, a to nejenom ty, jež se týkají prací stanového období, ale i z doby demokratické československé republiky. Předpokladem porozumění reality okupačních let zkoumaných textů bylo poznání organizace a správy vysokého školství před nástupem okupace. Metodou sondy byly vytěženy *Sbírky zákonů a nařízení republiky Československé*⁸. Pro rozšíření povědomosti o systému vysokoškolského vzdělávání v předmnichovské republice byla neocenitelnou *Příručka školské a osvětové správy/pro potřebu služby školských a osvětových úřadů a orgánů vydali a redigovali Otto Placht a Frant. Havelka ; napsali Kamil Buzek*⁹. Publikace je velmi podrobná a zahrnuje takřka všechna nařízení a vyhlášky ke školství a osvětě. Pro své členění podle skupin a pro své poznámky byla mnohem přínosnější než *Předpisy pro vysoké školy republiky Československé*¹⁰ od Otty Plachta, které předkládají pouze samotné právní předpisy. Problém obou těchto titulů spočívá v tom, že po jejich vydání v první polovině 30. let minulého století již nebyla publikována jejich upravené nebo doplněné verze a ani v pozdějších letech se nevydaly publikace takového záběru v oblasti školství.

Předkládaný bakalářský atestační text je strukturován principiálně chronologicky. Za všeobecným úvodem k dějinám UK následují čtyři analytické části, ve kterých je zevrubný rozbor písemností nalezených ve fondech, které byly předmětem mého výzkumu specifikovaného období. Nedílnou součást práce tvoří přílohy, které demonstrují výsledky výzkumu. Z běžné úřednické agendy byly vybrány jako příklady pro svou nosnost písemnosti zcela typické pro danou agendu anebo svým způsobem vyčnívající. Průřezový výběr čítá 65 písemností, jež byly jednotlivě rozebrány po diplomatické stránce v jádru práce. Nedílnou součástí příloh je překlad písemností v německém jazyce.

---

⁸ Od roku 1940 do roku Sammlung der Gesetze und Verordnungen/Sbírka zákonů a nařízení.

⁹ BUZEK, Kamil, PLACHT, Otto, ed. a HAVELKA, František, ed. *Příručka školské a osvětové správy*. V Praze: Státní nakladatelství, 1934

¹⁰ PLACHT, Otto, ed. a HAVELKA, František, ed. *Předpisy pro vysoké školy republiky Československé*. Praha: nákladem vlastním, 1932.

2 Univerzita Karlova

2.1 Dějiny Univerzity Karlovy od počátku do roku 1945

Vývoj naší nejstarší univerzity je stejně bohatý a pestrý jako dějiny českých zemí. Dá se říci, že při pohledu na všechny dobré i špatné události, které se na této akademické půdě udály, spatříme odraz společnosti a poměrů v ní. Spolu s českým národem již od svého založení vzkvétala a stejným dílem i upadala. Když vedle sebe dáme události 30. a 40. let 20. století, jednak z pohledu dějin velice mladé republiky a na druhé straně její první univerzity, uvidíme, kolik toho tyto dva obrazy mají společného. K tomu však vedla dlouhá cesta, která započala ve 14. století.

Prvním datem hodného pamatování je 7. duben 1348, kdy byla vydána zakládací listina. Listinu vydal sám český a římský král Karel IV. a zřídil jí v Praze univerzitu, která měla na svém počátku čtyři fakulty – svobodných umění, lékařskou, právnickou a teologickou. Karel IV. tímto aktem úspěšně završil pokus svého *děda Václava II. z roku 1294*¹¹ a povedlo se mu tímto krokem zřídít první *studia generale na sever od Alp a na východ od Paříže*¹².

Univerzita byla založena s ideou dosažitelného vysokého vzdělání na území Českých zemí. Ale ani tato motivace nemohla zabránit působení historických událostí, které tehdejší společnost prožívala. Není tedy divu, že společenské a náboženské konflikty zasáhly i akademický život. 18. ledna 1409, téměř 61 let od zakládací listiny, byl vydán tzv. Dekret kutnohorský, který privilegoval český univerzitní národ, což mělo za následek, že *odešli mistři a studenti tří nečeských národů zastoupených na univerzitě do říše, aby si v Lipsku založili novou univerzitu*¹³. Univerzita se nebála pokrokových myšlenek a roku 1417 se přihlásila k husitství a odkazu mistra Jana Husa, který na pražské univerzitě nejen studoval, ale později i působil. Bez odkladů za tento ve své době odvážný krok následoval papežský zákaz činnosti, ke kterému se ještě přidaly husitské války. V tomto okamžiku došlo k omezení univerzitního života na minimum, přičemž tento stav trval až do počátku 17. století.

Stejně jako ve století 13. i ve století 17. je česká společnost zmítána ve vlnách důležitých událostí, což samozřejmě muselo ovlivnit i pražský institut vysokého vzdělávání. Ačkoliv rok 1609 je počátkem reforem univerzitního zřízení, a tedy by mělo dojít po období útlumu k jejímu rozkvětu. Představitelé Pražské univerzity se ani tentokrát nebáli dát znát svůj názor,

---

¹¹ Dějiny Univerzity Karlovy, I. svazek, s. 33

¹² Šmahel, František. *Alma mater Pragensis: studie k počátkům Univerzity Karlovy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. s. 213.

¹³ Tamtéž. s. 168.

a proto se připojili roku 1618 k odboji proti katolickému panovníkovi. Snaha, za kterou po porážce českých stavů na Bílé hoře roku 1620 měli zaplatit. I přes pokusy karolinských mistrů urovnat vztahy s vítěznými katolíky, se po jednáních a úvahách na téma zrušení pražské univerzity *Jezuité ujali Karlovy akademie v listopadu roku 1622 a téměř ihned se počali snažit vtisknout škole pevnou podobu*¹⁴, a to vše dle přání císaře Ferdinanda III. Císař rovněž vydal unijní dekret (1654), kterým došlo ke spojení Karolina a Klementina a dalo vzniknout nové vývojové fázi známé pod názvem Univerzita Karlo-Ferdinandova.

V 80. letech 18. století došlo k proměnám na univerzitní půdě, které byly zapříčiněny josefinským a osvícenským duchem doby. Spolu se změnou pohledu na fungování státu se změnil i pohled na fungování a účel univerzit. *Z universit se měly stát dokonale líhně byrokratického stavu*¹⁵, proto se studium stává od roku 1781 dostupným i nekatolíkům. O dva roky později došlo k zestátnění univerzity a roku 1784 byl zaveden nový studijní řád, který uzpůsobil studium na univerzitách plně potřebám monarchie. Velkým krokem v tomto směru bylo zavedení němčiny, jakožto vyučujícího jazyka, která postupem času nahradila do té doby užívanou latinu.

Ve druhé polovině 19. století společenské změny vytvořily takové prostředí, že došlo k uskutečnění záměru nejen českých politiků. *11. dubna 1881 vydal císař (František Josef I.) „nejvyšší rozhodnutí“, ve kterém schvaluje, aby Karlo-Ferdinandova univerzita v Praze byla napříště uspořádána tak, aby v Praze existovala jedna univerzita s německým a jedna s českým jazykem vyučování a obě aby nadále užívaly jména Karlo-Ferdinandova.*¹⁶ Příslušný zákon byl ovšem vyhlášen až o necelý rok později.

Stejně jako byl bujaře po celém světě, především však v Evropě, oslavován konec I. světové války, podobně to bylo i s oslavami vzniku demokratické Československé republiky. Změna nenastala pouze na politické mapě střední Evropy, ale projevila se též v každodenním životě obyčejných lidí, a proto se nevyhnula ani životu akademickému. Záhy se po 28. říjnu 1918 začaly dít obměny i na pražské univerzitě. *Ta v té chvíli totiž přestala být jedinou českou universitou a stala se první universitou Československé republiky*¹⁷. Nově zvolený rektor

---

¹⁴ BERÁNEK, Karel et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. II, 1622-1802*. Praha: Univerzita Karlova, 1995, s. 27.

¹⁵ Havránek, Jan et al. *Stručné dějiny Univerzity Karlovy*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova ve Státním pedagogickém nakladatelství, 1964, s. 156.

¹⁶ HAVRÁNEK, Jan et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. III, 1802-1918*, Praha: Univerzita Karlova, ©1997, s. 185.

¹⁷ Havránek, Jan et al. *Stručné dějiny Univerzity Karlovy*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova ve Státním pedagogickém nakladatelství, 1964, s. 253.

Karel Hermann-Otavský a senát se sešli již 29. října 1918, kde *jednohlasně bylo přijato poselství Národnímu výboru, jímž mu akademický senát nabízel pohotovost všech příslušníků univerzity ke spolupráci*.¹⁸ Rovněž bylo na místě odvolat usnesení o suspendaci budoucího prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka ze dne 31. srpna 1915. Tyto a další nezbytná rozhodnutí rektorátu i děkanátů byla dodatečně schválena Ministerstvem školství a národní osvěty. Na všech světských fakultách byla výuka zahájena 11. listopadu 1918, až na fakultu teologickou, kde se přednášet začalo již o šest dní dříve.

Nutné bylo rovněž vyřešit otázku právního a praktického vztahu české a německé univerzity. Nesmíme zapomínat na národnostní skladbu obyvatelstva republiky. Právně vše upravil zákon č. 135 Sb. z. a n., o poměru pražských universit ze dne 19. února 1920 (též známého jako Lex Mareš). Hned v prvním paragrafu zákona je jasně uvedeno, že *česká univerzita jest pokračovatelkou starobylého vysokého učení Karlova*¹⁹. Česká univerzita prohlášená za právoplatnou dědičku byla přejmenována na Universitu Karlovu a byla jí přisouzena práva na historické majetky. Původní C. k. německá univerzita Karlo-Ferdinandovu rovněž získala nový název - Německá univerzita v Praze. Zákon nabyl působnost v den svého vyhlášení a jeho provedení spadalo do působnosti Ministerstva školství a národní osvěty.

Letité snahy, které mají své kořeny v 19. století v období rozmachu přírodních věd, které se v té době vyučovaly na fakultě filozofické, vyvrcholily na počátku století 20. požadavkem na samostatnou přírodovědeckou fakultu, a ty byly roku 1920 úspěšně završeny. *Filosofická fakulta university Karlovy a Německé university v Praze rozděluje se na fakultu filosofickou a na fakultu přírodovědeckou, z níž každá má svého děkana a proděkana i samostatné zastoupení v akademickém senátu*.²⁰ Učiněno to bylo vládním nařízením č. 392 Sb. z. a n., o rozdělení filosofických fakult obou pražských universit ze dne 24. června 1920. To nabylo účinnosti dnem vyhlášení a provedení opět patřilo Ministerstvu školství a národní osvěty.

Nesnadné postavení měla po válce katolická bohoslovecká fakulta. Bylo na ni nahlíženo jako na zastaralou instituci, která v moderní době nemá své místo. V roce 1920 Akademický senát UK požádal o její vyčlenění. Sice k němu nedošlo, ovšem fakulta i díky svým vnitřním problémům tiše stála v pozadí a čekala, co s ní bude. To však neznamená, že by akademický život a výuka zde upadaly. Oproti tomu byla pozice teologické fakulty německé univerzity zcela opačná – bylo apelováno na zachování katolické tradice, která v německé společnosti

---

¹⁸ Bečvář, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*, Praha: Univerzita Karlova, 1998. s. 20.

¹⁹ Zákon č. 135/1920 Sb. z. a n., o poměru pražských universit.

²⁰ Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920. V Praze 1920. s. 1012.

té doby byla silně zakořeněna. Podobně na tom byla i nová Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká. Byla zřízena zákonem č. 197/1919 Sb. z. a n., jímž se zřizuje Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká v Praze ze dne 8. dubna 1919. *Tato fakulta tvoří samostatný, autonomní ústav se všemi právy a výsadami vysoké školy*²¹.

Od konce 19. století se ženám naskýkala možnost oficiálně studovat na vysokých školách. Jako jednou z posledních se ženám otevřela v roce 1918 i právnická fakulta. Nejenom že ženy studovaly, ale také postupem času začaly pronikat za katedry a předávat tím pádem své zkušenosti a vidění světa dalším generacím.

Hojné personální změny se děly v průběhu 20. a 30. let 20. století, především díky založení dvou nových univerzit – Masarykova univerzita v Brně a Univerzita Jana Ámose Komenského v Bratislavě. Spousta pracovníků z Prahy odešla vypomoci do nových institucí a mnoho jiných bylo přizváno na jejich uvolněná místa. Možnost podílet se na utváření nových pořádků oslovila či přímo zlákala nejednoho muže z akademických kruhů – Josef Šusta, František Drtina, Kamil Krofta, Otakar Srdínko, Cyril Horáček, Jan Krčmář a další. *Zároveň však váha university jako celku v národním životě pozvolna klesala.*²² Doba se změnila, a *proto vliv University Karlovy ve veřejném životě neodpovídal veliké vážnosti, které se těšila.*²³ S tím souviselo její ustoupení na poli kulturně politickém, čímž vytvořila místo pro nové organizace, které se snažily v různých oborech o osvětu národa. Ve svém důsledku to mělo dopad i na postavení a vnímání studentů studujících na univerzitách.

Boj s prostory je bojem věčným. Ve 20. letech minulého století to byl opravdu velký problém, přičemž řešení prostorových potíží nežádala pouze česká ale rovněž německá univerzita. Bylo třeba postavit budovu pro právníky a filozofy. Filozofové se dočkali jako první. *Do roku 1929 byla stavba realizována a fakulta začala budovu využívat od zimního semestru roku 1929/1930. K jejímu slavnostnímu otevření došlo ale až 1. listopadu 1930.*²⁴ Stavba budovy právnické fakulty u Čechova mostu na pravém břehu Vltavy byla realizována dle návrhu

---

²¹ Placht, Otto, ed. a Havelka, František, ed. *Předpisy pro vysoké školy republiky Československé*. Praha: nákladem vlastním, 1932. s. 68.

²² Bečvář, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy*. IV, 1918-1990. Praha: Univerzita Karlova, 1998. s. 34. Havránek, Jan et al. *Stručné dějiny University Karlovy*. Praha: Universita Karlova ve Státním pedagogickém nakladatelství, 1964. s. 256.

²³ Tamtéž. s. 257.

²⁴ <https://www.ff.cuni.cz/2015/11/budova-ff-uk-je-provozu-85/>

architekta Jana Kotěry v letech 1924 až 1931. *Budova fakulty, po vyřešení určitých problémů s definitivní dostavbou, začala sloužit studentům od akademického roku 1931.*²⁵ Dne 13. února 1934 potvrdil oprávněnost požadavků krajský civilní soud a o něco později i soud nejvyšší. 14. února 1934 došlo k tzv. intabulaci, tj. zapsání budov Karolina do pozemkových knih ve prospěch Univerzity Karlovy.²⁶ Do té doby byly prostory pronajímány například obchodníkům a volné prostory obsazovány dle vlastního uvážení ministerstva školství bez ohledu na potřeby univerzity. Do budovy právnické fakulty se z Karolina roku 1933 přestěhovala kvestura a o rok později i rektorát. *Archivní sbírky byly na podzim roku 1934 odstěhovány do budovy právnické fakulty, kde uloženy v třech přízemních místnostech*²⁷ získaly mnohem lépe vyhovující prostory. Po vystěhování Karolina byly jeho opravy zahájeny v roce 1935. Novou budovu dostala i teologická fakulta v Dejvicích. Přírodovědecká fakulta *při svém vzniku získala budovy v rozsáhlém a velkoryse rozvrženém areálu s botanicou zahradou na pražském Albertově a jeho okolí. Univerzitní areál byl budován od počátku 20. století, za první republiky i po 2. světové válce a patří k němu budovy fakult lékařských, přírodovědecké i ČVUT.*²⁸ I přes nedostatky prostorů a rapidnímu zvýšení počtu domácích studentů, byla univerzita otevřena i studentům a pedagogům ze zahraničí (např. Maďarska, Bulharska, Jugoslávie, Rumunska, Ruska)²⁹, stejně jako vědeckým kongresům, na kterých se v rámci mezinárodní spolupráce UK podílela.³⁰

V prvním desetiletí existence Československé republiky bylo třeba vyřešit řadu požadavků a problémů, kdy některé záležitosti musely počkat až do klidnějších 30. let 20. století. Do tohoto období spadá známá kauza tzv. insigniády. I přes právní nárok, který vznikl v únoru 1920, Německá univerzita v Praze odmítala vydat historické insignie – žezla jednotlivých fakult a univerzity, které měla stále v držení. K desátému výročí univerzitního zákona výše uvedeného se akademický senát Německé univerzity obrátil na parlament s žádostí, aby tento zákon byl změněn v tom smyslu, že také Německá univerzita je pokračovatelkou staroslavného učení Karlova. Žádost byla zmínuta, i přesto, že dva ze čtyř

---

²⁵ Kuklík, Jan a kol. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze = The Faculty of Law of Charles University in Prague. Praha: Havlíček Brain Team, 2008. s. 42.

²⁶ <https://uk100.cuni.cz/UK100-39.html>

²⁷ KUČERA, Karel a TRUC, Miroslav. *Archiv University Karlovy: průvodce po archivních fondech*. Praha: SPN, 1962, s47.

²⁸ <https://www.natur.cuni.cz/fakulta/o-fakulte/historie/vystava-90let>, s. Vznik Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

²⁹ BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*. Praha: Univerzita Karlova, 1998. s. 34.

³⁰ Havránek, Jan et al. *Stručné dějiny University Karlovy*. Praha: Universita Karlova ve Státním pedagogickém nakladatelství, 1964. s. 258.

posudků odborníků byla souhlasné. V září roku 1933 převzal úřad rektora UK profesor Karel Domin, *který si za svůj cíl vzal uskutečnění všech opatření, která byla obsažena v Lex Mareš*³¹. Celá záležitost se konečně vyřešila v listopadu 1934 za nového rektora právníka profesor Josefa Drachovského, kdy po výtržnostech a demonstracích nakonec situaci ovládlo ministerstvo, které dne 26. listopadu zprostředkovalo předání insignií do rukou českých akademických hodnostářů.

Měsíce napětí způsobených událostmi v sousedním Německu vyvrcholily nanejvýš nepříznivě pro československý stát, který byl donucen podvolit se dohodě mocností *podepsané jejich zástupci v Mnichově v noci z 29. na 30. září 1938*³². Taková situace nutně musela zasáhnout i do akademického života Univerzity Karlovy. Národ neztrácel víru a stejně tak nejstarší české vysoké učení pokračovalo ve své běžné činnosti, ačkoliv se i ono muselo přizpůsobit novým poměrům. Profesori od věku šedesáti pěti let a výše byli penzionováni díky snížení věkové hranice pro odchody do důchodu. Ti, kteří nemohli být vzhledem k věku převedeni do penze, byli dáni na dovolenou s čekatelným. Podobně na tom byly i pracovní síly. Dle vládního usnesení týkajícího se pracovníků ve státní službě Židovského původu se předčasné pensionování dotklo i profesorů, docentů a pracovníků židovského původu. Vztahy s německou univerzitou se stávají čím dál napjatějšími.

Neuběhl ani půl rok od Mnichova a bylo třeba se vyrovnat s dalším historickým okamžikem. 15. března 1939 byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava. Došlo na emigraci osobností z řad profesorů, kteří se raději rozhodli opustit vlast. Urychlovačem likvidace české inteligence, která se zdržovala v akademických kruzích, byly demonstrace 28. října, na kterých se podíleli i vysokoškolští studenti. *Oddíly německé policie rozehnaly demonstranty a použily při tom střelných zbraní, jejich oběti se stal...i student medicíny Jan Opletal.*³³ Ten v nemocnici svým zraněním podlehl a jeho pohřeb 15. listopadu se stal národním protiněmeckým manifestem.

Období druhé světové války je plné zásadních či zlomových dat, jedním z nich byl bez pochyby 17. listopad 1939. Den, který si do dnes stále celosvětově

---

³¹ BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990.* Praha: Univerzita Karlova, 1998. s. 41.

³² GEBHART Jan, KUKLÍK Jan, *Velké dějiny země Koruny české, svazek XV. a 1938-1945,* Praha: Paseka, 2006, s. 9.

³³ Havránek, Jan et al. *Stručné dějiny Univerzity Karlovy.* Praha: Univerzita Karlova ve Státním pedagogickém nakladatelství, 1964. s. 291

připomínáme. Z Hitlerova rozhodnutí³⁴ byla vydána vyhláška, pod níž je podepsán říšský protektor Konstantin von Neuratha, na jejímž základě byly české vysoké školy uzavřeny na dobu tří let. Vyhláška dále informovala o zastřelení devíti pachatelů a neurčitém počtu dalších pachatelů, který byl uvězněn. Tímto legálním krokem Německá říše učinila významný krok ve své politice týkající se českého školství. *Nacisté vedle ideového tlaku volili i formy bezprostředního nátlaku a přímé likvidace škol.*³⁵ Události mezi 28.10. a 16.11. byly vhodnou záminkou, kterou mohli své postupy ospravedlnit. *Toho dne ráno obklíčily silné oddíly čtyři největší pražské koleje, vyhnaly studenty, odvezly je do ruzyňských kasáren, kam k nim přibylí další začtení studenti.*³⁶ Uvěznění se nevyhnulo ani vedení Národního svazu studentstva. Těch devět pachatelů, kteří jsou uvedeni ve vyhlášce říšského protektora jakožto popravení, měli svá jména – doc. PhDr. Josef Matoušek, JUC. Josef Adamec, Ing. Marek Frauwirth, MUC. Jan Černý, JUDr. Jaroslav Klíma, JUDr. František Skorkovský, JUC. Bedřich Koula, prof. Jan Weinert, Václav Šaffránek.³⁷ Byly to první oběti z mnoha, které následovala, ať už přímo na popravišti nebo v koncentračních táborech. Univerzita nebyla zrušena, což je podstatné, zůstala agenda, kterou mohl dále vykonávat rektorát, a některé ústavy byly znovuotevřeny a pokračovaly vědecké činnosti.

V květnu 1945 nastal okamžik, na který celý český národ čekal tolik let, nacistický okupační režim padl a Univerzita Karlova mohla začít pracovat na navrácení se k plnému životu, který vedla ještě na počátku války. První kroky následovaly téměř okamžitě po osvobození. Jako příklad můžeme uvést filozofickou fakultu, kam již 10. května 1945, přišli obětaví členové fakulty v čele s naposled jmenovaným děkanem v roce 1939, Janem Rypkou, aby zahájili obnovu její činnosti.³⁸ Díky tomu, že fakulta neutrpěla během války velké škody, mohla poskytnout pro rektorát, děkanáty fakulty přírodovědecké a fakulty právnické, na jejichž budovách si okupace vybrala svou daň. *Rychlá obnova univerzitní činnosti a zvládnutí náporu posluchačů by nebyly možné bez obětavé spolupráce zaměstnanců, kterých např. na rektorátě nebylo ani dvacet.*³⁹ Co se personálních stavů týče, podobně na tom byla i obsazenost míst ve sborech. *Správa university byla obnovena podle předválečného modelu,*

---

³⁴ Petrůň, Josef a Petrůňová, Lydia. *Čestní doktoři Univerzity Karlovy: 1848-2015*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. s. 118.

³⁵ Somr, Miroslav. *Dějiny české školy a pedagogiky: Určeno pro posl. pedagog. fak.* Čes. Budějovice: Pedagogická fakulta 1980. s. 250.

³⁶ Havránek, Jan et al. *Stručně dějiny Univerzity Karlovy*. Praha: Univerzita Karlova ve Státním pedagogickém nakladatelství, 1964. s. 291.

³⁷ Pasák, Tomáš, *17. listopad 1939 a Univerzita Karlova*, Praha: Karolinum, 1997, s. 102-103.

³⁸ PETRÁŇ, Josef. *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze: (do roku 1948)*. Praha: Univerzita Karlova, 1983, s. 335.

³⁹ BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*. Praha: Univerzita Karlova, 1998, s. 239.

ovšem rektor, děkani a proděkani byli jmenováni bezprostředně po osvobození ministerstvem a později byla tato jmenování – s jednou malou změnou – prodloužena akademickými volbami na studijní rok 1945/46,⁴⁰ čímž byly porušeny akademické svobody. Jelikož nebyly možné schůze akademického senátu, tyto nahradily schůze děkanů, které započaly již 26. května 1945. O navrácení stavu vysokých škol do předmnichovského období se postaralo vládní nařízení č. 9 z 25.5.1945, o přechodných opatřeních na českých vysokých školách⁴¹. Výuka zvláštního letního semestru probíhala od 1. června do 7. září, letní prázdniny byly od 8. do 30. září⁴².

2.2 Uspořádání Univerzity Karlovy

Pro porozumění úřední agendě univerzity je třeba v základních rysech poznat její organizační strukturu a postavení v rámci resortu školství.

Je třeba vzít v potaz, že Univerzita Karlova, jakožto nejstarší univerzita na našem území, posloužila při budování vysokého školství ve 20. letech minulého století za vzor. Mezi základními právními normami týkajícími se československého vysokého školství, jak je uvádí *Příručka školské a osvětové správy*⁴³, nalezneme směs starých a nově vzniklých předpisů.

Znaky vysokých škol oproti školám nižším byly: vědecký charakter, *svoboda učení, právo promoční, právo habilitační, pro zápis řádného posluchače požadavek předběžného úplného středoškolského vzdělání ukončeného zkouškou dospělosti*.⁴⁴ Status vysokých škol byl zcela jasný – byly čistě státními ústavy. Naproti tomu univerzity (v tehdejší době především ta Karlova) díky své dlouholeté existenci a vývoji byly vnímány podle nálezu správního soudu jako *hybridní útvar, v němž podstat veřejné korporace sloučena jest s podstatou státního ústavu ve spleť celek*⁴⁵. Všechny vysoké školy spadaly pod ministerstvo školství a národní osvěty, kdy v Čechách a na Moravě se tak mohlo dít zprostředkovaně Zemským úřadem v Praze a Zemským úřadem v Brně. Ve věcech studijních se univerzita obracela na ministerstvo, ve věcech administrativních spolu s hospodářskými a finančními na Zemský úřad v Praze nebo Hospodářskou správu vysokých škol v Praze, zřízenou dne 21. září 1932. V praxi příslušné odbory zemského úřadu vykonávaly pro univerzitu například:

⁴⁰ KUČERA, Karel a TRUC, Miroslav. *Archiv Univerzity Karlovy: průvodce po archivních fondech*. Praha: SPN, 1962, s. 73.

⁴¹ Sběrka zákonů a nařízení státu Československého, Praha 1945, s. 13-14.

⁴² Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Univerzity Karlovy, k. 3.

⁴³ Buzek, Kamil, Placht, Otto, ed. a Havelka, František, ed. *Příručka školské a osvětové správy*. V Praze: Státní nakladatelství, 1934. xxxiv.

⁴⁴ Tamtéž, s. 1215.

⁴⁵ Tamtéž, s. 1217.

- vyměřování platů zaměstnancům a zaměstnancům samostatných knihoven
- rozhodování o přiznání výchovného u zaměstnanců VŠ a samostatných knihoven
- ustanovení asistentů a stipendistů
- spolurozhodování s akademickými úřady (např. při povýšení zřízenců a podúředníků)
- podílení se na kvalifikaci zaměstnanců VŠ a knihoven
- provádění podúřednické zkoušky
- normální pensionování zaměstnanců
- hospodaření s úvěry
- provádění kontroly vyúčtování dotací
- vedení evidence místností a inventářů

Krom zákonů, nařízení a výnosů se akademický život upravoval další řadou předpisů, jako třeba jednacími řády profesorských sborů a senátů, instrukcemi, habilitačním řádem, studijními řády spolu se zkušebními řády apod.

Univerzity se dělily na fakulty. Každá fakulta pak měla učitelský sbor, který zahrnoval všechny řádné i mimořádné profesory, soukromé docenty a učitele v užším slova smyslu. Z tohoto útvaru se každoročně volil děkan dané fakulty z řad řádných profesorů. Ten byl představeným fakulty a předsedal profesorskému sboru. S tímto postavení samozřejmě souvisela odpovědnost, povinnosti a práva v rámci fakulty, stejně jako celé univerzity ale také ve vztahu k světu mimo akademickou půdu. Odpovídal za dodržování a provádění zákonů a nařízení. Utvářen byl rovněž sbor profesorský, který fakultu přímo spravoval, zasedali v něm řádní profesori spolu s mimořádnými. Scházel se při pravidelných plánovaných i mimořádných zasedáních dle potřeby. Do jeho pravomocí spadalo vše týkající se vyučování a disciplinárních řízení. Členové sboru měli povinnost se schůzí účastnit.

Celou univerzitu pak řídil akademický senát, který se skládal z rektora, prorektora, děkanů a proděkanů a po jednom členu z každého profesorského sboru jednotlivých fakult. Do jeho působnosti patřily veškeré obecné záležitosti univerzity a stejně tak správní, výukové a disciplinární úkony. Jakožto vrcholný orgán dohlížel na vše, co se na univerzitě dělo, mohl například zastavit usnesení jakéhokoli z profesorských sborů. Podobně jako sbory profesorské se scházel na pravidelných i mimořádných zasedáních, kdy těmto schůzím předsedal rektor. Členové byli povinni na schůze docházet a usnášení schopný byl při účasti alespoň poloviny jeho členů, kdy bylo třeba nadpoloviční většiny pro projednávanou věc. Spadali pod něj úředníci a služebnictvo. Byl nejvyšší univerzitní instancí pro odvolání. Skrz něj procházela

veškerá korespondence profesorských sborů s ministerstvem školství a národní osvěty, kdy mu náleželo právo přidat své dobrozdání.

Každý rok byl volen nový rektor, přičemž jedna osoba mohla býti zvolena na tomto postu opakovaně. Rektor byl představeným akademického senátu a rovněž odpovídal za jeho činnost. MŠANO, jakožto nadřízený orgán, muselo schválit jednací řády jak akademického senátu, tak i profesorských sborů.

Vyučování na vysokých školách probíhalo *v první řadě přednáškami, dále pak cvičení v laboratořích, rýsovnách a seminářích, na klinikách, v dílnách a na školních statcích, exkursemi a pod.*⁴⁶

---

⁴⁶ Buzek, Kamil, Placht, Otto, ed. a Havelka, František, ed. *Příručka školské a osvětové správy*. V Praze: Státní nakladatelství, 1934. xxxiv, 1930 s. s. 1246.

3 Druhá republika (1.10.1938-14.3.1939)

Univerzita v čase druhé republiky se snaží hlavně vyrovnat s následky Mnichovské dohody. Agenda vnitřních i vnějších písemností je rozsáhlá. Běžná agenda navazuje na tu z předchozích let, věnuje se i nadále studentům, studiu a nejrůznějším domácím i zahraničním nadáním, tvorbě seznamů přednášek spolu se seznamy osob a ústavů jednotlivých fakult. Velkým tématem v písemnostech je pensionování profesorů, univerzita předávala pensionovaným osobám dekret ministerstva, a zaměstnanců obecně, ale současně s tím i těch pracovníků, kteří byli Židovského původu. O zvýšeném počtu studentů svědčí žádosti povolení paralelně oddělených lektorátů (např. z filozofické fakulty, rozdělení praktických cvičení francouzštiny lektora Dr. Dvořáka)⁴⁷. Vnější styk je veden především v úřední rovině s nadřízenými orgány (Ministerstvem školství a národní osvěty, Zemským úřadem v Praze a Hospodářskou správou vysokých škol v Praze), na neúřední rovině se jedná o blahopřání různého druhu a kondolence, osobám z veřejného života a také těch působících v akademickém prostoru. Vnitřní komunikace mezi jednotlivými částmi univerzity je hojná a děje v hierarchickém sledu (rektorát se obrací na děkanáty fakulty, děkanáty fakult se obracejí na ústavy spolu se semináři a obráceně). Druhy písemností se opakují, převládá především úřední korespondence. Poměr mezi originály a opisy je vyrovnaný. Nalezneme zde především strojopisná vyhotovení písemností na běžném kancelářském nebo hlavičkovém papíru. Struktura písemností dodržuje zavedené styly z předchozích let. Nejvýraznějším prvkem tohoto časového úseku je množství druhů užitých razítek. Jedná se především o škálu různých druhů úředních razítek, které mají usnadnit kancelářskou práci. Nejběžnějším typem je razítko čísla jednacího, podací razítko a razítko určující den expedice, a to ať už na úrovni rektorátu nebo děkanátu fakult. Ohlášeno v akademickém senátu, budiž uloženo, rektor, děna, vyvěšeno dne, pozvánky rozeslány, a. a. (= ad acta), čteno ve sboru dne, písmenová razítka označující jednotlivé agendy (propojení s podacím protokolem) a další. Barva inkoustu je nejčastěji červená. Pro pořizování opisů byl používán jak černý, tak i modrý průklepový papír, tudíž některé opisy jsou v modré barvě.

3.1 Rektorát

Rektorát univerzity měl mnoho práce, které bylo třeba se věnovat. Krom běžné agendy, která přetrvávala z předchozích let (záležitosti vnitřního i vnějšího života univerzity, studijní záležitosti, tedy běžná každodenní agenda, se kterou bylo třeba se vypořádat, aby akademický život pokračoval plynule), na přelomu akademického roku 1937/1938 a 1938/1939 události

⁴⁷ Národní Archiv České republiky (NAČR), Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4I₂ J, k. 1038.

z politické sféry znatelně zasáhly i do života prvního českého vysokého učení. K těmto změnám bylo třeba zaujmout stanovisko a vypořádat se s jejich následky. Je třeba také zmínit schůze akademického senátu, ze kterých vznikaly protokoly.

Úřední záznam ze dne 26. září 1938 (příloha č. 3.1)⁴⁸. Jedná se o originál vnitřní písemnosti. Záznam je strojopisně vyhotoven na kancelářském kvalitním papíru, původně čistém volném listu. V horním pravém rohu je otisk razítka se šablonou pro číslo jednací, ručně je dopsáno pořadové číslo. Nadpis je přerušovaně podtržen. Text je krátký, zabírá pouze jediný odstavec. Vlevo dole podpis – prvé řadě osoby, která dala podnět k úřední věci, a vedle vpravo podpis rektora. Nelze si nepovšimnout, rozdílu mezi uvedeným datem, které by logicky mělo spadat ještě stále do akademického roku 1937/1938, a přiřazeným číslem jednacím z akademického roku 1938/1939.

Opis dvou dopisů na jednom listu, a to oznámení Vysokoškolské protiletické ochrany v Praze bez datace a ustanovení spojené se žádostí Vrchního velitelství civilní protiletické ochrany C.P.O., Praha I. s datem 27. září 1938 (příloha č. 3.2)⁴⁹. Opis, který rektorát zanesl všem svým fakultám, byl pořízen dne 30. září 1938, již pod číslem jednacím nového akademického roku 1938/39, na pevnějším kancelářském papíru hnědé barvy podlouhlého formátu strojopisně. Celý obsah písemnosti je z důvodu šetření místem natěsnán na sebe bez patřičných mezer, které by usnadňovali orientaci mezi jednotlivými odstavci. Text se dá rozdělit do tří částí – v první je přepis oznámení Vysokoškolské protiletické ochrany v Praze, v druhé ustanovení/žádost Vrchního velitelství civilní protiletické ochrany C.P.O, Praha I. a ve třetí nejmenší části se nachází přípis rektorátu, co se má s opisem provést. Podepsáni jsou rektor s ředitelem univerzitní kanceláře, při bližším prozkoumání budí oba podpisy dojem kopii. Tato konkrétní kopie opisu byla přijata dne 1. října 1938 přírodovědeckou fakultou, což vyčteme z fialového (nezvyklá razítková barva pro úřední účely, tedy pokud se původní červený inkoust vlivem prostředí a času v nový odstín neproměnil).

Strojopisná kopie odpovědi za celou univerzitu adresovanou Oxfordské univerzitě bez datace (příloha č. 3.3)⁵⁰. Písemnost na běžném kancelářském neběleném papíru postrádá veškeré náležitosti, sama spolu s dvěma identickými kopiemi je vložena do papírových desek nadepsaný pouze jako „Odpověď na přípis Oxfordské university po mnichovském diktátu“. Skládá se ze tří odstavců textu v objektivním stylu s čitelným citovým zabarvením.

⁴⁸ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. č. 186, sign. B2/1, k. 10.

⁴⁹ Archiv Univerzity Karlovy, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1638, k. 105.

⁵⁰ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1451, k. 216.

Pod textem jsou vypsány osoby, které tento dopis měly podepsat. Jedná se o jedinou písemnost z probádaného materiálu, která měla být podepsána rektorem, univerzitním notářem a děkany všech fakult.

Na základě žádosti ministerstva školství a národní osvěty ze dne 14. listopadu 1938 zaslal (č.j. 166.119/38 – IV/1 R)⁵¹ rektorát v příloze průvodního dopisu ze dne 16. listopadu 1938 (č.j. 544 – V - 1938/39) zaslal ministerstvu prozatímní statistiku posluchačů na UK ke dni 16. listopadu 1938⁵². Kopie průvodního dopisu rektorátu ničím nevybočuje z řady běžné úřední korespondence, za povšimnutí stojí ručně vytvořený návrh statistiky (příloha č. 3.4)⁵³. Papír statistiky je obyčejný hnědý kancelářský. Tabulka je narýsována perem černým inkoustem. V legendě jsou uvedeny všechny fakulty a pod nimi je součtový řádek. Složené záhlaví se věnuje jednotlivým druhům posluchačů, tabulka je vyplněna statistickými údaji. Pod tabulkou se nachází jasně čitelný otisk razítka kvestury v černé barvě – razítko se skládá z plného názvu kvestury a místa pro vyplnění data. Podepsán je kontrolor (vrchní kvesturní tajemník) a druhá osoba jménem Bárta, razítko pod jménem označující funkci v rámci kvestury je rozpité, ale dá se v něm hádat, že se jednalo o kvestora.

Kopie oznámení slavnostní promoce profesora Dr. Bohumila Němce⁵⁴ ze dne 6. března 1939 (příloha č. 3.5)⁵⁵. Strojopisná kopie je vyhotovena na tenkém bílém papíře formátu A4 a pro její vytvoření byl použit modrý průklepový papír. V levé horní části pod sebou následuje číslo jednacích rektorátů, věc a počet příloh (toto pole je proškrtnuto, neboť tato písemnost nemá žádných příloh). V pravém horním rohu jako obvykle je uvedeno místo a datum. Adresátem tohoto oznámení jsou děkanáty všech fakult univerzity. Text je krátký, informativního stylu o dvou odstavcích, které jsou napsány objektivním stylem. Podepsán je rektor a zároveň s ním ředitel univerzitní kanceláře, dokument byl podepsán před svým odesláním, nejedná se o kopie podpisů. Toto vyhotovení bylo předáno přírodovědecké fakultě, o čemž svědčí razítko děkanství s datem přijetí a přiřazeným číslem jednacím. Dále jsou přidány otisky razítek „V“ pro označení agendy, s informací ohledně

---

⁵¹ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Univerzity Karlovy, V 1939/1940, Statistické výkazy 1938/1939.

⁵² Tamtéž.

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ Prof. PhDr. RNDr. H.C. Bohumil Němec, (12.3.1873-7.4.1966), český botanik, 1919/20 děkan filozofické fakulty, 1921/22 rektor UK, politicky aktivní, v roce 1935 kandidát na prezidenta, v roce 1938 patří mezi penzionované profesory. <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1997/cislo-4/botanik-bohumil-nemec.html>.

⁵⁵ Archiv Univerzity Karlovy, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1638, k. 105.

rozeslání pozvánek. Razítko pro podpis děkana a razítko s datem, kdy byl dopis přečten profesorskému sboru fakulty.

3.2 Děkanáty fakult

Fakulty univerzity na tom byly shodně rektorátem, dál pokračovaly ve své agendě jako v minulých letech. Samostatnou kapitolou tvoří vnitřní písemnosti vzniklé v návaznosti na schůze profesorského sboru, které jsou dvojího typu – řádné a mimořádné. Na každé fakultě se takové schůze pořádaly pravidelně a k nim byly vyhotovovány potřebné písemné materiály. Agenda tohoto druhu písemností je poměrně rozsáhlá a její těžiště hodnoty leží spíše v obsahové stránce nežli té diplomatické. Samotnému protokolu (nebo také zápisu) ze schůze předcházela pozvánka, která zahrnovala informace o konkrétním dni, čase a místě, zda se jedná o schůzi řádnou nebo mimořádnou a seznamu jednotlivých bodů tedy program, které budou probírány. Popřípadě mohly obsahovat ještě nějaká jiná sdělení, například jestli je účast na schůzi nutná. Pozvánka a program zvlášť mohly být rovněž vyhotoveny zvlášť. V časovém rozmezí od odeslání pozvánek po samotné konání schůze mohly být do programu jednání zařazeny další body, v tom případě byl vyhotovován dodatek k programu. Provedení programu mělo svou dodržovanou strukturu a počtu bodů k projednání se odvíjel i počet listů. Protokol je vždy označen podtrženým nadpisem „Protokol“, pod nadpisem následuje úvodní odstavec s informacemi, o jakou schůzi se jedná, a v jaký den, čas a místě se konala. Dále jsou zaznamenána jména všech přítomných a těch, kteří byli ze schůze omluveni. Poté jsou zaznamenána jednání v jednotlivých bodech, ty jsou pro přehlednost a propojení s pozvánkou číslována. Na posledním listě nebo na zadní straně posledního listu by měla být vždy připojena presenční listina s podpisy zúčastněných osob. Pro jeden strojopisný originál konceptu můžeme nalézt až tři strojopisné koncepty, které byly ručně nebo strojopisně doplňovány, přepisovány nebo opravovány. Pro originály byl volen bělený kvalitní kancelářský papír, pro koncepty pak obyčejný hnědý papír. Každý protokol dostal své číslo jednací a originál byl pokaždé zaslán na Ministerstvo školství a národní osvěty k nahlédnutí. Bylo rovněž možné nechat si vytvořit Výpis z protokolu, tedy se opsala úvodní část protokolu (čí to byla schůze, kdy, v kolik a kde proběhla a přítomní spolu s omluvenými) a poté následovala přepsaná požadovaná část textu z protokolu. Připojeno bylo datum pořízení opisu, razítko děkanátu fakulty a kdo za správnost vyhotoveného textu odpovídá. Žádná z těchto písemností, ať se jednalo o originál nebo jen koncept, nebyla vyhotovována oboustranně. Na rubu listu se dají většinou najít doplňky textu nebo připsané komentáře a poznámky. V této oblasti se praxe filozofické, přírodovědecké a právnické

fakulty lišila v drobnostech. Protokoly FF a PřF byly spojovány za pomoci sešivačky v levém horním rohu, přičemž právnická své protokoly sešívala silnější nití povětšinou červeno-bílou bez ohledu na to, zda se jednalo o originál či pouhý koncept. Stejně tak se liší forma presenční listiny právnické fakulty od zbývajících dvou, má formu předtištěné tabulky s předvyplněnými jmény profesorů, dále má sloupec pro podpisy/omluvy a sloupec pro poznámky. V porovnání s podpisovým archem FF a PřF, který většinou tvořil obyčejný list papíru, který se nadepsal, působí formulář pro presenční listinu právníků velmi formálně. Je třeba říci, že vzhledově tento segment písemností sboru právnické fakulty se vyznačuje důkladností, jednotou a čistotou provedení. U přírodovědců nenajdeme dodatky k programu, ale písemnost pojmenovanou „Seznam došlých přípisů od...do.“

3.2.1 Písemnosti filozofické fakulty

Referátník fakulty ze dne 7. prosince 1938 (příloha č. 3.6)⁵⁶. Na modrý papír formátu A4 byl předtištěn originální referátník filozofické fakulty. Je patrné, že si některý z referentů dal tu práci, a zakreslil na referátník dělicí čáry jednotlivých polí, pravděpodobně pro lepší orientaci. Referátník nese hlavičku s plným názvem fakulty, pokračují pole pro datum přijetí, věc, přílohy, dřívější spis, spolu vyřízený spis, pole týkající se schůze sboru, vyjádření děkana, sekretáře, návrh na vyřešení věci. Není předtištěna šablona pro číslo jednací, to bylo doplněno otiskem razítka v pravém horním rohu. Referátník je ručně vyplněn.

Opis návrhu ze dne 18. ledna 1939 týkající se změny v rigorózním řádu předložený ministerstvu školství jako příloha (příloha č. 3.7)⁵⁷. Písemnost na běleném kancelářském papíru obsahuje přepis textu, který je uveden otiskem razítka oznamujícím, že se jedná o opis, a připsanou věcí, která se shoduje s věcí uvedenou na žádosti fakulty. Na konci listu je jasně čitelný otisk úředního razítka děkanství filozofické fakulty a razítko určující osobu odpovědnou za správnost provedeného opisu, kterou byl rektorátní komisař.

3.2.2 Písemnosti přírodovědecké fakulty

Rozhodnutí profesorského sboru v záležitosti udělení Masarykovi studentské nadace ze dne 9. února 1939 (příloha č. 3.8)⁵⁸. Toto rozhodnutí vydané formou „per rollam“⁵⁹ ve svém originálním vyhotovení zůstalo založeno v materiálech fakulty připojené ke kopii dopisu MŠ, který mu postoupil schválené žádosti na nadání k vyřízení. Rolla je napsána

⁵⁶ Univerzita Karlova, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 301, k. 25.

⁵⁷ Národní archiv České republiky (NAČR), Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4I₂ B₂-H.

⁵⁸ Archiv Univerzity Karlova, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1638, k. 105.

⁵⁹ Oběžníkem

na hlavičkovém papíře děkanství fakulty se znakem univerzity. Hlavička se od papírů tohoto typu ostatních fakult a jejich děkanství neliší. Tato písemnost nemá adresáta, pouze označení vypovídající o druhu dokumentu. Text je krátký v jednom odstavci napsaném objektivním stylem. Podepsán je děkan fakulty. Pod podpisem jsou nadepsány dva neohrazené sloupce (středem papíru vede viditelný ohyb, je pravděpodobné, že byl papír podélně přeložen na půl, aby se vytvořily dvě odlišitelné poloviny) – ten vlevo pro podpisy pánů profesorů, kteří s oběžníkem souhlasí, ten vpravo pro ty, kteří nesouhlasí. Na rubu písemnosti je čitelné razítko, komu a kdy byla dána věc k návrhu doprovázená podpisem děkana. Pod ním je ruční poznámka nadačního referenta, který vyřízenou věc vrátil zpátky děkanátu.

Kopie dopisu spolu se dvěma přílohami týkající se Židovských pracovníků ve státní správě pro MŠNO ze dne 18. února 1939 (příloha č. 3.9)⁶⁰. Kopie dopisu je představitelem klasické úřední korespondence s vnějším světem. Je strohá, v objektivním stylu a se všemi náležitostmi. Kopie je zaznamenána na tenkém průklepovém papíru, jednotlivé listy byly k sobě sešity kancelářskou sešívačkou. V levé horní části najdeme číslo jednací, pod ním věc a vedle otisk razítka „V“ přisuzující tuto konkrétní záležitost do agendy varií, vyznačen je počet příloh. V pravé horní části je datum a poznámka, že věc spěchá, tedy má být vyřízena co nejdříve. Uprostřed je nadepsaný adresát a na něj navazuje samotný text v jednom odstavci. Bez rozloučení je přidán podpis děkana. Ve spodní části listu uprostřed je otištěno razítko udávající datum odeslání spolu s počtem příloh. Oba následující listy obsahují stejnou tabulku vyplněnou shodnými údaji. V prvním případě se jedná o přepis tabulky fakultou na stroji, kdy byl papír postaven na šířku, aby všechny zaznamenané údaje strojopisně vyvedené údaje byly čitelné. V druhém se jedná s největší pravděpodobností o universální formulář vytvořený ministerstvem (papír je orientován na výšku, záhlaví tabulky je proto vtěsnáno do malých kolonek), pod tabulkou jsou uvedeny dvě poznámky k dané problematice, tato tabulka je předvyplněná zkusmo obyčejnou tužkou, kdy písmo je špatně čitelné.

3.2.3 Písemnosti právnické fakulty

Originální dopis děkana právnické fakulty rektorovi datovaný 3. listopadu 1938 (příloha č. 3.10)⁶¹. Dopis je ručně napsán na kvalitním hlavičkovém papíru děkana Právnické fakulty Univerzity Karlovy. V pravém horní části je datum, adresát je nahrazen přímo oslovením. Text vypracovaný v ich-formě je rozdělen do dvou odstavců. O důvěrnosti vztahu mezi

⁶⁰ Archiv Univerzity Karlova, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1638, k. 105.

⁶¹ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. č. 667, sign. B 6/64, k. 45.

profesorem Hoetzlem a děkanem Funkem svědčí familiárnost, se kterou byl dopis napsán (je užito tykání). Na závěr je přidán pozdrav a podpis.

3.2.4 Písemnosti lékařské fakulty

Originální dopis děkanátu lékařské fakulty ve věci žádosti o svolání akademického senátu adresovaný rektorovi ze dne 21. října 1938 (příloha č. 3.11)⁶². Žádost je vytvořena na hlavičkovém papíru děkanství se znakem univerzity. Předtištěnými poli se neliší od hlavičkových papírů děkanátů ostatních fakult (viz. např. příloha č. 3.8). Řádně je vyplněno číslo jednací, věc a datum. Adresát je uveden v plné verzi a s projevem úcty. Text je rozdělen do dvou odstavců a je psán z pozice učitelského sboru objektivním stylem. Působí naléhavě a současně zdvořile. Bez rozloučení je podepsán proděkan a děkan (podpisy jsou na stejné úrovni). Písemnosti byla doplněna o otisky úředních razítek rektorátu. V pravém horním rohu se jedná o otisk šablony čísla jednacího a na spodním okraji razítko udávající, kdy byla věc ohlášena akademickému senátu a podací razítko, kdy věc došla a jaké jí bylo přiřazeno číslo.

Předtištěný formulář děkanství lékařské fakulty „Potvrzení“, formulář nenese žádnou dataci, tu najdeme na žádosti studenta farmacie (dopis je datován 26. listopadu 1938)⁶³, které je potvrzení přílohou. Z toho plyne závěr, že potvrzení vzniklo někdy před tímto datem (příloha č. 3.12)⁶⁴. Formulář je předtištěn na formátu A5 kvalitního běleného hlavičkového papíru. Ve středu je tučně nadepsán druh písemnosti, a komu je určen, je dokladem o úspěšném absolvování zkoušky jednoho ze šesti vypsaných předmětů na lékařské fakultě. Zbývající předtištěný dává prostor pro doplnění jména studenta a údajů ke zkoušce (datum a známka). Platnost potvrzení je dána otiskem úředního razítka lékařské fakulty a připojen je i podpis. Pod hlavičkou je nalepen studentem kolek, který plní funkci zaplaceného poplatku za vyhotovení potřebného potvrzení.

3.2.5 Písemnosti bohoslovecké fakulty:

Poslední písemností v této části je pozvánka na Veni Sancte⁶⁵ ze dne 29. října 1938 (příloha č. 3.13)⁶⁶. Dokument je vyhotoven na kvalitním hlavičkovém papíře děkanství bohoslovecké fakulty (hlavička svou podobou odpovídá již uvedeným přílohám č. 3.8 a č. 3.11). Adresátem

---

⁶² Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. č. 667, sign. B 6/64, k. 45.

⁶³ Archiv Univerzity Karlovy, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1638, k. 105.

⁶⁴ Archiv Univerzity Karlovy, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1638, k. 105.

⁶⁵ Mše svatá (Přijď, Duchu svatý).

⁶⁶ Archiv Univerzity Karlovy, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1638, k. 105.

je děkanství přírodovědecké fakulty. Text je rozdělen do dvou odstavců – v první se týká samotného pozvání na mši a druhý žádá o vyvěšení přílohy pro akademickou veřejnost navštěvující přírodovědeckou fakultu. Podepsán je děkan a přidán je i otisk razítka bohoslovecké fakulty. Na rubu písemnosti je otisk podacího razítka a razítka týkajícího se vyvěšení přiloženého pozvání, jak bylo požadováno. Toto je stvrzeno podpisem děkana.

3.3 Ústavy a semináře

Semináře a ústavy fakult se přizpůsobovaly nastalé situaci a šly s proudem. V rámci prozkoumaného materiálu nijak nevyčnívají a výskyt jejich písemností je sporadický.

Strojopisný originální dopis ministerstvu školství od Ředitelství semináře pro slovanskou filologii ze dne 24. ledna 1939 (příloha č. 3.14)⁶⁷. Písemnost je na předtištěném hlavičkovém papíře semináře, který má netypický podlouhlý formát, předtištěna jsou dále pole pro číslo jednací semináře, věc a pro datum, s tím že je uvedeno místo a počáteční dvě číslice roku. Adresát je vycentrovaný. Text tvoří nejprve dlouhý první odstavec, ředitel ústavu se odvolává na jmenování nového profesora pro nově vzniklé oddělení, s čímž souvisí i potřeba změny stanov semináře, na to navazují dva body úprav stanov, pod kterými je odstavec s žádostí o provedení těchto změn. Psán je objektivním stylem přímo k věci. Podepsán je vedoucí ředitel semináře. Ačkoliv je dopis adresován přímo ministerstvu, byl nejprve předán filozofické fakultě, o čemž svědčí nejenom razítko podatelny FF, ale té průvodní dopis fakulty, která tímto zasílá věc semináře ministerstvu k vyřízení. V pravém horním rohu je dopsané číslo jednací, které list obdržel od ministerstva.

Originální dopis ručně psaný spektroskopického ústavu ze dne 3. února 1939 (příloha č. 3.15)⁶⁸. Písemnost je součástí rozsáhlejšího čísla jednacího, k této věci dal podnět Zemský úřad na základě podnětu Nejvyššího účetního kontrolního úřadu, mezi dotčenými ústavy je právě i spektroskopický Přírodovědecké fakulty UK. Hlavičkový papír bělený s předtištěnou malou hlavičkou v levém horním rohu – název ústavu, k jakému nadřiznému ústavu se řadí, adresa a telefon, v pravém horním rohu předtištěno pole pro doplnění data a roku. Vystředěné oslovení adresáta, v tomto případě pana děkana, pod tím krátký text v jednom odstavci psaný v ich-formě. Nad podpisem vřelý závěrečný pozdrav.

⁶⁷ Národní archiv České republiky (NAČR), Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4I₂ J, k. 1038.

⁶⁸ Archiv Univerzity Karlovy, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1628, k. 105.

3.4 Profesori

Nebylo neobvyklé, aby si profesori Univerzity Karlovy ze své pozice nenechali vytvořit vlastní hlavičkový papír, který využívaly k oficiální korespondenci. Takovou ukázkou je strojopisný originální dopis profesora Josefa Hendricha datového dne 22. února 1939 (příloha č. 3.16)⁶⁹. Papír má A4 formát, je kvalitnější než běžný úřednický a je bělený. V levém horním rohu je předtištěna hlavička, ta se skládá ze jména s titulem a profesurou na UK, toto je jediný předtištěný text. V pravé horní části je uvedeno místo a datum, rok je napsán ve zkrácené verzi, adresátem je přírodovědecká fakulta. Dispozice sestává z jednoho odstavce napsaného v ich-formě. Ručně je vyveden pozdrav a podpis. Na zadní straně listu červený otisk razítka děkanství s údaji o doručení a přiřazeném číslu jednacím. K tomu jsou ještě připojeny otisk vyřízení formou ad acta, na to navazuje v jiném červeném odstínu otisk potvrzení, že místnost požadovaná panem profesorem je v letním semestru volná, tedy pro něj k dispozici. Nechybí podpis děkana (pod vlastnoručním podpisem otištěno, či je to podpis) a otisk razítka „V“.

---

⁶⁹ Archiv Univerzity Karlovy, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1628, k. 105.

4 Protektorát (15.3.1939-16.11.1939)

Další zlomový okamžik dějiny českých zemí zasáhl do života celé společnosti, a tak se nutně musel odrazit i v životě akademickém. Protektorát plynule udržoval stav z předchozího období. Agenda je stále různorodá a udržuje růstovou tendenci. Forma zůstává beze změn, odpadla pestrost užitých úředních razítek. V tomto období převažují opisy nad originály, ale tento rozdíl není vyloženě markantní. Převládá stále úřední a neúřední korespondence s protokoly ze schůzí profesorského sboru a akademického senátu, seznamy a statistické výkazy přetrvávají. Počet vyhlášek a opatření ovšem oproti minulému časovému období znatelně narostl, začíná se v tomto ohledu projevovat charakteristický rys okupační politiky, který je zaznamatelný ve všech sférách života. Signifikantními pro toto období jsou memoranda na obranu republiky či samotné univerzity. Ve vnitřní ani vnější komunikaci nedošlo ke změně. Tlak okupační mocnosti se neprosadil do té míry, aby byl zasažen vnější či vnitřní komunikační jazyk, což dokládají materiály, které jsou takřka výhradně v češtině. Atmosféru navozují vydávané vyhlášky, opatření a pokyny, ale mírně prostupuje už i některé písemnosti úřední povahy, a to především ve své naléhavosti.

4.1 Rektorát

Rektorát v plném nasazení pracoval dál. Běžná agenda pokračovala a sotva se občané akademické obce přizpůsobili nově nastalým pořádkům vzniklým Mnichovským diktátem, bylo třeba se rychle vyrovnat s další změnou.

Kopie osvědčení rektora pro pana doktora Jana Matějku⁷⁰ ze dne 15. března 1939 v Praze (příloha č. 4.1)⁷¹. Pro vytvoření neověřeného strojopisného opisu na běžném neběleném kancelářském papíru formátu A4 bylo užito modrého průklepového papíru, tedy pravděpodobně vznikl současně s originálem pro potřeby instituce. V pravém horním rohu má otisk čísla jednacího ručně vypsáno, pod ním je místo a datum, ručně napsané číslo jednací, nadpis je přerušovaně podtržen. Dále je zde otisk úředního razítka týkající se fasciklu. Krátký text je rozdělen do dvou odstavců psaných objektivním stylem z pozice rektora. Podepsán je rektor. Rukou přidána poznámka o expedici.

---

⁷⁰ Prof. JUDr. Jan Matějka (1891-1953), profesor právnické fakulty, specializace správní věda a práva správního, děkan právnické fakulty 1945/46, in: BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*. Praha: Univerzita Karlova, 1998, s. 82.

⁷¹ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. č. 187, sign. B 2/1, k. 10.

Prozatímní přijímací list ze dne 30. září 1939 v Praze (příloha č. 4.2)⁷². Předtištěný formulář vnější písemnosti, která fungovala pro studenta jako prozatímní potvrzení před podstoupením imatrikulace. Ve středové horní části tučně napsaný nadpis. Následuje předtištěný text s vynechanými poli pro doplnění jména, místa narození, názvu fakulty. Před jménem je vytištěnou pouze „Pan“, které je v tomto konkrétním případě přeškrtnuto a ručně je dopsáno Sl. jako slečna. Pod textem je místo pro vyplnění data, místo je předtištěno. V dolní levé části je předtištěna informace, co a jakým způsobem bylo zapláceno (na základě toho se dá určit, zda byl list vystaven při zaplacení zápisného nebo byl vytvořen dodatečně a za tento úkon bylo zapláceno formou kolku). V levém dolním rohu je vyznačené místo pro podpis kvestora, ke kterému je připojeno kulaté úřední razítko kvestury, na druhé straně vpravo dole je místo pro podpis děkana. Předtištěn je i údaj o tiskárně, která tuto písemnost vyhotovila.

Dopis kvestury ze dne 16. října 1939 (příloha č. 4.3)⁷³. Ručně psaná originální odpověď děkanátu filozofické fakulty (vnitřní písemnost) ohledně výkazu nově imatrikulovaných posluchačů. Papír je běžný kancelářský ve formátu A4, hlavička byla vytvořena otiskem razítka s názvem kvestury v levém horním rohu, zrcadlově v pravém horním rohu je razítkem otištěno datum bez uvedení místa. Vypsáno je číslo jednací filozofické fakulty, na které kvestura reaguje, věc chybí, ale adresát je uveden. Text má pouze jeden odstavec, který je vyveden objektivním stylem. Vzhledem k ručnímu písmu je třeba úsilí k přečtení celého textu. Bez rozloučení pod textem následuje otisk kulatého úředního razítka kvestury (ve středové části je srdeční štítek s dvojramenným křížem na prsou českého dvojocasého lva s legendou v češtině), doplněno o podpis kvestora. Ve spodní části nalezneme údaje příjemce o zpracování dokumentu, ten na filozofickou fakultu byl doručen 17. října 1939, o čemž svědčí podací razítko. Následující den byl vzat na vědomí ad acta děkanem.

Opatření rektorátu pro den 28. října ze dne 26. října 1939 v Praze (příloha č. 4.4)⁷⁴. Tento dokument varuje před oslavami dne vyhlášení Československé republiky, neboť tento den byl jako státní svátek zrušen. Strojopisný dokument, u kterého jednoznačně nelze říci, zda se jedná o originál nebo opis, je na neběleném papíru netypického prodlouženého formátu. V levé horní části najdeme hlavičku rektorátu, číslo jednací a věc, vpravo pak místo a datum. Jako vnitřní písemnost je opatření adresováno všem posluchačům univerzity.

---

⁷² Národní archiv České republiky, Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4I₂ B₂-H, k. 1035.

⁷³ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1451, k. 216.

⁷⁴ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. č. 3526, sign. V 206, k. 246.

Text je rozdělen do čtyř odstavců, je psán v ich-formě a je využito zdůrazňujících prvků v textu (podtržení, využití mezer mezi písmeny slov). Podepsání jsou ředitel univerzitní kanceláře a rektor.

Dopis rektora ze dne 27. října 1939 v Praze (příloha č. 4.5)⁷⁵. Dopis s žádostí o vytvoření memoranda na obranu majetků Univerzity Karlovy na hlavičkovém papíru rektora je dvojlistem formátu A4 na kvalitním běleném papíře. Mezi hlavičkou a datem s místem je uprostřed listu do papíru vyražen znak univerzity. S největší pravděpodobností se jedná o originál. V pravém horním rohu je uvedeno místo a datum, bez přiřazeného čísla jednacího či adresáta (tím je pravděpodobně Václav Vojtíšek,⁷⁶ tedy se jedná o písemnost vnitřní povahy), je přistoupeno rovnou k oslovení. Text písemností se nachází na přední straně dvojlistu a na druhé straně dvojlistu pokračuje. Je rozčleněn do šesti odstavců, je napsán v ich-formě a je užito zvýrazňujících prvků (podtržení a rozestup mezi písmeny slova). Na konci textu je rozloučení a ruční podpis rektora. V druhé části textu je viditelné dopsání opomenutého slova. Na jazyku je znát mírná archaičnost, text je psán v uctivém tónu.

Memorandum Akademického senátu stran práv University Karlovy (příloha č. 4.6, z důvodu rozsahu je jako ukázka přiložena úvodní strana, první strana textu a poslední list)⁷⁷. Memorandum jako vnější písemnost je přílohou přípisu ministerstvu školství má být zdůvodněním, proč má česká univerzita na historické předměty a budovy právo. Samotný dokument není datován, ale vznikl před 7. listopadem 1939 v Praze, jelikož toto datum nese jeho průvodní dopis. Elaborát na základě vyličených historických fakt opírajících se o historické listiny dokládá právo české univerzity a zabírá dvacet čtyři listů. Jedná se o strojopisně vyvedený originál na kvalitním běleném papíru formátu A4. Ke spojení listů bylo užito červeno-bílé kroucené silnější niti. Konce niti byly zajištěny na zadní straně memoranda papírovou samolepkou rektorátu univerzity (srdeční štítek se znakem dvojramenného kříže na českém dvojocasém bílém lvu v červeném poli, v legendě je uvedeno „Rektorát University Karlovy v Praze“, kulatá samolepka s ozdobným krajem) Přední strana je nadepsána typem listiny a kdo ji vytvořil, pod tím je připojen otisk razítka (kulaté razítko s madonou s Ježíškem a legendou „Rectoratus Pragensis Unviersitatis“). V pravém horním rohu je rukou připsáno číslo jednací ministerstva a poznámka, že memorandum zůstane ve spisu. Každá strana je v horní středové části očíslována. Na poslední stránce je podepsán

⁷⁵ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. č. 3520, sign. V 200, k. 246.

⁷⁶ Prof. PhDr. Václav Vojtíšek (1883-1974), český historik, archivář a inspektor archivu Univerzity Karlovy, in: BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*. Praha: Univerzita Karlova, 1998, s. 137.

⁷⁷ Národní Archiv České republiky (NAČR), Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4A, k. 1026.

Václav Vojtíšek otisk úředního razítka kanceláře univerzity (srdcový štítek s dvojramenným křížem na českém dvojocasém lvu, s legendou v latině Sig. Cancellariae Universitatis Carolinae Pragensis). Připojen je i otisk razítka, který značí, že tento dokument viděl rektor a ředitel kanceláře, oba jsou zde podepsáni. Text je rozdělen do pěti částí, které jsou děleny do odstavců, a je psán objektivním stylem.

4.2 Děkanáty fakult

Dále pokračovaly ve své běžné agendě. Sestavovaly nejrůznější seznamy (např. ředitelů ústavů), tvořily přehledy podpisových vzorců zaměstnanců. Vytvářely rovněž připomínky k rektorské zprávě.

4.2.1 Písemnosti filozofické fakulty

Formulář doprovázející předložení disertační práce filozofické fakulty ze dne 23. března 1939 v Praze (příloha č. 4.7)⁷⁸. Formulář děkanství filozofické fakulty (typ písemnosti vnitřní) je předtištěn na dvojlistu silnějšího papíru prodloužené délky. Tento dvojlist současně slouží k uložení dalších dokumentů týkajících se předložení disertační práce. Označení adresáta je vyvedeno výrazně velkými písmeny a pod ním následuje samotný formulář. Ten se v prvním odstavci skládá z polí pro základní data – název předkládané práce, obor hlavního rigoróza, vedlejší skupina a k vedlejšímu rigorózu. Druhý odstavec udává, jaké jsou předkládány doklady, kdy je na výběr osm typů dokladů. Následuje předtištěné místo a pole pro vyplnění data. V levém dolním rohu je tlustou čarou oddělená část týkající zkoušejících profesorů s podpisem děkana. V pravém dolním rohu pole pro jméno a adresu studenta. Formulář je vyplněn ručně. Pod jménem a adresou je otisk podacího razítka filozofické fakulty. Nad jménem je ruční poznámka o schválení s datem a podpisem. Vlevo od adresáta je nalepen kolek, přes který je otisk kulatého úředního razítka děkanství fakulty s ruční poznámkou, že poplatek za podání byl zaplacen.

Vyhláška děkanství fakulty ze dne 14. listopadu 1939 v Praze (příloha č. 4.8)⁷⁹. Vyhláška se týká varování před jakýmkoli manifestem při pohřbu Jana Opletala na základě pokynu ministerstva školství a řadí se k vnitřním písemnostem. Použitý byl čistý list kvalitního a běleného papíru formátu A4. V pravém horním rohu je otisk razítka čísla jednacího, které je doplněno. Ve středové části nalezneme adresáta, kterým jsou v tomto případě všichni studenti fakulty. Vedle adresáta se nachází otisk razítka „V“, řadící věc do varií. Dispozice

⁷⁸ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 215, k. 1450.

⁷⁹ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 216, k. 1451.

se skládá z jedné věty, pod níž je název odesílatele. O úroveň níže v jedné řadě vedle sebe jsou – místo a datum, otisk úředního kulatého razítka fakulty s malým znakem republiky a podpis děkana. Pod datem je ještě ručně připsána poznámka o počtu vyhlášení. Druh písemnosti ovlivňuje tón textu, který je úředně strohý. Dle kvality strojopisu se dá usuzovat, že tento konkrétní list byl vyhotoven za pomoci černého průklepového papíru, tedy nebyl jediným vyhotovením, ale i přesto se díky otisku razítka a podpisu dá považovat za ověřený opis.

4.2.2 Písemnosti přírodovědecké fakulty

Odpověď sekretáře přírodovědecké fakulty na přípis ředitele univerzitní kanceláře ze dne 18. září 1939 v Praze (příloha č. 4.9)⁸⁰. Ve věci postupu při podávání přihlášek k promócím se sekretář fakulty vyjadřuje k jednotlivým bodům, typ písemnosti je vnitřní. Ručně vyráběný papír ve formě dvojlistu je menšího formátu než je běžný A4. Na druhé straně dvojlistu je průsvitka, která sestává ze středového znaku papíren (pravděpodobně erb s písmenem „P“ a klenotem ve formě koruny), text legendy je „Papero deluxe“. Popsána je lícová a rubová strana předního listu. Na přední straně v levém horním rohu je předtištěna hlavička sekretáře fakulty. O úroveň níž vpravo je místo a datum. Dopis je bez adresáta, začíná oslovením, po kterém následuje text sedmi odstavců. Dopis je zakončen rozloučením a podepsán vlastnoručně. Text je psán v ich-formě, a to velmi uctivým tónem. Jazyk textu nese archaické prvky.

4.2.3 Písemnosti právnické fakulty

Přípis děkanství právnické fakulty rektorátu univerzity ze dne 2. května 1939 v Praze (příloha č. 4.10)⁸¹. Na volném běleném papíru formátu A4 je strojopisně formulován přípis o postoupení věci k vyřízení rektorátu, tedy se jedná o vnitřní písemnost. V pravém horním rohu otisk razítka pro číslo jednacích, ručně doplněno. Strojopisně nadepsaný odesílatel je přerušovaně podtržený. Vlevo pod odesílatelem číslo jednacích právnické fakulty, následuje adresát a krátká noticka o předání věci. Podepsán je děkan fakulty, přidán je i otisk kulatého úředního razítka fakulty v černé barvě. Místo a datum je připsáno pod razítkem. V levém dolním rohu je otisk podacího razítka rektorátu, které je vyplněno. Vpravo od podacího razítka je ruční pokyn, ohledně vyřízení přípisu s datem a podpisy rektora a ředitele kanceláře. Je připojena i hůře čitelná poznámka o expedici dokumentů dle pokynu rektora.

---

⁸⁰ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. 3524, sign. V 204, k. 246.

⁸¹ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. č. 187, sign. B 2/1, k. 10.

4.3 Ústavy a semináře

Písemnosti ústavů a seminářů ve vymezeném čase v probádaném materiálu jsou skromného počtu. Většinou se jedná o odpovědi na dotazy děkanátů.

Odpověď ústavu pro soudní lékařství děkanátu lékařské fakulty ze dne 2. srpna 1939 (příloha č. 4.11)⁸². Tato vnitřní písemnost ústavu je strojopisně zaznamenána na hlavičkovém běleném papíře formátu A4, kdy se hlavička sestává z názvu ústavu, jména přednosty a znaku univerzity. Níže předtištěná pole odpovídají standardu hlavičkových papírů jiných částí univerzity, skládá se z místa pro uvedení čísla jednacího, věci (vyplněno), počtu příloh a místa s polem pro doplnění data (vyplněno). Pod adresátem je samotný text dopisu, který sestává ze dvou odstavců. V prvním odkazuje na přípis děkanství, na který reaguje, v druhém se dostává k tématu věci. Bez rozloučení je podepsán přednosta ústavu, razítko ústavu chybí. Text je psán objektivním stylem bez emocí či odrazu atmosféry doby. V levém dolním rohu je vyplněný otisk podacího razítka lékařské fakulty s polem pro doplnění data přijetí, počtu příloh a pořadového čísla. V pravém horním rohu je ručně dopsáno číslo jednací ministerstva, kam byla věc předána.

---

⁸² Národní archiv České republiky (NAČR), Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4I₃ A-A₄, k. 1039.

5 Od uzavření vysokých škol k osvobození (17.11.1939-8.5.1945)

Pro tuto kapitolu je nejdůležitější uvědomit si rozdíl mezi zavřením vysokých škol a jejich zrušením. V tomto ohledu strohost vyhlášky ze 17. listopadu 1939 byla rozvedena, což činí například dopis MŠNO ze dne 1. března 1940, jehož předmětem je Odevzdání budovy filosofické fakulty České university Karlovy v Praze pro umístění německých vysokoškolských úřadů č. j. 28090/40-III./1., dodává následující: „Školy ty nejsou zrušeny, nýbrž jejich činnost je pouze zastavena na určitou přesně stanovenou dobu. Vzhledem k tomu vláda Protektorátu Čechy a Morava se musí starati všemi silami o to, aby veškerá zařízení sloužící českým vysokým školám byla jim zachována tak, aby tyto školy, jakmile uplyne doba, na kterou byla jejich činnost zastavena a ze které minuly již skoro 4 měsíce, mohly ihned zahájit plný provoz s poruchami co nejmenšími.⁸³“ Toto se má dít s plným souhlasem říšského vůdce. Podobně vyznívá i pasáž, ve které se odkazuje na výnos úřadu Říšského protektora ze dne 22. 12. 1939, kdy sice výuka na českých školách byla zastavena, *kdežto plné zastavení badací činnosti není v zájmu Říše*⁸⁴. Tedy že badací činnost v potřebných oborech například lékařských a přírodovědeckých prováděny správnými osobami je zcela v pořádku a přispívá válečnému úsilí Němců.

Z výše uvedeného vyplývá, že agenda univerzity byla zredukována na nezbytné minimum, ale stále pokračovala. Vnitřní komunikace prakticky v první polovině roku 1940 utichla. Vnější komunikace byla hlavně úředního charakteru s nadřízenými orgány (ministerstvo školství, rektor německé univerzity, který současně fungoval i jako komisař pro zavřenou českou univerzitu a z tohoto titulu zprostředkoval komunikaci s okupačními orgány). Forma písemností se v podstatě nezměnila, převládají strojopisné dokumenty na papíru formátu A4, který může mít a nemusí předtištěnou hlavičku. Hlavičky papírů z předchozího období se po květnu 1940 musely ručně nebo strojopisně upravovat, neboť bylo třeba opravit název univerzity, který nově zněl Česká univerzita Karlova. Tato skutečnost ovšem nebyla všemi odesílateli dodržována. Výrazně zde převládají originály nad opisy, důvod spatřují v zúžené agendě a problémy s prostory, proto nebyly pořizovány opisy odesílaných písemností pro úřední potřeby. Nebo je také možné, že se nedochovaly, protože byly ztraceny nebo zničeny. V tomto období, a to zejména od druhé poloviny roku 1940, kdy je možno ve fondech univerzity nalézt zbytky dobíhající agendy, jsou zdrojem písemností UK adresáti (ministerstvo školství a německý rektorát).

---

⁸³ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1451, k. 216.

⁸⁴ Tamtéž.

Zajímavý je také vývoj písemností po jazykové stránce, jsou zde sledovatelné tři fáze. Do roku 1940 lze poukázat na pokračující výskyt češtiny. Poté následuje krátké dvojjazyčné období, které trvá přibližně v letech 1941 až 1942. Po zavedení Heydrichovy správní reformy sledujeme postupné ovládnutí úřední komunikace německým jazykem, které se projevuje na přelomu letu 1942 a 1943 prolnutím autonomní protektorátní správy s okupačním aparátem. Následné prosazení němčiny a dvojjazyčného mezidobí. Písemná komunikace mezi rektoráty obou pražských univerzit probíhala v tomto období zásadně a pouze v němčině. S jazykovými proměnami souvisí i úpravy předtištěných nebo vytvořených hlaviček papírů univerzity. Po roce 1942 je doplňován strojopisně nebo ručně německý překlad české hlavičky.

Atmosféra je čitelná v písemnostech úředních záležitostí, které vyřizovali představitelé jednotlivých ústavů a seminářů při komunikaci s ministerstvem školství, ale nebyly to žádné silné emoce, omezily většinou na roztrpčenost se stavem věcí.

5.1 Rektorát

Zde převládají písemnosti na způsob protokolů a zápisů o předání, odevzdání nebo uložení různých cenných předmětů univerzity, a to až už přímo do rukou Němců či prostřednictvím ministerstva školství do úchovy například do bezpečnostních schránek Zemské banky v Praze⁸⁵. Korespondence rektorátu v první polovině roku 1940 dokládá činnost v rámci agendy, která rektorátu zůstala zachována i po uzavření vysokých škol, ale snažila se pomoci i za jejími hranicemi, třeba snaha domoci se povolení jazykových zkoušek pro veřejnost⁸⁶. Hojně zastoupenou korespondencí mezi českým a německým rektorátem jsou dotazy německé strany na absolutorium osob a jejich potvrzení či zamítnutí. Tyto písemnosti jsou zajímavé tím, že nemají jednotnou formu.

Strojopisná kopie finální verze dopisu v německém jazyce adresovaného Říšskému protektorovi v Čechách a na Moravě (příloha č. 5.1)⁸⁷. Vyveden je na modrém kancelářském papíru v podobě dvojlistu. Tento dvojlist slouží zároveň jako desky pro volné listy papíru s konceptem dopisu, napsané ručně obyčejnou tužkou, perem a strojopisně. Popsána je přední strana dvojlistu a její rubová strana. Oslovuje přímo říšského protektora, ačkoliv dopis měl být zaslán rektorovi německé univerzity, který ho měl předat konečnému adresátu. Hlavní text

---

⁸⁵ Národní archiv České republiky (NAČR), fond Ministerstva školství 1918-1945, sign. 4.I, k. 1030, č.j. 60592/1940.

⁸⁶ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Německé univerzity v Praze, inv. č. 506, k. 127.

⁸⁷ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. číslo 3523, sign. V 203, k. 246.

je psán v ich-formě a skládá se z žádosti a jejího odůvodnění. Chybí datum, rozloučení i podpis. Na jednom z listů konceptu jsou však tyto údaje uvedené – koncept dopisu je datován 1. února 1940 (původně je uvedeno 1. ledna 1940, ale „ledna“ je přeškrtnuto, a pod je připsáno „února“). Rovněž je tužkou předepsáno, že tuto písemnost měl podepsat rektor a ředitel kanceláře. Obsahově se dotýká prostorového problému. Rektorát žádá o uvolnění místností, kde by mohl vykonávat svou agendu, jedná se o tři větší místnosti nebo pět menších místností (konkrétní čísla místností jsou vypsána) a o uvolnění místnosti pro rektora. Toto samo o sobě je zajímavé, ovšem pokračování listu nese důležitější informaci. Zdůvodňuje, proč požadované místnosti potřebuje. A to z jednoduchého důvodu, protože stále má agendu, kterou může vykonávat. Jedná se o agendu týkající se matrik (výpisy a potvrzení), univerzitních dokumentů (vystavování duplikátů indexů, diplomů apod.) a nadání (týkající se záležitostí stipendií, která nemají souvislost s vysokoškolským studiem, hlavně pro středoškolské studenty). Toto dokládá, že i samotný rektorát si byl vědom toho, že univerzita není zrušená, a snažil se v očích německých orgánů ospravedlnit svoje další fungování agendou, kterou je třeba vykonávat.

Protokol, u kterého se dá předpokládat, že byl vyhotoven jakožto písemnost české univerzity, je protokol o předání archivu Německé univerzity bez datace (příloha č. 5.2)⁸⁸. Tento předpoklad je založen nejenom na samotném stylu protokolu, ale i na poznámce na deskách referátníku MŠ, kde je poznámka:

„Dne 6. srpna 1940 předložil rektor České university Karlovy krátkou cestou k nahlédnutí zápis o odevzdání universitního archivu německé universitě Karlově. Pro spisy mšano byl zde pořízen opis zápisu a originál krátkou cestou vrácen rektorovi.“⁸⁹

Jak je v poznámce uvedeno, jedná se o opis pro potřeby ministerstva, což je na první pohled na písemnosti vidět. Je napsána strojopisně na obyčejném kancelářském papíru formátu A4. V horním pravém rohu je ručně dopsáno příslušné číslo jednací MŠ. Celý text zápisu je v němčině. Je uvedeno datum a místo v pravé horní polovině. V textu je patrná chyba při pořizování opisu – dodatečně je ručně dopsáno v poslední větě prvního odstavce slovo „für“. Podpisy zcela chybí, jsou zde uvedena pouze příjmení osob, která originál zápisu podepsala. Písemnost je psána v ich-formě, je stručná a informativní.

---

⁸⁸ Národní archiv České republiky (NAČR), fond Ministerstva školství 1918-1945, sign. 4A, k. 1026.

⁸⁹ Tamtéž.

Originální vnější písemnosti rektorátu na oficiálním hlavičkovém kvalitním papíru formátu A4, datovaná dne 9. února 1940 v Praze (příloha č. 5.3)⁹⁰. V ní žádá ředitel univerzitní kanceláře a rektorátu o prodloužení dokladů pro tři pracovníky české univerzity, aby mohli uklidit místnosti v právnické fakultě, které rektorát do té doby užíval. Po formální stránce má všechny náležitosti úřední korespondence. Je na kvalitním hlavičkovém papíře rektorátu s vyobrazením znaku univerzity, je v německém jazyce, místo a datum vpravo nahoře. Bez oslovení rovnou následuje dispozice dopisu. Na závěr pozdrav a podpis. Styl textu je objektivní a uctivý.

Písemnost datovaná dne 9. srpna 1940 v Praze je to originálem strojopisné odpovědi dotazu na ověření absolutoria na hlavičkovém papíru běžného formátu (příloha č. 5.4)⁹¹. Hlavička je bez znaku univerzity, předtištěno je „Rektor University Karlovy“, tedy se jedná přímo o hlavičkový papír pro rektora UK, strojopisně je přisáno slovo „české“, níže vpravo místo a datum. Následuje oslovení německého protějšku, text odpovědi a pozdrav. Podepsán je rektor Bedřich Hrozný a je připojen i hůře čitelný otisk razítka rektorátu.

Oproti tomu další originální písemnost datována 30. ledna 1941 v Praze postrádá známky oficiálnosti (příloha č. 5.5)⁹². Je to originální písemnost na kvalitním papíru strojopisně napsaná. Vlevo nahoře je nadepsán odesílatel se svými tituly ovšem bez uvedení funkce na univerzitě spolu s adresou bydliště. Je třeba si povšimnout, že v některých písemnostech křestní jméno pana profesora Hrozného bylo uváděno v jeho české podobě Bedřich, avšak v některých jiných písemnostech bylo užito německé verze Friedrich. Místo a datum se nachází na úrovni odesílatele. Adresátem je rektor německé univerzity. Dispozice je odpovědí na dotaz ohledně promoce doktora Hugo Kappera na české univerzitě, napsán v ich-formě. Závěrečný pozdrav a pouze ruční podpis bez strojopisného přepsání jména či funkce. Dopis působí, jako by snad ani nešlo o úřední záležitost či snad její vyřízení zastihlo pana profesora na dovolené, kde neměl při ruce hlavičkový papír, avšak úkol bylo třeba rychle vyřešit.

Třetí originální odpověď na dotaz ohledně ověření absolvování na České univerzitě Karlově ze dne 20. září 1941 v Praze (příloha č. 5.6)⁹³. Napsán byl na předtištěný hlavičkový papír, běžného formátu A4, rektorátu se znakem univerzity. Opět je doplněno ono důležité slovo

---

⁹⁰ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Německé univerzity v Praze, inv. číslo 506, k. 127.

⁹¹ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Německé univerzity v Praze, inv. číslo 507, k. 127.

⁹² Tamtéž.

⁹³ Tamtéž.

„české“ před název univerzity. Je adresován kanceláři rektora německé univerzity, německy psaný text v ich-formě v podobě jedné věty podává žádané informace. I přes uctivý tón, ve kterém je dopis napsán, je otázkou, zda byl závěrečný pozdrav vynechán záměrně, nebo na něj bylo prostě jen zapomenuto. Podepsán je ředitel kanceláře.

5.2 Děkanáty fakult

Oproti rektorátu vedly fakulty o něco různorodější úřední korespondenci, která však neměla tak dlouhé trvání, utichá totiž v první polovině roku 1940.

Až na jednu výjimku se opět jedná o příklady vnějších písemností v nejčastější podobě úřední korespondence. Nejhojněji jsou zastoupeny průvodní dopisy, ale nalezneme zde i dva soustrastné dopisy a jedno blahopřání k narozeninám. Tematicky se drží otázek nejpálčivějších – odevzdávání budov, místností a vybavení seminářů a ústavů do rukou Němců, zastoupena je i otázka zaměstnanců a rovněž odborných asistentů. Problematické je opět téma protokolů, konkrétně protokol o deponování numismatické sbírky FF UK, ale dá se předpokládat, že vznikl jako písemnost univerzity a ne Uměleckoprůmyslového muzea. Převládajícím jazykem písemností je čeština, pouze v případech, kdy věc byla ve spojitosti s německou univerzitou, bylo užito pro vyřízení věci jazyka německého. Ve valné většině se jedná o kopie nebo koncepty – nejčastěji je použit běžný kancelářský papír horší kvality formátu A4 – kdy kopie byly pořízeny současně s originálem za použití průklepového či kopírovacího papíru, rozmístění jednotlivých částí přesně odpovídá jejich rozmístění na originálním hlavičkovém papíru. Kopie jsou označeny razítky dle typu, čímž jsou kromě čísla jednacího propojeny s podacími protokoly, který například filozofická fakulta vedla až do března oficiálně v knize podacího protokolu a následně neoficiálně v sešitu, který byl později do Podacího protokolu 1939/40 přidán.

5.2.1 Písemnosti filozofické fakulty

Strojopisná kopie průvodního dopisu nadřízenému orgánu Ministerstvu školství a národní osvěty ze dne 22. prosince 1939 v Praze (příloha č. 5.7).⁹⁴ K dopisu je připojena i kopie odeslané přílohy, v tomto případě jde o Seznam asistentů. Jedná se o písemnost vnějšího a korespondenčního typu, vyvedenou objektivním stylem na běžném kancelářském papíru. Od písemností stejného druhu z předchozího období se nijak neliší, tedy na něj navazuje. V pravé horní části dopisu pod sebou následují - otisk razítka čísla jednacího pro rok 1939/1940 s ručně dopsaným pořadovým číslem, otisk razítka „A.“, řadící tuto

---

⁹⁴ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta, inv. číslo 1451, k. 216.

písemnost do agendy asistentů, datum. V levé půlce dopisu od shora pod sebou je vypsáno číslo jednací, věc, počet příloh. Uprostřed je uveden adresát. Následuje samotná dispozice, která je rozdělena do dvou odstavců. Bez pozdravu či jiné závěrečné formulace s podpisem děkana. V dolní části je rukou dopsána informace o expedování s podpisem. Drátkem ze sešíváčky je připojena strojopisná kopie seznamu asistentů. V levém horním rohu je uveden celý název původce, níže uprostřed je nadpis. Seznam je rozdělen do tří sloupců – v prvním sloupci je uvedeno jméno s tituly, v druhém k jakému semináři konkrétní asistent patří, třetí sloupec zaplňují data, do kdy je asistent ustanoven. Je zde uvedeno 10 asistentů, pouze první dva mají pod svým řádkem vtěsnanou ještě doplňující poznámku.

Z úřední korespondence vnějšího zaměření děkanství fakulty pochází originál sdělení studentovi spolu s konceptem tohoto sdělení ze dne 26. února 1940 v Praze (příloha č. 5.8 a 5.9)⁹⁵. Originál je napsán strojopisně na hlavičkovém papíru fakulty spolu se znakem univerzity. V levé horní části najdeme vyplněné číslo jednací a věc, pole „K čís. jedn.“ a „Příloha“ jsou proškrtnuty. V pravé horní části se nachází „v Praze“, které je na hlavičkovém papíru předtištěno, a pod ním vyplněné datum. Ve středové části je uveden adresát spolu s vnitřní adresou, která je uvedena kompletní (místo, ulice s číslem popisným, obec). Text je v jednom odstavci psaný ich-formou a informuje adresáta o úspěšném započtení předchozího studia do jeho studia na filozofické fakultě (žádost byla projednána profesorským sborem v říjnu roku 1939). Bez rozloučení se dvěma podpisy – děkana a rektorského komisaře. V levém dolním rohu je rukou dopsáno schválení Ministerstva školství a osvěty, které je úředně potvrzeno otiskem razítka ministerstva z července roku 1945 s podpisy. Strojopisná kopie na běžném kancelářském papíru, vytvořená pravděpodobně současně s vytvářením originálu za pomoci kopírovacího papíru – při srovnání obou písemností tomu vše odpovídá. V pravém horním rohu pod sebou následují - otisk razítka čísla jednacího FF 1939/1940 s ručně dopsaným číslem, otisk razítka „S“ řadící písemnost do agendy „Studenti“, datum. Levá horní část se od originálu liší jen tím, že v čísle jednacím je číslo před prvním lomítkem vypsáno ručně. Adresát s adresou, textem a podpisy plně se shodující s originálem. V levé dolní části je ručně dopsáno, že si písemnost adresát osobně vyzvedl, přidán podpis úředníka, který tento úkon provedl.

---

⁹⁵ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta, inv. číslo 1451, k. 216.

Koncept dopisu v německém jazyce děkana filozofické fakulty datovaného 8. ledna 1940 v Praze (příloha č. 5.10)⁹⁶. Papír je ruční výroby, přeložením napůl vznikl dvojlist. Na přední první straně má papír v levém horním rohu předtištěnou hlavičku a jedná se tedy o dopisní papír děkana FF. V pravé horní části pod sebou následují – ruční poznámka o odnesení dopisu (kam, kým, kdy), otisk razítka čísla jednacímho s ručně dopsaným pořadovým číslem, místo a datum, otisk razítka „V“ řadící písemnost do kategorie varií. Dále je oslovení bez doplnění vnitřní adresy. Samotný text se skládá z několika odstavců. V prvním děkan odůvodňuje svůj list, druhý je úvodem pro seznam kontaktů jednotlivých děkanátů České university Karlovy (jména děkanů, adresy a telefonická spojení), třetí přislíbujе zaslání kompletního seznamu v nejbližší době, čtvrtý odstavec upozorňuje na přílohu a pátý obsahuje zdvořilostní závěrečnou frázi a rozloučení. Podpis je pouze naznačen ručně obyčejnou tužkou. V konceptu jsou tužkou vepsané opravy a korekturní značky.

Neúřední korespondenci zastupuje dopis ze dne 16 ledna 1940 v Praze (příloha č. 5.11).⁹⁷ Na běžném kancelářském papíru formátu A4 je strojopisně vyveden koncept přání ke kulatým a významným narozeninám ministra školství v ich-formě citově zabarvené. V pravé horní části je uvedeno místo a datum, přes které byl částečně vytvořen otisk razítka s číslem jednacím fakulty, číslo před lomítkem je jako vždy dopsáno ručně. Pod číslem jednacím je otisk razítka „V“, jenž řadí písemnost do skupiny varií. V levé horní části je oslovení, následuje samotný text ve třech odstavcích zakončených čtvrtým, který tvoří zdvořilostní formulace na rozloučenou. Podpis je pouze naznačen. Uvedeny jsou dále dvě poznámky k odeslání - plné jméno s funkcí adresáta, způsob a den doručení s datem zápisu a podpisem. Koncept je opravován jak ručně, tak i strojopisně (ve valné většině se jedná o překlepy, chyby a změnu formulací). Koncept je datován v den narozenin ministra Jana Kaprase⁹⁸, 16. ledna 1940, ovšem vznikl před tímto datem, protože dle již zmíněné poznámky, byl originál dopisu předán panu Sieglovi, aby ho přesně 16. ledna doručil na ministerstvo, tento pokyn byl zaznamenán již o tři dny dříve.

---

⁹⁶ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta, inv. číslo 1451, k. 216.

⁹⁷ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta, inv. číslo 1451, k. 216.

⁹⁸ Prof. JUDr. Jan Kapras (1880-1947), český právník, historik a politik, specializoval se na české právní dějiny. in: BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*. Praha: Univerzita Karlova, 1998, s. 88-89.

5.2.2 Písemnosti přírodovědecké fakulty

Originální vyhotovení spolu s konceptem dvojjazyčného upozornění děkana přírodovědecké fakulty všem vrátným budov fakulty bez datace (příloha č. 5.12 a příloha č. 5.13).⁹⁹ Originál je vyhotoven strojopisně na hlavičkovém papíru fakulty se znakem university, kontaktní adresou a telefonem. Má své číslo jednací, je označen razítkem písmenem „V“ jako agenda varií, nemá vypsaný žádný předmět, rovnou přistupuje k oslovení fakultních vrátných. Hlavní text je krátký a výstižný, psán v ich-formě, rozčleněn do tří krátkých odstavců. Pod českým textem je přidán jeho překlad do němčiny. Podepsán je děkan. Kopie je rovněž strojopisná na běžném kancelářském papíru a od originálu se jinak neliší, při srovnání obou písemností je pravděpodobné, že kopie vznikla při vytváření originálu za pomoci průklepového papíru. Pouze na konci listu jsou ručně podepsaní vrátní. Zda podpisy vrátných stvrzují, že se s upozorněním pouze seznámili, či převzali originály upozornění a vyvěsili je ve svých přidělených vrátnicích, není bohužel jasné.

5.3 Ústavy a semináře

Písemnosti ústavů a seminářů, v tomto případě především lékařské a přírodovědecké fakulty, jsou obsahově stejné. V drtivé většině se jedná o vnější úřednickou korespondenci, kdy v rámci této práce je vždy adresátem Ministerstvo školství a národní osvěty. Ústavy se v tomto období dají rozdělit do dvou kategorií, na ty které pokračovaly ve své činnosti či byly z důvodu potřeba znovu otevřeny, a na ty které ukončily svou činnost, avšak nastala situace, kterou bylo třeba vyřešit. Časové vymezení korespondenční aktivity se dá na základě probádaného materiálu vymezit od roku 1940 až do roku 1944. Písemnosti se také v tomto čase vykazují nejednotností, kterou můžeme vysvětlit nedostatkem papíru a prostředků.

Dopis profesora Žáčka ministerstvu školství ze dne 16. července 1940 v Praze (příloha č. 5.14).¹⁰⁰ Originál dopisu je napsán na běžném běleném papíru formátu A4 a nese žádnou hlavičku. Odhlédneme-li od razítka příjemce, je zcela jednoduchý. Skládá se z adresáta, dispozice je rozdělena do pěti odstavců, chybí zakončovací fráze či rozloučení, místo a datum stejně jako podpis jsou společně na jedné úrovni na konci listu. Je zde patrná ruční oprava jedné chyby v první větě třetího odstavce. Ich-forma je formulována věcně, ovšem v textu je čitelné jisté roztrpčení pisatele nad nastalou situací. Po diplomatické stránce je tento list ukázkou čisté plochosti.

⁹⁹ Archiv Univerzity Karlovy, Přírodovědecká fakulta, inv. č. 1639, k. 106, bez datace, v Praze.

¹⁰⁰ Národní archiv České republiky (NAČR), Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4I₅ J Ústavy F, k. 1071.

Ústřední komise pro sběr léčivých rostlin při ministerstvu zdravotnictví a sociální správy vedl univerzitní profesor Karel Domin.¹⁰¹ K vyřizování záležitostí této komise použil i písemnosti Botanické zahrady či formulář přírodovědecké fakulty. Originál žádost profesora Domina o pomocnou sílu pro Ústřední komisi pro sběr léčivých rostlin ze dne 27. března 1941 v Praze (příloha č. 5.15).¹⁰² Žádost je napsána na hlavičkovém kvalitním papíru běžného formátu A4 botanické zahrady, kde je strojopisně doplněno slovo „české“ před názvem univerzity. Pod hlavičkou je strojopisně dopsán celý název komise, z pozice jejíhož předsedy pan profesor píše. Levá horní část je předtištěna, jako hlavičkových papírů fakulty přírodovědecké, tzn. místo pro doplnění čísla jednacího (není vyplněno), věci (vyplněna), přílohy (není vyplněno). V pravé horní části je předtištěno místo a prostor pro datum s předtištěným rokem pro doplnění. Adresátem je MŠANO. Text je rozdělen do tří odstavců a pokračuje na zadní straně listu. Bez pozdravu zakončen podpisem. Žádost je napsána ich-formou, uctivě a současně věcně s opravenou jednou chybou v první větě třetího odstavce.

Ze stejného roku ovšem z 23. července v Praze pochází předtištěný strojopisně vyplněný formulář podepsaný rovněž profesorem Dominem (příloha č. 5.16).¹⁰³ Formulář na pevnějším papíru formátu A4 je rozdělen do několika částí. V levé horní části je název univerzity a fakulty, tentokrát již ručně ani strojopisně není doplněno důležité slovo „česká“ před jménem univerzity. V pravém horním rohu je předtištěno pole „Ústav“ a „Přednosta“, obě pole jsou vyplněna. Adresátem je Hospodářská správa provozu vysokých škol v Praze, což je rovněž předtištěno. To vede k otázce, zda je formulář skutečně z produkce Univerzity Karlovy nebo za jeho vydáním stojí hospodářská správa. Následuje prostor pro samotnou žádost o pěti řádcích, uvedení místa doručení, datum a místo spolu s místem pro podpis přednosta ústavu. Pod dělicí čarou nalezneme pole pro případné doplnění konkrétní firmy, která má žádost splnit, v tomto případě ponecháno prázdné. Pod druhou dělicí čarou je prostor pro potvrzení správnosti přednostou, rovněž v tomto případě není vyplněno. Je zvláštní, že v poli „Ústav“ je napsán Botanický ústav č. univ. Karlovy, ačkoliv na deskách referátníků MŠNO je uvedena Ústřední komise pro sběr léčivých rostlin. Dá se odhadnout, že tento formulář byl vtištěn ještě před počátkem války, či ještě dříve.

---

¹⁰¹ Prof. Dr. Karel Domin (1882-1953), byl českým profesorem botaniky na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, děkanem přírodovědecké fakulty 1922/23, rektorem 1933/34, politicky angažovaný, in: *Biografický slovník českých zemí*. Vydání první. Praha: Libri, sešit 13 Dig-Doš, 2010, s. 304-306.

¹⁰² Národní archiv České republiky (NAČR), fond Ministerstva školství 1918-1945, sign. 4I₅ J A-E, k. 1070.

¹⁰³ Národní archiv České republiky (NAČR), fond Ministerstva školství 1918-1945, sign. 4I₅ B₁, k. 1067.

Zástupcem dvojjazyčných písemností v této části je průvodní dopis profesora Domina ze dne 28. dubna 1942 v Praze (příloha č. 5.17).¹⁰⁴ Originál dopisu je vyhotoven na kancelářském bílém papíru běžného formátu A4. Hlavička je napsána strojopisně a následující text je rozdělen na dvě zrcadlové části, na německou a českou. Je uvedeno místo a datum, věc, číslo jednací a přílohy. Adresátem je Ministerstvo školství v Praze. Text sám je krátký, věcný a v ich-formě, v české části je možné zaznamenat opravu jednoho překlepu. Německý text je rozdělen do dvou odstavců, ovšem český má jen jeden. Pod ručním podpisem je strojově vypsán titul a pozice, ze které pan profesor píše, opět dvojjazyčně. Nadřazenost němčiny je jasně čitelná – v hlavičce a v části podpisu je uvedena jako první a německý text sám se nachází v levé části listu.

Jediným písemným dokladem náležejícímu semináři spadajícího pod právnickou fakultu, je stvrzenka správnosti dodávky knih profesora Františka Vavříčka¹⁰⁵, který působil jako ředitel Semináře ústavního a správního práva, ze dne 11. září 1942 v Praze (příloha č. 5.18).¹⁰⁶ Stvrzenka je napsána na běžném kancelářském papíru původně formátu A4, který byl přepůlen, a druhá půlka byla odstraněna. Bez hlavičky, strojově napsáno v ich-formě, velmi úsporně a stroze formulováno, bez adresáta, připojená příloha (účet k proplacení) je zmíněna v textu. Ve spodní části už jen místo a datum spolu s podpisem.

Dva průvodní dopisy Ústavu pathologicko-anatomického University Karlovy, první ze dne 15. prosince 1942 v Praze a druhý z 30. října 1944 v Praze (příloha č. 5.19¹⁰⁷ a příloha č. 5.20¹⁰⁸), adresované ministerstvu školství, oba žádající o úhradu přiložených účtů. Srovnání obou průvodních dopisů, které jsou ve své podstatě stejné, ale přesto mají své rozdílnosti, dokazuje jasně nejednotnost nejenom mezi jednotlivými ústavami, což je pochopitelné, ale i v rámci jednoho ústavu s odstupem dvou let. Oba jsou na stejném druhu oficiálního hlavičkového papíru ústavu, oba mají řádně u názvu univerzity doplněno slovo „české“. Dřívější dopis z prosince 1942 je psán česky, pozdější odpis z října 1944 je v němčině, s tím souvisí i úprava hlavičky u druhého dopisu, kde je nad českou předtištěnou hlavičkou strojopisně dopsán německý název ústavu. Místo a datum je u obou písemností na shodném

---

¹⁰⁴ Národní archiv České republiky (NAČR), fond Ministerstva školství 1918-1945, sign. 4I₅ J A-H, k. 1070,.

¹⁰⁵ Prof. JUDr. František Vavřínek (1877-1944) byl český právník a profesor ústavního a správního práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. in: SKŘEJPKOVÁ, Petra, ed. *Antologie československé právní vědy v letech 1918-1939*. Praha: Linde, 2009, s. 516-517.

¹⁰⁶ Národní archiv České republiky (NAČR), Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4I₄ J, k. 1067.

¹⁰⁷ Národní archiv České republiky (NAČR), Ministerstvo školství 1918-1945, sign. 4I₃ J Ústav pathologicko-anatomický, k. 1064.

¹⁰⁸ Národní archiv České republiky (NAČR), Ministerstva školství 1918-1945, sign. 4I₃ J Ústav pathologicko-anatomický, k. 1064.

místě vpravo nahoře, dopis v němčině oproti tomu v češtině má nad adresátem uveden počet příloh, adresát, krátký text (český je vyveden v ich-formě, německý v objektivním stylu), podpis a otisk razítka. U otisků razítek je třeba se pozastavit. Obě jsou dvojjazyčná, ovšem ačkoliv jsou oba dopisy podepsány stejnou osobou ve stejné funkci, razítka jsou rozdílná. Na písemnosti z 15. prosince zní otisk – Prosektur D. Allg. Krankenhauses in Prag, Prosektura v V. nemocnice v Praze, ale otisk razítka z písemnosti z 30. října je ve znění – Pathologisch-anatomisches Institut d. tsch. Karls-Universität, Pathologicko-anatomický ústav Č. Karlovy university. Poprvé patří otisk razítka Všeobecné nemocnice v Praze a podruhé je to už razítko univerzitního ústavu.

6 Zvláštní letní semestr 1945 (9.5.1945-30.9.1945)

Ačkoliv zvláštní letní semestr 1945 vybočuje z vytyčeného rámce zaměřeného na čas okupace českých zemí nacistickou mocí, má ke všem zkoumaným obdobím vztah, jelikož tvoří přechod k běžnému stavu úředního života před podzimem 1938. Agenda se postupně snaží získat podobu, jakou měla v čase svého běžného fungování. Vnitřní a vnější komunikace je oživena v podobě z doby před uzavřením. Z vnitřních písemností se vrací se protokoly z profesorských schůzí a s nimi spojené písemnosti, komunikace mezi jednotlivými částmi univerzity opět funguje, vydávány jsou vyhlášky upravující první řadě studijní záležitosti. Ve vnějším styku se vede velmi živá úřední i neúřední korespondence, které jsou četností navzájem vyrovnané. V neúřední korespondenci je častým produktem děkovný dopis, kterým se odpovídá nejenom na přání k opětovnému otevření bran nejstarší české univerzity, ale také děkovná odmítnutí pozvánek na slavnostní akce či zasedání a různé nabídky pomoci. Objevují se písemnosti typu povolení, potvrzení a osvědčení, které souvisí s dobou vzniku. Podobně na tom jsou i žádosti o zvláštní přiděl cigaret pro pracovníky univerzity. Jsou obnovována spojení se zahraničními institucemi, v tomto období převažuje u těchto písemností užití anglického jazyka. Řeší se agenda s nadřízenými orgány (Ministerstvo školství a národní osvěty, Zemský úřad v Praze, Hospodářská správa vysokých škol v Praze), oslovovány jsou firmy s objednávkami na potřebný kancelářský materiál a vybavení. Celkově tento čas se dá charakterizovat jako činorodý. Mezi dokumenty převládají opisy. Forma písemností kontinuálně pokračuje, zajímavým prvkem zde jsou použité papíry pro koncepty, na nichž bývají předtištěné texty z doby válečné nebo i předválečné, které se k univerzitě nevztahují, popřípadě převzetí referátníku ministerstva školství. Atmosféra se promítla v tomto období do písemností poměrně silně, a to díky nárůstu neúředních písemností, kde je prostor i pro vyjádření citů. Znatelný je tón radostný, úlevný a nadějný.

6.1 Rektorát

Rektorát UK velkou měrou navázal na období před druhou světovou válkou. Ze skupiny vnějších písemností je nejvíce zastoupena úřední i neúřední korespondence, ať už v rámci univerzity, tak rovněž i s nadřízenými orgány, soukromými osobami, firmami a zahraničními institucemi. K vnitřním písemnostem můžeme zařadit četné zprávy ze zasedání komisí a akademického senátu, spolu například s vyhláškami a oběžníky.

Koncept zápisu ze schůze reprezentantů Univerzity Karlovy konané dne 11. května 1945 v Praze (příloha č. 6.1)¹⁰⁹. Strojopisný koncept zabírá dva listy běžného úředního běleného papíru formátu A4, listy jsou k sobě spojeny v levých horních rozích drátkem ze sešívačky. V pravém horním rohu je rukou napsané číslo jednací, pod ním značka ad acta a otisk razítka „V“ řadící zápis do kategorie varií v podacím protokolu. Nadpis je podtržený, následují informace o dni a místě konání. Jsou vypsáni všichni přítomní representanti. Text je členěn do odstavců, kdy každý pojímá jedno téma, je psán objektivním stylem a budí dojem reálného zachycení jednání bez následné stylizace. Tužkou jsou opraveny překlipy spolu s interpunkcí především na prvním listě, na druhém listě je patrná strojopisná vpiska u prvního odstavce.

Referátník Univerzity Karlovy č. j. 236/1945 ze dne 5. června 1945 v Praze (příloha č. 6.2)¹¹⁰. Tento referátník byl předtištěn pro Ministerstvo školství a osvěty, jak se dostal na rektorát UK a byl použit pro jeho spisovou agendu, zřejmě není, ale tento konkrétní kus není osamocený případ. Na zde vybraném exempláři je název ministerstva přeškrtnut ručně perem jednou čarou, kdy nad předtištěný text bylo razítkem přidáno jméno university a vedle šablona pro číslo jednací v roce 1945 (pořadové číslo je ručně dopsáno). Na referátníku jsou strojopisně vyplněna pole pro číslo jednací, věc, datum přijetí podání a jeho původce, ručně je vypsáno pole pro expedici. Nechybí otisk razítka „V“ a „19 /45“. Pro srovnání je přidán i původní originální referátní rektorátu (příloha č. 6.3)¹¹¹ na neběleném kancelářském papíru formátu A4. Na první pohled byl tento vytvořen na míru rektorátu UK. Předtištěna je hlavička v horním levém rohu bez znaku univerzity, pod ní nalezneme prostor pro věc. V pravém sloupci jsou pole – Sběrný arch, vypsány všechny fakulty. Na dolní okraj slouží pro zaspání vyřízení a uložení spisu. Chybí předtištěné pole pro číslo jednací, které tím pádem musí být přidáno za pomoci razítka, či dopsáno ručně.

Manifest rektora u příležitosti oslav Jana Husa v červenci 1945 v Praze (příloha č. 6.4)¹¹². Sám projev nenese žádné datum, je k němu však připojena kopie dopisu datovaného dne 11. července 1945 v Praze. Dopis je adresován Osvětovému odboru hl. m. Prahy a je pod ním podepsán rektor spolu s univerzitním notářem. Ačkoliv je text psán objektivním stylem, je značně emotivní, a to v negativní rovině, neboť osvětový odbor opomněl oslovit rektora k účasti na přípravách a pozvat ho na samotné oslavy, což bývalo letitou tradicí

¹⁰⁹ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Univerzity Karlovy, V 1-1832 (V 1945), k. 3.

¹¹⁰ Tamtéž.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž.

v dobách demokratické Československé republiky. V kopii dopisu není uveden počet příloh, tedy připojený manifest pravděpodobně nebyl expedován s originálem dopisu. Manifest je strojopisně napsán na běžném kancelářském papíru, drátkem ze sešívačky připojen ke kopii dopisu ze dne 11. července 1945. Tužkou je na prvním listu nahoře napsáno Jan Hus – oslavy 1945, bez dalších bližších informací následuje text manifestu členěn do jednotlivých odstavců.

Kopie zprávy z návštěvy rektora u amerického velvyslance v Praze dne 5. září 1945 v Praze (příloha č. 6.5)¹¹³. Určena za kopii byla na základě použitého papíru, který má běžný formát A4 a je bělený, na zadní straně je však předtištěna hlavička velitele Waffen-SS Čechy a Morava (Der Befehlshaber der Waffen-SS Böhmen und Mähren). Písemnost bez dalších dokumentů je strojopisně vyvedena. V pravém horním rohu je otisk razítka čísla jednacího doplněného o pořadové číslo, pod ním následuje podtržením zvýrazněný nadpis, dále navazuje text členěný do šesti odstavců, v pravém dolním rohu je otisk úředního razítka o přijetí dokumentu dne 7. září 1945 bez dalších příloh, s uvedeným přiděleným číslem jednacím. Na druhé straně listu text pokračuje dokončením šestého odstavce z předchozí strany a dvěma dalšími. Zpráva je bez podpisu nebo data. Ručně je pod textem přisáno vyřízení věci ad acta s datem 26. ledna 1946 a podpisem.

Kopie úředního dopisu ředitele univerzitní kanceláře Ministerstvu školství a národní osvěty ze dne 6. června 1945 v Praze (příloha č. 6.6)¹¹⁴. Strojopisné sdělení na běžném kancelářském papíru formátu A4 je typickým představitelem vnější úřední korespondence. V pravém horním rohu otisk razítka čísla jednacího, rukou dopsané pořadové číslo, pod ním místo a datum, otisk razítka „V“ spolu s otiskem 19/4. V levé polovině listu nahoře strojopisně vypsána hlavička rektorátu, ručně napsané číslo jednací, adresát (tentokrát specifikován odborem a přesnou vnitřní adresou). Text je jedno odstavcový a jedná se o krátké sdělení aktuálního umístění rektorátu. Dole vpravo podpis, kdy vlevo od podpisu je ruční poznámka perem o expedování listu s podpisem.

Zbytek rektorátní obálky, která obsahovala děkovný dopis rektora jakémusi panu Josefovi Kučkovi z Moravské Ostravy, který zaslal blahopřejný dopis rektorovi, s poštovním razítkem s datem 18. června 1945 v Praze (příloha č. 6.7)¹¹⁵. Obálka nese hlavičku rektorátu bez znaku univerzity, pod ní se nachází velké pole pro uvedení adresáta, v levém dolním rohu

---

¹¹³ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Univerzity Karlovy, V 1-1832 (V 1945), k. 3.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ Tamtéž.

je předtištěno pole „Úřední věc pošt. prosta.“ a „Čísl.“ Vpravo vedle je špatně čitelný otisk rektorátního razítka a dolní pravý roh je pravděpodobně vyhrazen pro adresu.

Kopie blahopřejného dopisu rektora lékařce Mileně Albrechtové-Šimůnkové datovaný dne 1. září 1945 v Praze (příloha č. 6.8)¹¹⁶ Kopie je strojopisně vyvedena na běžném neběleném kancelářském papíru formátu A4. Chybí číslo jednací. V pravém horním rohu datum a místo, oslovení, dispozice v jednom odstavci psaná ich-formou ve vřelém tónu. Závěrečný pozdrav ve tvaru dnes již starosvětském, který i v neúřední korespondenci rektorátu je ojedinělý (alespoň v probádaném množství archivních materiálů pro tuto práci). Bez podpisu, pouze s plným jménem adresátky a celým znění adresy, kam se má dopis odeslat. Ručně připsána poznámka o expedici s podpisem.

6.2 Děkanáty fakult

Fakulty se ve Zvláštním letním semestru 1945 především věnovaly svému vnitřnímu životu spolu se sbíráním zpráv o stavu svých ústavů a seminářů po letech okupace, které postupovaly dál. Hojně jsou zastoupeny písemnosti týkající se schůzí profesorských sborů fakulty filozofické, přírodovědecké a právnické. Tyto písemnosti vnitřní povahy – program schůzí, dodatky k programům schůzí, pozvánky na schůze, výpisy z protokolů a prezenční listiny – navázaly ve stejném duchu tam, kde v listopadu 1939 byly přerušeny. Jediný rozdíl, který je zaznamatelný, nalezneme v protokolech sboru filozofické fakulty, které jsou nadepsány nově slovem „Zápis“ místo „Protokol“, přesto se o nich v průvodních dopisech stále mluví jako o protokolech. Z toho důvodu se jimi zde dále nebudu zabývat, jejich hodnota je spíše po stránce obsahové nežli diplomatické. Z vnitřních písemností ani nechybí vyhlášky či rozesílání opisů dokumentů nadřízených úřadů po fakultách na vědomí. Velmi časté jsou zprávy o stavu fakult jako celku, jímž byly pokladem zprávy jednotlivých seminářů a ústavů, a nechybí ani běžná úřednická korespondence především s rektorem.

6.2.1 Písemnosti filozofické fakulty:

Ukázkový koncept vnější písemnosti z řady korespondence je dodatkový koncept pro MŠNO ze dne 11. června 1945 v Praze (příloha č. 6.9)¹¹⁷. Koncept sám o sobě není příliš zajímavý. Skládá se ze tří strojopisně popsaných listů, kdy ručně jsou doplněny poznámky a opravy, jedná se o přehled obsazení jednotlivých ústavů/seminářů a jejich stolic. V pravém horním rohu je otisknuta šablona pro číslo jednací FF pro rok 1945, pořadové číslo je ručně

¹¹⁶ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Univerzity Karlovy, V 1-1832 (1945), k. 3.

¹¹⁷ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1452, k. 217.

doplněno, vedle čísla jednacího je ručně dopsáno červenou tužkou, že bylo odesláno. Pod číslem jednacím je místo a datum, a rovněž otisk razítka „P“ vázící se k agendě profesů. Adresát s krátkou vnitřní adresou, po níž následuje úvodní věta, mající za cíl uvést přehled jednotlivých ústavů a seminářů, a to až na stranu třetí, kde poslední odstavec shrnuje počet a stav stolic a předpokládá do budoucna posun k předválečným počtům. Text je psán ich-formou. Naznačený podpis děkana, ovšem bez podpisu, pod kterým je ještě ručně dopsaná poznámka. Co na první pohled upoutá je formát a druh papíru. Písemnost nemá typický A4 formát, ačkoliv papír vykazuje jistou kvalitu. Zaujmu jistě zadní strany listů konceptu, na kterých je předtištěn Průvodní list dobytčí. Samo o sobě by to nebylo až tak zvláštní, protože po válce byl nedostatek všeho, který započal již s okupačními lety a měl tendenci se stupňovat, ale že se jedná o Průvodní list dobytčí z Jindřichova Hradce při důkladnějším prostudování, zarazí. Je možné se pouze dohadovat, jak se tento papír dostal na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde se z něj stal papír konceptový. Dobytčí list byl pravděpodobně vytištěn někdy ve 20. letech 20. století, jelikož ve spodní části pro uvedení data a současně i v oblasti poznámky je jasně zřetelně předtištěno pro uvedení roku 192...

Bez typické písemnosti z běžné agendy fakulty by ukázky nebyly úplné, proto následuje strojopisná kopie průvodního dopisu vnitřní povahy ponechána pro potřeby fakulty datovaná ze dne 6. června 1945 v Praze (příloha č. 6.10)¹¹⁸. Jedná se o běžný kancelářský papír formátu A4. Je to ten druh písemnosti, který je zde zmiňován nejčastěji. V pravém horním rohu otisk razítka čísla jednacího, pořadové číslo dopsáno ručně, v levém horní části vypsané strojopisně číslo jednací, následuje věc a počet příloh. Zrcadlově v pravé části je uvedeno datum. Vypsáný adresát, bez dalšího oslovení pokračuje krátký jedno-odstavcový text v ich-formě. Níže podpis a otisk razítka s datem vypravení a podpisem potvrzující vypravení.

Velmi podobně jako předchozí kopie průvodního dopisu si stojí i ručně psaný koncept sdělení děkana ze dne 7. července 1945 v Praze (příloha č. 6.11)¹¹⁹. Koncept sdělení je napsán na běžném žlutém kancelářském papíru formátu A4. Vpravo nahoře otisk čísla jednacího s dopsaným pořadovým číslem, vlevo nahoře otisk razítka s datem, o řádek níž číslo jednací ručně napsané a pod tím sama věc. Jelikož se jedná o písemnost vnitřní povahy, je adresována všem profesorům, docentům a lektorům FF. Nechybí ani otisk razítka „P“ určující agendu

---

¹¹⁸ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1452, k. 217.

¹¹⁹ Tamtéž.

jako profesorskou. Textu je opět pouze jeden odstavec psán v ich-formě, stručně a informativně, zakončeno podpisem toho času úřadujícího děkana. Informativní jsou ručně (modrou tužkou) dopsané poznámky, které udávají, co se má se sdělením udát, pro koho všeho se má zaslat originál (všem adresátům – profesoři, docenti, lektori) a kam se mají založit vyhotovené kopie (jedna se má připojit k aktům a druhá k normálím). Na konci písemnosti je jasně čitelný otisk razítka označující, kdy byly originály expedovány.

Fakulty a stejně tak i rektorát dále pokračovaly v praxi vytváření opisů úředních dokumentů, které jim byly doručeny nadřízenými úřady, pro vlastní potřebu a informování všech, kterých se daná záležitost týkala. Strojopisný opis sdělení hospodářské správy provozu vysokých škol v Praze ze dne 14. července 1945 v Praze (příloha č. 6.12)¹²⁰ bylo v úplnosti přepsáno na obyčejný nebělený kancelářský papír, v textu je viditelné vepsání opomenutých dvou slov při přepisu. Opis je od úředního pokynu děkana oddělen čarou z pomlček. Pokyn se skládá – původce (děkanství FF), místa a data (25. července 1945 v Praze), čísla jednacích, adresátů (ředitelům ústavů a seminářů), samotného pokynu (na vědomí) a naznačeného podpisu bez jeho ručního provedení.

6.2.2 Písemnost přírodovědecké fakulty:

Ukázkou zprávy o škodách za celou fakultu je originál memoranda přírodovědecké fakulty pro americkou misi ze dne 18. srpna 1945 v Praze (příloha č. 6.13)¹²¹, které informuje o škodách v ústavech a laboratořích a o perzekuci profesorů a studentů, kdy adresátem je rektorát UK. Skládá se ze tří listů textu a dvou listů fotografických příloh. První list je hlavičkový papír fakulty se znakem univerzity, bělený, formátu A4, druhý a třetí list jsou bez hlavičky – byl použit kvalitní bělený kancelářský papír. V pravém horním rohu je otisk razítka s šablonou pro číslo jedna rektorátu, pořadové číslo je ručně dopsáno. V hlavičce přírodovědecké fakulty je opravena adresa. Předtištěná pole jsou stejná jako u předchozích hlavičkových papírů této fakulty (vlevo pole pro číslo jednacích, věc, odpověď na došlé číslo jednacích, přílohy; vpravo pole místo a datum). Ve středu vypsán adresát. Následuje text členěný do odstavců, který končí na třetím listu podpisem děkana. Stránkování nalezneme v horním okraji druhého a třetího listu strojopisně napsáno. Text je psán objektivním stylem, který je v úvodní části (první dva odstavce) mírně citově zabarven. Zbytek textu je výčtem informací o škodách jednotlivých a potřebách ústavů spolu se semináři, předposlední dva odstavce na třetím listu jsou věnovány vyjmenování profesorů

¹²⁰ Archiv Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1452, k. 217.

¹²¹ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Univerzity Karlovy, V 1 – 1832 (1945), k. 3.

a docentů, kteří byli internováni, zatčeni nebo zemřeli během okupačních let, a zmínce o perzekuci rovněž v řadách studentů. Poslední odstavec je závěrečným krátkým shrnutím důsledků německé okupace pro fakultu. Je zajímavé, že text na posledním listu nezachovává stejné okraje jako na předchozích. Přílohou jsou dva dvojlisty neběleného kancelářského papíru, které byly vytvořeny přehnutím napůl formátu A3. Vždy na přední straně dvojlistu jsou nalepeny dokumentující černobílé fotografie, zachycující především neutěšený stav místností ve Viničné ulici. Popisky k jednotlivým fotografiím nejsou, pouze text na ně odkazuje na třetí straně v odstavci šestém. Spolu s originálem memoranda byl na rektorát doručen i opis, na kterém najdeme otisk razítka univerzity (došlo, počet příloh, číslo jednací).

6.2.3 Písemnost právnické fakulty:

Originální odpověď právnické fakulty ze dne 30. srpna 1945 v Praze na přípis rektorátu (příloha č. 6.14)¹²². Odpověď je vyvedena na kvalitním běleném hlavičkovém papíru, který má formát A5 (zda měl papír původně formát A4 a byl přepůlen až při vytváření písemnosti, není jednoznačně patrné, spodní okraj nenesl známky roztřepení, tedy řez byl proveden čistě, ale dá se předpokládat, že byl přepůlen dodatečně pro potřeby děkanátu a nebyl v takové podobě objednan). Běžná forma předtištěné hlavičky s poli pro vyplnění bez následných opravných zásahů s vyplněnými poli číslo jednací, odpověď k č.j., věc a datum. Uveden adresát s krátkou formou vnitřní adresy. Text je sestaven jedním krátkým odstavcem, psaný v ich-formě v úředním stylu. Podepsán je děkan fakulty a vedle podpisu je jasně čitelný otisk fakulního razítka. Přípis je doplněn o úřední otisky razítek, která obdržel při přijetí na rektorátu UK – v horním pravém rohu otisk šablony čísla jednacího ručně dopsaného a v dolním levém rohu razítka z podatelny s údaji o přijetí přípisu, počtu příloh a přiřazeném čísle.

6.2.4 Písemnosti lékařské a bohoslovecké fakulty

Pro srovnání jsou přidány po jedné písemnosti lékařské a bohoslovecké fakulty, a to vzhledem k jejich hlavičkám (příloha č. 6.15¹²³ a příloha č. 6.16¹²⁴). Písemnosti sami sobě nejsou zvláštní ani po diplomatické ani po obsahové stránce. Byly vybrány pro svou hlavičku, která je pro zvláštní semestr 1945 signifikantní. Lékařská fakulta nejčastěji používala kvalitní bělený kancelářský papír s předtištěnou malou hlavičkou v levém horním rohu. Podobně

---

¹²² Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Univerzity Karlovy, V 1 – 1832 (1945), k. 3.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Archiv Univerzity Karlovy, Akademický senát Univerzity Karlovy, inv. č. 844, sign. B 10/6, k. 59.

na tom byla bohoslovecká fakulta, která nepoužívala papíry s předtištěnou hlavičkou, ale tu nahrazovala otiskem razítka, který ji nahrazoval. V tomto období obě fakulty ustoupily od používání papírů s velkou předtištěnou hlavičkou zabírající celou šíří horní části listu.

6.3 Ústavy

Dokumenty ústavů a seminářů jednotlivých fakult v tomto období nejsou příliš hojně zastoupeny. Především se jedná o vnitřní písemnosti v rámci univerzity. Nejvíce jsou zastoupeny objednávky a přípisy či zprávy o škodách, ke kterým došlo během okupačních let.

První ukázka a současně je originální odpověď Orientálního ústavu rektorátu ze dne 17. července 1945 v Praze (příloha č. 6.17)¹²⁵. Písemnost je na originálním hlavičkovém kvalitním papíru formátu A4, kdy v hlavičce je strojopisně změněna adresa. V levé části má předtištěná pole pro číslo jednací (vyplněno) a věc, v pravém horní části předtištěno místo a pole pro doplnění data (rovněž vyplněno). Adresátem je rektorát UK s krátkou vnitřní adresou. Následuje řádné oslovení pana rektora a text sestavený do jednoho souvislého odstavce. Dopis je zakončen rozloučením a ručním podpisem se strojopisným uvedením pozice. V dolní části uprostřed je dobře čitelný modrý otisk razítka Orientálního ústavu. Text je formulován v objektivním stylu, věcně, krátce. Na tomto listu můžeme sledovat, co se s písemností stala po jejím doručení rektorátu. Bylo jí přiděleno číslo jednací (v pravém horním rohu otisk razítka se šablonou č.j. k ručnímu dovyplnění), o něco níže na úrovni uvedeného adresáta otisk „V“ zařídí věc do varií. V dolním levém rohu jasně čitelný, čtvercový otisk úředního razítka podatelny UK skládající se z – názvu instituce, místa pro doplnění data přijetí spolu s počtem příloh a pořadovým číslem. V pravém dolním rohu ručně vyvedená poznámka o vzetí na vědomí a vyřízení ad acta s datem a podpisem.

Druhou je krátká zpráva přednosta psychiatrické kliniky adresované děkanátu lékařské fakulty a ze dne 10. srpna 1945 (příloha č. 6.18)¹²⁶. Dopis je pořízen na hnědém kancelářském papíru horší kvality. V levém horním rohu najedeme otisk razítka s názvem kliniky a adresou, který nahrazuje hlavičku. Pod se nachází „Věc“ a pod ní „Č.j.“. V pravé horní části je uvedeno místo a datum. Následuje adresát s krátkou vnitřní adresou. Text se skládá ze čtyř odstavců. První odstavec je úvodní a informuje o dalším obsahu, zbylé tři popisují stav kliniky, jak se na něm podepsaly roky okupace. Bez rozloučení je podepsán přednosta

---

¹²⁵ Archiv Univerzity Karlovy, Rektorát Univerzity Karlovy, V 1 – 1832 (1945), k. 3.

¹²⁶ Tamtéž.

kliniky. Vlevo od podpisu najdeme jasně čitelný otisk razítka psychiatrické kliniky v černé barvě. Text je psán v objektivním stylu, bez emocí či citového zbarvení, stručně se předkládá nejdůležitější informace.

7 Závěr

Předložená práce zevrubně analyzovala rozsáhlý soubor písemností nalezených ve vybraných fondech Archivu Univerzity Karlovy a Národního archivu ČR. Analýza dokumentů umožnila následující zobecnění.

Nejčastějšími adresáty vnějších písemností byly nadřízené úřady - Ministerstvo školství a národní osvěty, Zemský úřad v Praze a Hospodářská správa vysokých škol v Praze. V neúřední vnější korespondenci jako byla například blahopřání k různým výročím a kondolence zahrnovala veřejně činné osoby, ať už na poli akademickém, tak i mimo něj. Vnitřní písemný kontakt probíhal mezi jednotlivými částmi univerzity hierarchicky, tedy z rektorátu na děkanáty fakult, z děkanátů fakult na semináře spolu s ústavy, tento model fungoval i opačně. Z dochovaných materiálů je poznatelný plynulý úřední styk a bezproblémová spolupráce jednotlivých částí, kdy předávání konkrétních záležitostí bylo delegováno příslušnému kompetentnímu článku v dané problematice. V materiálu nebyl nalezen doklad pravidelné komunikace mezi děkanáty fakult navzájem nebo mezi ústavu a semináři jedné či různých fakult. Výše uvedená zjištění platí jak pro období druhé republiky, tak pro protektorát a stejné schéma se uplatňuje i v čase zvláštního letního semestru 1945. Období uzavření vysokých škol je specifické v tom, že do institucí pravidelné vnější úřední korespondence přichází rektorát Německé univerzity v Praze a během první poloviny roku 1940 se vytrácí vnitřní komunikace rektorátu s fakultami a fakultami se semináři a ústavu s tím, že fakulty se ve stejném čase odmlčují.

Úřední agenda univerzity se skládá především z aktového materiálu, korespondence a protokolů ze schůzí profesorského sboru nebo akademického senátu. Tyto písemnosti jsou každodenním „chlebem“ úředníků a velká většina se s cyklickou pravidelností semestr za semestrem opakuje. Je to kontinuální řada, která doznává velkých změn pouze v případě zásahu do zavedeného akademického života.

Období druhé republiky kontinuálně navázalo na předchozí akademický rok, jako v letech spadajících do času demokratické republiky. Agenda je různorodá méně dotčená dobou vzniku a oproti předchozím letům došlo k jejímu mírnému nárůstu. Z hlediska formy se písemnosti nijak zásadně neproměňují, převažující jsou většinou písemnosti strojopisného původu na papíru formát A4, užití běžného kancelářského papíru nebo hlavičkového papíru je v závislosti na množství pořizovaných opisů a originálů. V tomto případě je stav poměrně vyrovnaný. Signifikantním zde je užití různých druhů razítek, které mají úředníkům ulehčit

nejčastěji se opakující úkony během zpracovávání písemností. Převládá úřední a neúřední korespondence spolu s protokoly ze schůzí profesorského sboru a akademického senátu, ale nalezneme zde i seznamy a statistické výkazy, či vyhlášky.

Protektorát plynule udržoval stav z předchozího období. Agenda je stále ve stejném duchu a udržuje růstovou tendenci. Forma zůstává beze změn, odpadla různorodost užitých úředních razítek. Převládá stále úřední a neúřední korespondence s protokoly ze schůzí profesorského sboru, seznamy a statistické výkazy pokračují rovněž. Počet vyhlášek a opatření oproti minulému časovému období znatelně narostl, začíná se v tomto ohledu projevovat charakteristický rys okupační politiky, který je zaznamenatelný ve všech sférách života. Ve vnitřní ani vnější komunikaci nedošlo ke změně, tedy se tlak okupační mocnosti neprosadil do té míry, aby byl zasažen vnější ani vnitřní komunikační styk univerzity, což dokládají materiály, které jsou takřka výhradně v češtině. Atmosféra je citelná ze všech vydaných vyhlášek, opatření a pokynů, ale mírně prostupuje už i některé písemnosti úřední povahy, a to především ve své naléhavosti.

Zlomovým bodem je uzavření vysokých škol, který narušuje plynulou kontinuálnost vývoje úřednického aparátu univerzity. Agenda doznala skokového zredukování nejenom zastavením výuky, ale rovněž i zavřením většiny ústavů a seminářů (výjimku zde tvořily některé ústavy lékařské a přírodovědecké fakulty, které byly pro své zaměření opět otevřeny), tím pádem byla ztracena většina každodenní agendy. Forma písemností pokračuje, s tím že staré předtištěné hlavičkové papíry jsou upravovány, aby odpovídaly novým poměrům. Po květnu 1940 je do nich ručně nebo strojopisně vpisováno slovo „česká“ před název univerzity, také byly doplňovány německé překlady hlaviček.

Ačkoliv zvláštní letní semestr 1945 vybočuje z vytyčeného rámce zaměřeného na okupaci českých zemí nacistickou mocí, má ke všem zkoumaným obdobím vztah, jelikož tvoří přechodové období návratu k běžnému stavu úředního života. Agenda se postupně snaží vrátit do podoby, kdy byla přerušena. Produkovány jsou opět protokoly ze schůzí profesorského sboru a s nimi spojené písemnosti, vede se velmi živá úřední i neúřední korespondence, které jsou četností navzájem vyrovnané. Objevují se písemnosti typu povolení, potvrzení a osvědčení, které souvisí s dobou vzniku. Vnitřní a vnější komunikace je oživena v podobě z doby před uzavřením. Řeší se agenda s nadřízenými orgány (Ministerstvo školství a osvěty, Zemský úřad v Praze, Hospodářská správa vysokých škol v Praze), oslovovány jsou firmy s objednávkami na potřebný kancelářský materiál a vybavení, velmi výrazná je neúřední

korespondence, a to včetně té se zahraničními institucemi (s tím souvisí i častá komunikace hlavně v anglickém jazyce). Celkově se tento čas dá charakterizovat jako činorodý. Mezi dokumenty převládají opisy a forma písemností kontinuálně pokračuje. Zajímavým prvkem zde jsou použité papíry hlavně pro koncepty, na nichž bývají předtištěné texty z doby válečné nebo i předválečné, které se k univerzitě nevztahují.

Poměr mezi originály a opisy je přibližně vyrovnaný vezmeme-li v úvahu, že většina probádaného materiálu patří do fondů původce. Za druhé republiky a protektorátu je poměr velmi vyrovnaný. V čase uzavření vysokých škol převládají originální písemnosti, protože opisy pro úřední účely nebylo třeba při zbývající agendě pořizovat. Ve zvláštním letním semestru 1945 se počet originálů a opisů opět dorovnává, s tím že opisy zde mají mírnou početní převahu. Výrazné množství konceptů patří především do oblasti protokolů ze schůzí, méně se už vyskytují v běžné úřední agendě.

Z hlediska jazykového lze sumarizovat, že jsou písemnosti psány česky, německy i dvojjazyčně, při pohledu na časovou osu se na základě prozkoumaných dokumentů jeví následující vývoj. Druhá republika je na tomto poli beze změn oproti předchozím letům a čeština je hlavním komunikačním jazykem. V období protektorátu pokračuje agenda v tomto duchu s užitím češtiny pro všechny druhy komunikace. Po uzavření vysokých škol dochází ke změně. Pozvolna se projevuje zvyšující se podíl německy psaných písemností. Tato skutečnost zapadá do celkového vývoje úředního styku v protektorátu, kdy postupně dochází k prolnutí autonomní protektorátní a okupační správy a následné germanizaci úřadů v důsledku Heydrichovy správní reformy, v té době dochází k prolnutí autonomní protektorátní a okupační správy. Do roku 1942 je možné nalézt řadu česky psaných písemností v úředním styku, v roce 1942 se přechází k dvojjazyčnosti, kterou v roce 1943 vystřídá pouhá němčina. Specifická v tomto ohledu je úřední korespondence mezi českou a německou univerzitou, která je po 17. listopadu 1939 vedena pouze v němčině. Okrajovou záležitostí ve variích z doby druhé republiky a protektorátu je i cizojazyčná korespondence se zahraničními institucemi, které byly nebo chtěly navázat vztah s univerzitou, a to především ve francouzštině, angličtině a španělštině. Silná byla naopak cizojazyčná korespondence se zahraničím v době zvláštního letního semestru, a to hlavně v anglickém.

Celkově z hlediska obsahu písemností lze poukázat na dvě základní etapy, a to do uzavření vysokých škol, kdy agenda probíhá v přímé návaznosti na předmnichovské období.

Předmětem jsou běžné záležitosti týkající se života univerzity především spojené s výukou, studenty, nejrůznějšími stipendii, vyučujícími a v menší míře věcí hospodářského rázu. Po uzavření univerzity se agenda obsahově velmi zužuje a soustředí se takřka výhradně na otázku financování, zaměstnanců a správy budov spolu s majetkem. Na zkoumaném vzorku se podařilo zachytit celkovou atmosféru doby, a to především v podobě citového podbarvení, které nalezneme v neúřední korespondenci především v době druhé republiky, protektorátu a zvláštního letního semestru. V čase uzavření vysokých škol se v některých písemnostech úřední povahy, které vytvářeli pracovníci jednotlivých ústavů a seminářů při komunikaci s ministerstvem školství, zrcadlí roztrpčenost se stavem věcí, nebo se naopak vyznačují značnou strohostí.

Seznam pramenů a literatury

Prameny archivní

Archiv Univerzity Karlovy

Fond Akademického senátu Univerzity Karlovy

Fond Rektorátu Univerzity Karlovy z let

Fondy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Fond Právnické fakulty Univerzity Karlovy

Fond Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Fond Rektorátu Německé univerzity v Praze

Národní archiv České republiky

Fond Ministerstva školství 1918-1945

Předpisy tištěné

Buzek, Kamil, Placht, Otto, ed. a Havelka, František, ed. *Příručka školské a osvětové správy*. V Praze: Státní nakladatelství, 1934. xxxiv, 1930 s.

Placht, Otto, ed. a Havelka, František, ed. *Předpisy pro vysoké školy republiky Československé*. Praha: nákladem vlastním, 1932. 2214 stran.

Prameny normativní povahy

Vládní nařízení č. 9, Sb. z. a n., o přechodných opatřeních na českých vysokých školách

Vládní nařízení č. 392, Sb. z. a n., o rozdělení filosofických fakult obou pražských universit

Zákon č. 135/1920, Sb. z. a n., o poměru pražských univerzit.

Zákon č. 197/1919, Sb. z. a n., jímž se zřizuje Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká v Praze

Seznam použité literatury

BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, ©1998. 671 s. ISBN 80-7184-539-6.

BERÁNEK, Karel et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. II, 1622-1802*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, 1995. 285 s. ISBN 80-7184-050-5.

Biografický slovník českých zemí. Vydání první. Praha: Libri 2010, sešit. dig-doš. xvii stran, strana 216-338, isbn 978-80-7277-416-6.

ČORNEJOVÁ, Ivana et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. I, 1347/48-1622*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, 1995. 322 s. ISBN 80-7066-968-3.

HAVRÁNEK, Jan et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. III, 1802-1918*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, ©1997. 390 s. ISBN 80-7184-320-2.

HAVRÁNEK, Jan et al. *Stručné dějiny Univerzity Karlovy*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova ve Státním pedagogickém nakladatelství, 1964. 345 s., [1] l. obr. příl.

HLAVÁČKOVÁ, Ludmila a SVOBODNÝ, Petr. *Dějiny pražských lékařských fakult 1348-1990*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1993. 151 s. ISBN 80-7066-742-7.

GEBHART Jan, KUKLÍK Jan, *Velké dějiny zemí Koruny české, svazek XV. a 1938-1945*, Praha: Paseka, 2006, s. 628. ISBN 80-7185-582-0.

KUČERA, Karel a TRUC, Miroslav. *Archiv Univerzity Karlovy: průvodce po archivních fondech*. 1. vyd. Praha: SPN, 1962. 183, [1] s. Sbírká pramenů a příruček k dějinám Univ. Karlovy; Sv. 1.

KUKLÍK, Jan a kol. *Právní fakulta Univerzity Karlovy v Praze = The Faculty of Law of Charles University in Prague*. Vyd. 1. Praha: Havlíček Brain Team, 2008. 111 s. ISBN 978-80-87109-09-0.

PASÁK, Tomáš. *17. listopad 1939 a Univerzita Karlova*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. 207 s. ISBN 80-7184-255-9.

PETRÁŇ, Josef. *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze: (do roku 1948)*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, 1983. 406 s., [30] s. obr. příl.

PETRÁŇ, Josef a PETRÁŇOVÁ, Lydia. *Čestní doktoři Univerzity Karlovy: 1848-2015*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 386 stran. ISBN 978-80-246-3774-7.

SKŘEJPKOVÁ, Petra, ed. *Antologie československé právní vědy v letech 1918-1939*. Praha: Linde, 2009. 694 s. ISBN 978-80-7201-750-8.

SOMR, Miroslav. *Dějiny české školy a pedagogiky: Určeno pro posl. pedagog. fak. Čes.* Budějovice: Pedagogická fakulta, [1980]. 155 s.

ŠMAHEL, František. *Alma mater Pragensis: studie k počátkům Univerzity Karlovy.* Vydání první. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. 614 stran, 8 nečíslovaných stran obrazových příloh. ISBN 978-80-246-3203-2.

Internetové zdroje

<https://www.ff.cuni.cz/2015/11/budova-ff-uk-je-provozu-85/> Budova FF UK je v provozu 85 let, Použito: 20.7.2018

<https://uk100.cuni.cz/UK100-39.html> - Významné události: Insigniáda, Použito: 20.7.2018

<https://www.natur.cuni.cz/fakulta/o-fakulte/historie/vystava-90let>, Výstava k 90 letům Přírodovědecké fakulty UK v Praze, Staženo 20. 7. 2018.

<https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1997/cislo-4/botanik-bohumil-nemec.html> – Botanik Bohumil Němec, Josef Koutecký(5. 4. 1997, Vesmír 76, 212, 1997/4), Staženo 10.8.2018.

Seznam zkratk

UK Univerzita Karlova v Praze

VŠ vysoké školy

MŠNAO Ministerstvo školství a národní osvěty

MŠ Ministerstvo školství

č.j. číslo jednací

Přílohy

Příloha č. 3.1

Čís. ³¹⁴ 1938/39

Úř e d n í z á z n a m .

B fasc. ²
num. ¹

Dne 26. září 1938 dostavil se k rektorovi
university Karlovy lektor university pan Alonso
Francisco Javier F a r i n a a prohlásil věrnost
republice a oddanost a zároveň dal své služby k
disposici, jakmile by ho bylo potřebí .

Lektor španělského jazyka :

Farina

Rektor university Karlovy :

Jun

Vysokoškolská protiletická ochrana v Praze . OPIS.

Rektorátu Karlovy university v Praze .

Oznamujeme, že po úradě s ministerstvem školství a národní osvěty zřídilo vrchní velitelství civilní protiletické ochrany v Praze zvláštní vysokoškolskou protiletickou ochranu, v jejíž čelo byli postaveni doc. Dr. Karel Kácl jako velitel a docenti Dr. Vlad. Kráča, Dr. Frant. Čižba, Dr. Otto Jírovec a Dr. Vlad. Kráča jako jeho zástupci.

Úkoly tohoto sboru jsou určeny pověřovacím dekretem velitele, jehož opis přikládáme. Žádáme, aby rektorát Karlovy university uvědomil laskavě všechny děkanáty vysokých škol /fakult/, všechny správce budov a přednosty ústavů o zřízení tohoto sboru a o jeho poslání.

Zástupce velitele: Doc. Dr. Vlad. Krajina, v. r. Velitel vysokoškolské protiletické ochrany: Doc. Dr. Karel Kácl, v. r.

Vrchní velitelství civilní protiletické ochrany C.P.O., Praha I. Č.j. 3871/38-CPO Datum 27. září 1938.

Panu univ.docentu MUDr. a Dr. tech. Ing. Karlu Káclovi

v Praze .

Ustanovuji Vás velitelem "Vysokoškolské protiletické ochrany" která tvoří součást CPO Velké Prahy. Za Vaše zástupce ustanovuji pp. univ.docenta RNDr. Vladimíra Krajinu, docenta techn. Dr. techn. Františka Čižba, univ.docenta RNDr. Ottu Jírovec, univ.docenta MUDr. Vladislava Kráču.

Žádám, abyste v rámci Civilní protiletické ochrany hl.města Prahy vybudoval protiletickou ochranu vysokoškolskou, jejímž úkolem je zabezpečiti majetek vysokých škol v Praze, postarati se o bezpečnost v nich, konati prohlídky všech místností těchto škol, dále prohlídky inventáře jednotlivých ústavů vysokoškolských, jejich zařízení, sbírek a pod. Stejně tak se Vám ponechává právo revidovati pohotovost domovních hlídek v jednotlivých budovách vysokých škol v Praze. Abyste mohl tento úkol náležitě plniti, můžete si přizvati ke spolupráci členy domovních i pořádkových hlídek CPO.

O veškeré svoji činnosti budete mi podávati jako vrchními veliteli CPO hl.m. Prahy zprávy a vyžádáte si rozhodnutí vrchního velitelství CPO v případech zvláštního rázu.

Vrchní velitel CPO : Dr. Stůla, I.náměstek přimátora.

Ing. Dr. Paul.

Čís. 180 - 1938/9.

V Praze, 30. září 1938.

Děkanstvím všech fakult

na vědomost a k dalšímu sdělení. Připomíná se, že jme - nování ustanovení jsou vrchním velitelem civilní protiletické ochrany a že jim tedy přísluší co do prohlídek inventáře a místností atd. pouze takové právo, jaké mají členové C.P.O.

Rektor univ. prof. JUDr Vilém Funk :

Ředitel univerzitní kanceláře JUDr J. Ríha :

Všem pp. profesorům na vědomí děkan.

Přírodovědecká fakulta
Přijato - 1. X. 1938
Čís. 66

ve sboru
24. XI. 1938
dne .....

V těchto těžkých chvílích, v nichž cítíme opuštění své vlasti jako zradu na pravdě a právu, již byla těžce zraněna naše čistá víra ve věrnost daného slova, Váš projev pochopení naší bolesti naplňuje nás útěchou a činí nám snesitelnějším pokoření, které nám bylo proti všem božským i lidským zákonům vnuceno.

Naše armáda i lid byli do posledního muže odhodláni bez váhání položit život v obraně vlasti; byli-li jsme postupem, který naproti národu neporaženému ve válce nemá analogie v dějinách, donuceni zřít se území, přinesli jsme tím v zájmu světového míru nesmírnou obět, jejíž velikost snad jednou dějiny ocení.

Naše bolest však nezavírá naše oči ani naše srdce před ideály, které náš národ vždy vyznával a jimž chce zůstat věren, ideálům práva, spravedlnosti a pravdy. Děkujeme Vám, že jste dovedli ocenit velikost naší oběti, že cítíte s námi a zůstáváte spojeni s námi krásným svazkem přátelství, které živí v nás víru, že zneuctěná pravda bude slaviti opět jednou svoje vítězství.

Universitní notář :

Děkan fakulty bohoslovecké:

Děkan fakulty právnické:

Rektor university Karlovy:

Děkan fakulty lékařské :

Děkan fakulty filosofické:

Děkan fakulty přírodovědecké:

*Porostovní statistika
produkce na Školové univerzitě k 16. II. 1938.*

<i>Produkční</i>	<i>Počet produktů</i>			<i>Průměrná produktivita</i>	
	<i>řádných</i>	<i>minim.</i>	<i>kapit. produktů</i>	<i>celkem</i>	<i>úspěš. dní</i>
<i>Školová</i>	182	8	190	190	-
<i>Školová</i>	1992	192	2144	2135	9
<i>Školová</i>	2623	2	2626	2552	74
<i>Školová</i>	1594	68	1691	1624	47
<i>Školová</i>	660	75	941	911	30
<i>Školová</i>	7031	531	7592	7412	160

KATEDRA UNIVERZITNÍ KARIÉRY
 V Praze dne 16. listopadu 1938
Amula
 vedoucí katedry Univerzity Karlovy

Čís. 1910 - V - 1938/9/.

V Praze, 6. března 1939.

Slavnostní promoce profesora Dr. Bohumila Němce.

Příl.: 0.

Děkanstvím všech fakult .

Rektorát oznamuje, že slavnostní promoce profesora přírodovědecké fakulty Dr. Bohumila Němce na čestného doktora přírodních věd naší university koná se v sobotu 11. března 1939 o 11. hodině dopolední v kolegiu maximu právnické fakulty, Praha I., Pařížská třída 901 u Ječnova mostu.

Pozvánky pro členy učitelských sborů dodávají se zároveň děkanským kancelářím .

Rektor :

Dodáno děkanství přírodovědecké fakulty university Karlovy dne 2. III. 1939

č. jedn. 2075

Pozvánky rozeslány

Štěpán
děkan.

Ředitel univerzitní kanceláře :

J. J. J.
M. J. J.

Čteno ve sboru

23. III. 1939

dne .....

Příloha č. 3.6

Čís. F. F. ¹⁰⁶² 1938/39

FILOSOFICKÁ FAKULTA KARLOVY UNIVERSITY

Spis došel dne: 7. kv. 1938.

VĚC: R. prof. Dr. Bedřich Hrozný žádá za účelem placenou dovolenou od přednášek na letní semestr 1939 a zimní semestr 1939/40; seminář Novoh. baso.

Přílohy: 1.   Dřívější spis: Spolu vyřízen spis: /

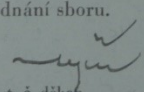

Dne 9. PROS. 1938

Vyjádření děkana: sekretáře: /

7. d. Panu Prof. Dr. G. Friedrichovi, předs. kom. semestrů, k návrhu pro sbor dne 16. kv. 1938.

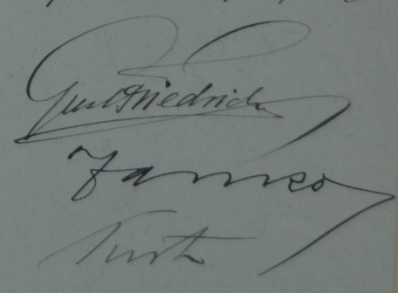
Vzhledem k usnesení sboru ze dne 13. III. 1930 prosím, aby návrh byl vrácen kanceláři tak, aby mohl včas býti zařazen do spisů určených pro jednání sboru.

t. č. děkan

NÁVRH:

P

Lze ověřit, že žádost odůvodněna potřebou získati souvislý volný čas k sepsání vědeckého spisu, doporučuje komise váženému sboru profesorskému, aby svou přímluvou podpořel příznivě vyřízení této žádosti.

Gustav Friedrich
Famros
Kurt

OPIS

20345/39

Věc: Návrh, aby doktorské
disertace směly napříště
býti podávány jenom
v jazyce českém.

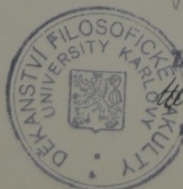
Sbore profesorský !

Ve schůzi profesorského sboru dne 15.prosince m.r. učinil prof.Dr.J. Janko návrh, aby doktorské disertace na filosofické fakultě university Karlovy směly býti podávány jenom v jazyce českém. Po krátké debatě přikázal sbor profesorský návrh ten podepsané tříčlenné komisi, která podává nyní tuto zprávu a návrh:

Ve schůzi komise, konané dne 18.t.m., byly především uznány důvody, jež vedly navrhovatele k podání jeho návrhu, a poté se členové komise sjednotili na tom, aby ve smyslu rokování ve sboru profesorském předložili tomuto sboru konečný návrh ke schválení, jenž zní:

1. Disertace doktorské smějí na filosofické fakultě university Karlovy zpravidla býti podávány jenom v jazyce českém (slovenském) nebo latinském.
2. Pripouštějí se však také tištěné disertace, sepsané v některém ze světových jazyků.
3. V případech zcela výjimečných mohou se po schválení profesorským sborem připustiti též netištěné disertace, sepsané v některém ze světových jazyků.

V Praze dne 18.ledna 1939.

za správnost opisu:

sekretární komisař

Prof.Dr.J.Janko v.r., ref.
Prof.Dr. A. Salač v.r.
Prof.Dr.V.Lesný v.r.

Příloha č. 3.8

DĚKANSTVÍ PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE.

ALBERTOV 6, TELEFON 38230.

Cis. j. 7502/38/39.
Při odpovědi buď toto číslo jednací uvedeno.

Věc: Žádosti posluchačů
o udělení Masarykovy
studentské nadace.

V PRAZE, dne 9. února 1939.

Odpověď k čís. _____ ze dne _____

Přílohy:

R o l l a .

Podepsaný děkan předkládá k hlasování per rollam
příložené žádosti 10 posluchačů za udělení volných
stipendijních míst Masarykovy studentské nadace ve
škol.roce 1938/39 a doporučuje je k příznivému vy-
řízení podle návrhu nadačního referenta prof.Dr.Suzy.

[Handwritten signature]
d ě k a n .

Souhlasím:

Nesouhlasím:

[Handwritten signatures and names of faculty members]
Děkan: *[Signature]*
V. H. ...
F. ...
Domy ...
F. ...
S. ...
T. ...
S. ...
T. ...
T. ...
T. ...

Dno -2. 11. 1933

Panu
prof. Dr. Jindř. Šveon

k návrhu.
J. K. Šveon
K. Blaha

Vraťte se s výsledky
na včelky. myš. 11. 11. 33.
nat. úst. referent.

Příloha č. 3.9

1593 /38/39. **V.**

Seznam židovských
příslušníků.

18. února 1939.

Velmi spěchá.

1.

Ministerstvu školství a národní osvěty

v P r a z e .

Děkanství přírodovědecké fakulty university Karlovy
předkládá v příloze seznam o židovských příslušnících ve
státní službě ve smyslu výnosu mšano ze dne 4.II.1939, č.j.
18.516/39-III/3.

Růpka
d ě k a n .

Vypraveno dne
2 0 . II . 1939
Příloh. 2

Resort: Ministerstvo školství a nř. osvěty. Univerzita Karlova, fakulta přírodovědecká.

1	2	3	4	5	6	
Kategorie a služební obor	Platová stupnice (stup. funkc. služ.)	Počet židů, dne 1. čer- vence 1938	Počet židů dne 1. ledna 1939	Z počtu uvedeného ve sloupci 4. jest židů, kteří přišli do nř- nějšího uzemi zeme České a Moravsko- slezské	ze Slovan- ska po 7. říjnu 1938 naši po 11. říjnu 1938	Poznámka:
Z uzemi které bylo připojeno k Německu resp. Polsku						

Kádný placený profesor Dr. Emil Schoenbaum	7. plat. stupen	1	1	--	--
Věd. pom. síla s požítky a právy asistenta s. doc. Dr. J. Plie Moschelsova	remunerace 19.800 K cin. 5.100 K	1	1	--	--
asistent I. skup. Dr. Stefan Schwarz	remunerace 17.400 K	1	1	--	--

žádá
odbytné

Byl zproštěn služby
dnem 28. 2. 1939 jako
slovanek podle vl. nař.
č. 362 Sb. z. a n. z.
r. 1938.
Výnos měřeno z 9. 2.
1939, č. 18. 064/39-
III/3.

Resort: *Min 5 a n r r* *Univ Karlov* *Fakulta právnická*

1	2	3	4	5			6
Kategorie a lužební obor	Platová stupnice /stup. funkč. služ./	Počet Židů dne 1. červen- ce 1938	Počet Židů dne 1. ledna 1939	Z počtu uvedeného ve sloupci 4 jest Židů, kteří přišli do nyněj- šího území země České a Morav- skoslezské			Poznám- ka :
				Z území, které bylo připojeno k Německu resp. Pol- sku	ze Sloven- ska po 7. říjnu 1938	z Podk. Rusí po 11. říjnu 1938	
<i>prof. sloven- ska</i>	<i>24000- 26000</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	—	—	—	
<i>asistentka</i>	<i>19000- 21000</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	—	—	—	<i>židov- ský</i>
<i>prof. sloven- ska</i>	<i>17400-</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	—	—	—	<i>Byl aprevi- ován dle usnesení 27/2.1939 jako sloven- ský učitel č. 382 16. 3. 1939 Vyřazen dle usnesení 9/2.1939 z č. 28. 06. 1939 - 11/12</i>
nem: ...							

Poznámka :

1./ Pod slovem Žid rozumí se v tomto výkazu osoby židovského původu ve smyslu vládního usnesení ze dne 27. ledna 1939 /oběžník předsednictva ministerské rady ze dne 31. ledna 1939, č. 2687/39 m.r./, t.j. osoby, jichž oba rodiče /nemanželská matka/ příslušeli, třebas jen po určitou dobu, k židovskému náboženství nebo k židovské národnosti.

2./ Ke sloupci 2:

U vysokoškolských profesorů budiž v tomto sloupci vyznačeno, zda jde o řádného nebo mimořádného profesora, resp. o bezplatného mimořádného nebo bezplatného řádného profesora.

U soudců bez funkčního služného a u profesorů bez funkčního služného budiž tato skutečnost vyznačena v tomto sloupci. Obdobně budiž postupováno u vysokoškolských asistentů a u event. jiných zaměstnanců, kteří nejsou zařazeni do platových stupnic, nebo stupnic funkčního služného.

DĚKAN PRÁVNICKÉ FAKULTY
KARLOVY UNIVERZITY

3. listopadu 1938

Magnifice,

znamenají Ti, že se již nikdy schůze
Akademického senátu nepřijímám.

Poslední schůze byla prohlášena v určitém
bodě za ztrátu důvěry a přes to se její
jednání dostalo na veřejnost (viz
známý článek N. Listu ze 16. října).
Dokud se nevytvoří, kdo důvěru
porušil, nemohu do akademického sená-
tu chodit. V oné schůzi byl přítomen
jeden extraneus.

Tváji oddaný

L. J. Floetzel.

DĚKANSTVÍ Čís. 362 1938/39
FAKULTY LÉKAŘSKÉ UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

Č. j. 4552/38.

PH odpovědi budí toto číslo jednací uvedeno.
O každé věci píše samostatně.

Věc: Žádost učitelského sboru
za svolání akademického
senátu.

V PRAZE

dne 21. října 1938.

K čís. jedn.

Přílohy:

B fasc. 6
num.

Jeho Magnificenci

slovutnému panu prof. Dr. Vilému Funkovi,
rektorovi Karlovy university.

Učitelský sbor lékařské fakulty university Karlovy konal dne 18. října 1938 schůzi, na které se jednomyslně připojil k prohlášení profesorského sboru ze dne 3. října t. r. ve věci německé university v Praze. Znění tohoto prohlášení profesorského sboru bylo rektorátu university Karlovy předloženo 4. října t. r. a akademický senát o něm jednal téhož dne.

Na návrh prof. Dr. Jiráska usnesl se učitelský sbor jednomyslně: "Se zřením k tomu, že běží o důležitou věc, kterou jednomyslně všemi hlasy přítomných přijal učitelský sbor, budiž požádán J. M. pan rektor, aby ihned laskavě svolal akademický senát, který by o tomto jednomyslném požadavku učitelského sboru mohl učiniti příslušné uvážení."

Za učitelský sbor lékařské
fakulty university Karlovy:

P. B. Mládek
proděkan.

Champerner
děkan.

Ohlášeno v zasedání akad. senátu

27. 1. 1939 19.....

Budiž uloženo.

rektor:

R

UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE
Došlo 22. 10. 1938 s - příl.
Čís. 362

Příloha č. 3.12

DĚKANSTVÍ LÉKAŘSKÉ FAKULTY
UNIVERSITY KARLOVY
V PRAZE.

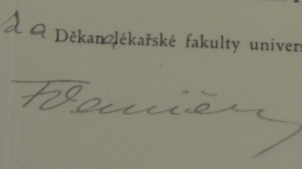

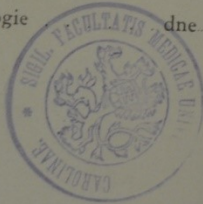
Potvrzení.
(Doklad pro benefiční komisi.)

Podepsané děkanství lékařské fakulty university Karlovy v Praze potvrzuje,
že pan Mařík Zdeněk Praha

vykonal na zdejší fakultě tyto zkoušky I. lékařského rigorosa:

z biologie	dne	19 . . . . .
z fyziky	dne <u>11/6</u>	19 <u>34</u> výtečně
z chemie	dne	19 . . . . .
z anatomie	dne	19 . . . . .
z histologie	dne	19 . . . . .
z fysiologie	dne	19 . . . . .

za Děkanství lékařské fakulty university Karlovy v Praze:

STÁTNÍ TISKÁRNA V PRAZE 100-95

Příloha č. 3.13

DĚKANSTVÍ
BOHOSLOVECKÉ FAKULTY UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE

Čís. 139

Při odpovědi buď toto číslo jednací uvedeno.
O každé věci píše samostatně.

Věc: Veni Sancte.

V PRAZE

dne 29. října 1938.

K čís. jedn.

Příloha: 1

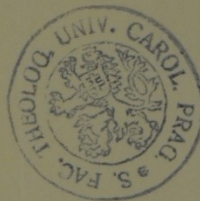
D ě k a n s t v í

přírovnědecké fakulty university Karlovy

v P r a z e .

Děkanství bohoslovecké fakulty university Karlovy klade
sobě za čest zdvořile pozvati na Veni Sancte, které koná se v pon-
dělí 7. listopadu t.r. o 9 hodině v chrámu Páně Panny Marie před
Týnem v Praze I.

Zároveň uctivě žádá, aby příložené pozvání bylo jako obvy-
kle vyvěšeno na černé desce děkanství.

J. H. Hejzler

d ě k a n .

BOHOSLOVNÍ FAKULTA KARLOVY UNIVERZITY V PRAZE
 DĚKANSTVÍ
 -4.IX.1957
 206

Mgr. K. J. J. J.
 -4.IX.1957

V PRAZE
 dne 4. IX. 1957

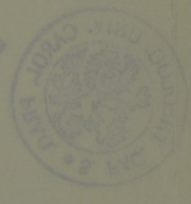
K 52s. jedn.
 Příloha: 1

Děkanství

Pravomocně podpisáno děkanem v PRAZE

Upomínám, že předložili jste mi k řešení otázku, kterou jsem Vám předložil v listu č. 1000/57. Vzhledem k tomu, že otázka je velmi složitá a vyžaduje rozsáhlou odbornou práci, nemohu Vám poskytnout odpověď dříve, než po dokončení této práce. Především bych Vám děkoval za Vaši snahu a zájem o řešení této otázky.

K 52s. jedn.
 4. IX. 1957

Příloha č. 3.14

17.296/39

**ŘEDITELSTVÍ SEMINÁŘE PRO SLOVANSKOU FILOLOGII
UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE.**

Slov. sem. č. j. 55 - 1939.

V PRAZE dne 24. ledna 1939.

Věc: Změna stanov.

1 příloha.

Ministerstvu školství a národní osvěty

v P r a z e .

Rozhodnutím ministerstva školství a národní osvěty ze dne 7. ledna 1939, č. j. 187.459/38-IV/3 byl jmenován prof. dr. Josef P á t a ředitel oddělení pro jazyk lužickosrbský a literaturu lužickosrbskou. Tímto jmenováním se mění stanovy semináře pro slovanskou filologii university Karlovy v Praze schválené výnosem ministerstva škol. a nár. osvěty ze dne 20. října 1923, č. j. 15.095/23-IV, se změnami schválenými výnosem téhož ministerstva ze dne 19. dubna 1930, č. j. 20.481/30-IV/1. Bude třeba změnití znění těchto stanov a to tak, že bude nutno provést v § 2. tyto změny:

1) V odstavci prvním, řádku druhém bude třeba místo slov "v devíti odděleních" vytisknouti " v deseti odděleních";

2) Vě výpočtu oddělení bude třeba na str. 9 po řádku druhém připojití za dosavadním posledním oddělením devátým oddělení nové

10. oddělení pro jazyk lužickosrbský a literaturu lužickosrbskou.

Ředitelství si dovoluje oznámiti tyto změny a žádá, aby je ministerstvo školství a národní osvěty schválilo.

Prof. Jmí Kocák
vedoucí ředitel.

FAKULTA FILOSOFICKÁ

Podáno 27. 1. 1939

čís. 1424 příl. 1

SPEKTROSKOPICKÝ ÚSTAV
KARLOVY UNIVERSITY
(II. ODD. FYZIKÁLNÍHO ÚSTAVU)
PRAHA II., U KARLOVA 5.
TELEFON 33906 34877

V PRAZE dne

3/1

1939

Speciálně pane děkujeme,
odpověděl jsem na Vaše dotazy podle svého
nejlepšího vědomí a prohnal Vás, alysto las kavi
postoupil mi' odpovédi Z. K., aby skutčim' poměr
spokojenosti se Škodovými záruky mohl býti jistě
upraven.

Vám v jistě opravdové

oddaný

F. Jalový

Příloha č. 3.16

Dr. JOSEF HENDRICH
PROFESOR UNIVERSITY KARLOVY

Praha, 23.II.39.

Děkanství přírodovědecké fakulty v Praze.

Prosím, abyste dali vyvěsiti přiložené vyhlášky. Ohlašuji tam, že
mohu konati seminární cvičení v budově přírodovědecké fakulty
/Albertov č.6/, bude-li dosti přihlášek /v zimním semestru tomu tak
nebylo/. Cvičení ta mohu konat ovšem jen tehdy, bude-li mi přenechána
místnost, kterou jsem míval dříve. V zimním semestru tam byla v době,
na kterou jsem ohlásil seminář, umístěna nějaká studentská kancelář.

Spartan

Jondrich

Dodáno děkanství přírodovědecké fakulty
university Karlovy dne 21. 11. 1933
č. jedn. 7716

Na vědomí, a. a. Místnost je volná.

[Handwritten signature]
děkan.

Příloha č. 4.1

Čís. ²⁰¹¹ 1938/59

V Praze, 15. března 1939.

Čís. 2011 - B 211 - 193879

O s v ě d ě n í .

B fasc. 2
num. 1

Rektor university Karlovy v Praze dosvědčuje,
že držitel tohoto listu jest pan JUDr Jan M a t ě j k a,
profesor právnické fakulty university Karlovy, bytem v
Praze II., V Ohradách č. 1.

Osvědčení toto vydává se mu máhradou za zalo -
ženou úřednickou legitimaci .

Rektor university Karlovy
JUDr V. Funk :

Fk

*Čís. 2011 - B 211 - 193879
15/3. 39
M. J.*

No 5674/21

Prozatímní list přijímací.

Pro St. Jilka Paulcovna rodilý z Merava v G.
jest přijat k immatrikulaci na Jilka Frickl fakultě Karlovy university.
V Praze, dne 26. IX. 1939.

Že bylo zapraveno:
zápisné . . . . . 30 Kč
" . . . . . ~~50~~ "
na kolek . . . . . 8 "
potvrzuje

30. IX. 1939

Fel. Janča
kvestor.

J. B. M.
děkan

Státní tiskárna v Praze. — 3430-34.

KVESTURA
UNIVERSITY KARLOVY.

10. X. 1939

K č.j. M6/F. J. 1939/40 p. 12. X. 1939.

Delektorin filosofické fakulty university Karlovy

Prase.

K Vašemu dopisu nyní označenému dovoluji ti
Kvestura oznámí, že přetvárný výkaz nové
imatrikulovaných formací do všech univerzitních
fakult od škol. r. 1925/26 do škol. r. 1938/39
byl již vyhotoven a odeslán prostřednictvím
zdejšího rektorátu přímou Akademické formací
pro středním psychologickému ústavu v Prase,
což může být na vědomost.

Dr. Bohumír Šmoha
Kvestor

18. X. 1939.

4. 4.

RS

FAKULTA FYZIKÁLNÍ
Podáno 17. X. 1939
čís. 116 příl. 2

Příloha č. 4.4

REKTORÁT
UNIVERSITY KARLOVY
V PRAZE.

Čís. 289 - V - 1939/40.
Opatření, pro den 28. října.

V Praze, 26. října 1939.

Posluchačům university Karlovy.

Přihlížeje k vynesení ministerstva školství z 24. října 1939, č. 9403/39 - pres. upozorňují s největší vážností na to, že den 28. října 1939 byl vládním nařízením ze dne 18. září 1939, č. 219 Sb.z. a n., jako státní svátek zrušen a stal se obyčejným pracovním dnem se všemi z toho plynoucími důsledky. Jest naléhavým příkazem doby, aby se této změně každý bezvýhradně podrobil a aby každý šel tento den za svou obvyklou prací, neboť tak vykoná nejlepší službu svému národu. Každé jiné počínání nebo dokonce zjevné demonstrace a pokusy o ně bylo by nutno pokládati za zřejmý odpor proti zákonnému předpisu a pro spěchu národa a nelze tudíž trpěti, resp. vůbec připustiti sebe menší náznaky nějakého demonstrativního jednání.

S největším důrazem kladu Vám na mysl to, že v případě nedbání nahoře uvedeného příkazu postihy by nejvážnější následky nejenom intelektuální původce, ale i širší kruhy českého obyvatelstva, třeba na případech nezúčastněného a zejména na ší uni vers it u K a r l o v u , její funkcionáře a v důsledcích toho i posluchače, kteří se nikterak nezúčastnili.

Spoléhaje na rozvahu našeho studentstva, která se v těžkých dobách tolikrát osvědčila, doufám, že tento příkaz doby bude plně pochopen a v každém směru respektován.

Ředitel universitní kanceláře
JUDr. J. Ríka

Rektor
univ. prof. PhDr. Bedřich Hrozný

REKTOR
UNIVERSITY KARLOVY

V Praze, 27. října 1939.

V 103 (3613)
k 244

Vážený pane kolego,

chtěje si zjistiti, co jest pravdy na pově -
stech o požadavcích německé university stran Karolina, universitního
archivu atd., vyžádal jsem si informace přímo od pana ministra a
zjistil jsem, že kromě jiných věcí vskutku byly vzneseny nároky na
výlučné používání Karolina /tedy i velké auly/ universitou německou,
na universitní archiv a jeho správu; insignie universitní musily býti
již z rozkazu ministerstva školství dne 31. srpna 1939 odevzdány a
byly funkcionáři německé university od ministerstva převzaty .

Jsem zpraven o tom, že ministerstvo školství
zasílá obšírné exposé, v němž snaží se s uznáníhodným úsilím zachrá -
niti alespoň tolik, na záchranu čehož v dnešní době vůbec můžeme
rozumně pomýšletí. Soudím však, že ani naše universita - třebaže jí
o požadavcích německé university nebylo ničeho písemně sděleno -
nemůže mlčetí a musí zaujmouti též stanovisko, zejména, když byla
již donucena universitní insignie odevzdati .

Chci proto v té věci zakročití na příslušných
místech případným memorandem, v němž by bylo stručně, ale jasně vyt -
čeno stanovisko university Karlovy po stránce historické i právní .
Obracím se tedy na Vás, vážený pane kolego, se snažnou žádostí o
nástin takového memoranda, zejména po stránce historické; obrátím se
ještě s podobnou žádostí na některého z kolegů-právnicků, aby věc
osvětlil - pokud možná - po stránce právní. Mám zato, že memorandum,
které hodlám předložití ministerstvu školství a státnímu presidentovi,
bylo by nutné zpracovati pod zorným úhlem d n e š n í c h

m o ž n o s t í. Ač nemíním nižádným způsobem projevití ochotu zříci se nabytých práv zákonem č. 135/1930, přece jen nepokládám za oportunní v našem memorandu vycházeti/^{výhradně} z právního stavu tímto zákonem vytvořeného, ale soudím, že argumentace naše, jak po stránce historické, tak zejména po stránce právní měla by býti řízena tak, aby jí bylo zdůrazněno, že universita německá vystupuje s požadavky buď zcela novými /výlučné používání Karolina, velké auly/, neb takovými, které odporují zákonným normám předpřevratovým a předpokladům tehdejšími, předválečnými normami a předpisy utvořeným. Hlavní z těchto předpokladů byl, podle mého soudu, princip naprosté rovnoprávnosti obou universit co do práv i majetku. Nebyla-li tato rovnoprávnost ani tenkrát ve všech směrech zachovávána, byly tím již tehdy porušeny normy, které tuto rovnoprávnost uznávaly a měly ji právně české universitě zajistiti.

Prosím Vás, vážený pane profesore, uznáte-li to za vhodné a věci prospěšné, račte laskavě při svém návrhu přihlížeti k těmto úvahám, pokud to ovšem obsah látky Vámi zpracované připustí. Prosím, aby návrh byl pokud možná stručný a byl mi dodán co nejrychleji, ježto věc velmi spěchá /do středy/.

Jsem Vám, za Vaši vzácnou ochotu, kterou jste vždy universitě, zejména v podobných otázkách, obětavě prokazoval, velmi zavázán a děkuji Vám předem.

Přijměte projev mé upřímné úcty a kollegiální pozdravy.

V á š

Kopný

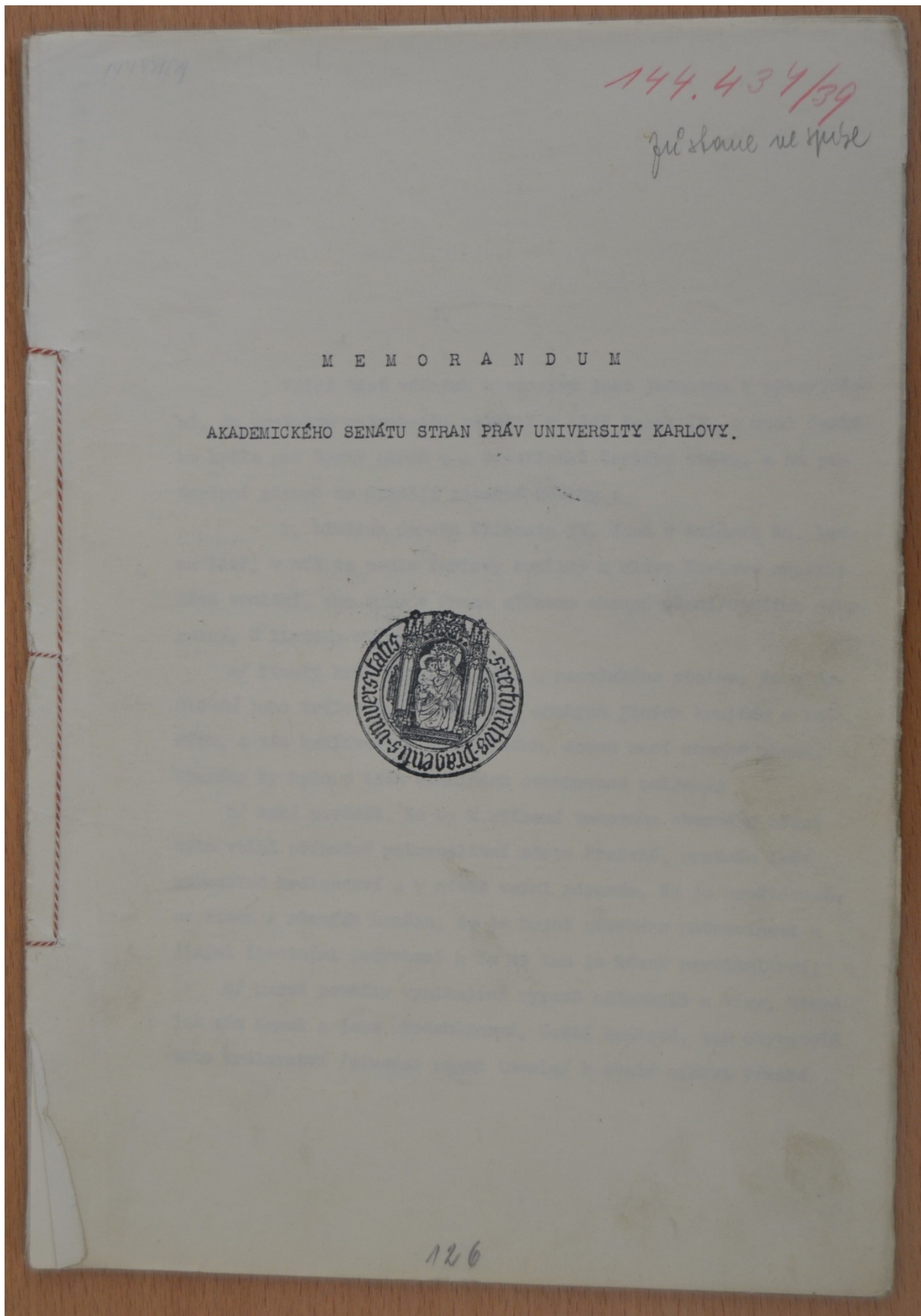
**REKTOR
UNIVERSITY KARLOVY**

V Praze, 27. října 1944

Vážený pane kolego,

chtěje si zjistiti, co jest pravdy na
stech o požadavcích německé university stran Karolina, univerzity
archivu atd.. vyžádal jsem si informace přímo od pana ministr

I.

Valná část vážných historiků jest jednotna v přesvědčení, že pražskou universitu založil r 1348 Karel IV. z moci českého krále pro český národ a z prostředků českého státu, a na podepření názorů se uvádějí závažné důvody :

1. Listina papeže Klimenta VI. daná v Aviňoně 26. ledna 1347, v níž se podle Karlovy supliky a slovy Karlovy supliky dává svolení, aby bylo v Praze zřízeno obecné učení/Studium generale/. Z listiny se poznává :

a/ římský král Karel vyložil u papežského stolce, že v dědičném jeho království českém a v mnohých jiných krajích a zemích, s tím královstvím sousedících, dosud není obecné učení, kterého by bylo v těch končinách svrchovaně potřebí;

b/ také pověděl, že by k zřízení takového obecného učení bylo velmi příhodné metropolitní město Pražské, protože leží uprostřed království a v místě velmi zdravém, že je navštěvováno lidem z různých končin, že je hojně zásobeno potravinami a jinými životními potřebami a že už tam je učení partikulární;

c/ papež pováživ vynikající ryzost oddanosti a víry, které jak sám Karel a jeho předchůdcové, čeští králové, tak obyvatelé toho království /eiusdem regni incole/ k svaté církvi římské

... tak byly pořízeny pro universitu českého království, jako
pro ni byla provedena úprava šezel a pořizení šezel.

Obečné učení pražské, Karlem IV. založené, jako čes-
ký národ a jeho stát, mělo měnivý osud, ale právní a historio-
ická kontinuita vede jen k tomu, aby česká universita Karlova se
všemi právy byla prohlášena její pokračováním. Proto kdyby
Karlově universitě byla odňata její práva, byla by to nespra-
vedlivost a křivda. Německá universita mohla by se odvolávat
na spojení s pražskou universitou nanejvýš s ohledem na obnove-
né zřízení zemské z r 1627, jež vydal císař Ferdinand II. využí-
vaje svého vítězství na Bílé hoře a stavě národ proti národu.

Václav Vojtěch

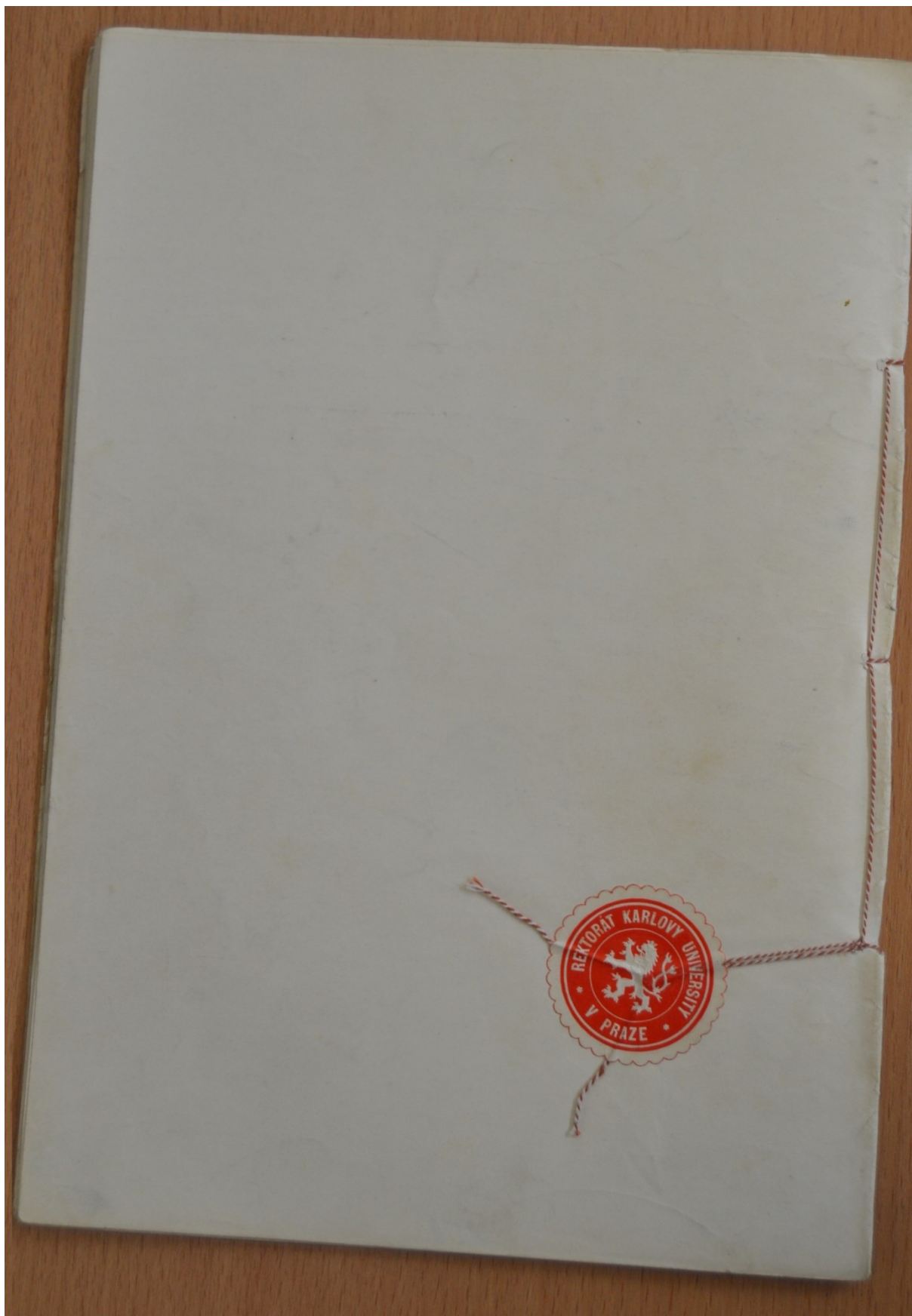
Viděl

[Handwritten signature]

rektor

[Handwritten signature]
ředitel kancel.

Racek

DĚKANSTVÍ FILOSOFICKÉ FAKULTY
UNIVERSITY KARLOVY

V PRAZE.

Předkládám disertační práci:

Verteilung des Schullebens im Roman der neueren deutschen Literatur
a žádám, abych po jejím schválení byl připuštěn k hlavnímu
rigorosu z oboru *germánské filologie*
s vedlejší skupinou: *románské filologie*
k vedlejšímu rigorosu z *filosofie*

Jako doklady přikládám:

- 1) křestní list (průkaz o narození), *vyročeno dne 29 dubna v. F. K. Š. K.*
- 2) vysvědčení maturitní,
- 3) absolutorium,
- 4) seminární vysvědčení,
- 5) curriculum vitae,
- 6) disertační práci,
- 7) stručný výtah disertační práce*,
- 8) dvě fotografie.

Schváleno

V Praze dne *23. března* 1939

Pánům profesorům
 Dru *Toušek* a
 Dru *Příjicko*
 k posouzení.
 Třetím examínátorem bude
 pan prof. Dr. *Kopal*
 děkan.

Jméno: *Věra Nádková*

Adresa: *Praha, II. Jugellonská 29*

FAKULTA FILOSOFICKÁ
 Podáno *28. III. 1939*
 čís. *2951* příl. *9*

*) Poznámka kanceláře: Žádost se kolkuje 5— Kě kolkem, ostatní přílohy, pokud nejsou kolkovány, přílohovými kolky 1— Kě (také disertace!).

Čís. r. ¹⁰⁹⁹ 1939/40 ✓

Všem posluchačům filosofické fakulty
univerzity Karlovy v Praze .

V

Na pokyn Ministerstva Školství a národní osvěty
varuje se co nejdůrazněji před jakýmkoliv manifestacemi
při pohřbu MUD. Jana Opletala.

Děkanství filosofické fakulty university
KARLOVY.

V Praze dne 14. XI. 1939.

J. Bzob
děkan.

3x vyhlášeno.

SEKRETÁŘ
PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY
UNIVERSITY KARLOVY
V PRAZE.

V Praze dne 18. září 1939.

Vážený pane řediteli,

k pokynům pro postup při podávání přihlášek dovoluji si učiniti tyto připomínky:

S odst.1 - 4 souhlasím úplně.

K odst.5 dovoluji si dáti na uváženu, zda by nebylo vhodné přidělit každé fakultě 1 promoční den. Přírodovědecké fakultě by stačil vždy jednou za čtrnáct dní.

Ad 6. Doporučoval bych, aby vzhledem k usnadnění účtování zůstalo při dosavadní praxi, t.j. aby kolkovné platilo se v hotovosti současně s taxou za opis a příplatkem na pouzdro diplomu, na jedné konsignaci.

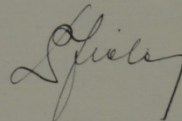
Ad 7. Pokládám za samozřejmý požadavek, aby částky za opisy, pouzdra a kolkovné byly zaplacený předem k umožnění kontroly, avšak doporučoval bych, aby se tak stalo najednou před promoci, tak aby před

promocí mohl být rektorátu dodán potvrzený výkaz. Některá oznámení promocí jsou totiž rektorátu dodána třeba již týden před promoci a některá ze závažných důvodů (odst.3) teprve den před promoci. Ježto příplatky jsou vybírány současně s taxou a společně s ní účtovány, působilo by placení těchto příplatků zvláště komplikaci účetnictví na fakultě. Také vzhledem k velké vzdálenosti některých děkanství od rektorátu není možno každý den neb 2x denně posílati personál právě postačující, na rektorát.

Sděluje Vám tyto připomínky, dovoluji si poznamenati, že jsem hleděl, aby bylo vyhověno oběma stranám pokud možno s nejmenším zatížením.

Poroučím se Vám, pane řediteli,

v dokonalé úctě Vám oddaný

SEKRETÁŘ
PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY
UNIVERSITY KARLOVY

ANWBRAZETOTKET ŽITOT VUOPÍ JO
PRÁZE

NOUJNĚAVNÁZ SE ŽETETĚ SE ŽETETĚ

- IYQ OTŠEL . ICOMOTQ BĚIYQ NEB

VĚŽENYĚ PĚNE ŽEĎI TĚJĚIOT V ĚNĚNĚI

ĚTĚŠĚLVA IKTĚIQTĚIYQ OTNĚĚT ĚNĚQ

ĚKĚV, KĚ MEĚĚIQTĚV ĚKĚIQTĚIYQ

ĎAVANI PRĚHĚŠEK DOVOLUJI SI

ONŠOM ĚNĚIQTĚKĚT ŽE SO ĚTĚNĚI

- UŠĚTĚOQ ĚVŠĚIQTĚ LĚNĚQĚTĚIQTĚI

by nebylo vhodné přidělit
den. Přírodovědecké fakultě

svědomitě
dne.

Čís. 2487 1938/39

Děkanství právnické fakulty university Karlovy v Praze.

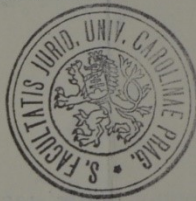
F P 893.

1938/39.

Rektorátu Karlovy university

v Praze

postupuji k dalšímu řízení.

[Signature]
děkan.

V Praze dne 2. května 1939.

Na ovis: v Praze, 2/5. 39.

UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE.
Došlo <i>2/5. 1939.</i> s. - příl.
Čís. <i>2487</i>

*Děkanským všem fakultám
k dalšímu řešení členům učitelské sféry.*

[Signature]
rektor.
[Signature]
ředitel.

893. 5/5. 39.

124. 436/39
ÚSTAV PRO SOUDNÍ LÉKAŘSTVÍ UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE

Přednosta: PROF. DR. FRANTIŠEK HÁJEK.

Č. j.: .....

V PRAZE dne

28 1939

Věc: *musejní skříň*

Přílohy: .....

Děkanství lékařské fakulty

v Praze.

Na přípisu ze dne 13. července

1939 č. děk. 3833/39 oznamuje podepsaný, že podal dne 12. listopadu 1937 žádost za dodání skříní pro museum ministerstvu školství a národní osvěty.

Na osobní intervenci sdělilo ministerstvo, že peníze na skříně byly ministerstvem financí povoleny, ale že peněz těch bylo použito na vybavení budovy na Slupi. Ministerstvo školství a národní osvěty ubezpečilo podepsaného, že skříně budou následujícího školního roku dodány.

DĚKANSTVÍ FAKULTY LÉKAŘSKÉ
UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE

Přednosta ústavu:

DOŠLO 3. VIII. 39.
PŘÍL. — ČÍSLO 3967.

Hájek

Příloha č. 5.1

An Seine Exzellenz
den Herrn Reichsprotector
durch die Hand Seiner Magnificenz
des Herrn Rektors der deutschen
Karls-Universität, Prag.

E u e r e   E x z e l l e n z .

Mit Rücksicht auf die Entscheidung Euerer Exzellenz vom 22. Dezember 1939 bittet das Rektorat der tschechischen Karls-Universität in Prag, ihm gefl. zum Zwecke der Erledigung der laufenden Universitätsagende einige Räume freigeben zu wollen. Das Rektorat in vollem Verständnis für die Bedürfnisse der Wehrmacht sehr gern bereit, sich anstelle von 20 ihm bisher zugewiesenen Zimmern mit einem Minimum von wenigstens 3 Zimmern und zwar Nr. 48, 49, 50, oder von 5 kleineren Zimmern Nr. 42, 43, 44, 45 und 46 zufrieden zu geben, die mit dem Vorzimmer eingeschlossenes Ganges mit einem besonderen Eingang bilden. Sollte das Rektorszimmer Nr. 50 nicht freigegeben werden können, so bittet das Rektorat um gefl. Freigabe des Mobiliars dieses Zimmers.

Die laufende Agende, mit der man auch nach der Schliessung des Unterrichtsbetriebes der Universität rechnen kann, betrifft folgende Angelegenheiten:
Matrikel Agende : Auszüge aus der Doktorematrikel für den Be-

darf der Amt, wie auch für den Privatgebrauch. Bestätigungen und Auszüge aus den Matrikeln der Hörer für dieselben Zwecke. Durchführung von Namensänderungen bei Heiraten in de Matrikeln und in den Studiendokumenten, usw.

Universitätsdokumente : Kontrolle und Bestätigung und Ausfolgung von Absolutorien und Dimissionen. Ausstellung von Duplikaten der Indices, der Immatrikulations-Urkunden, und anderer Universitätsdokumente. Ausstellung von Abschriften und Duplikaten der Doktor-diplome, usw.

Stiftungen : Die Kromholzstiftung für kranke Studierende fungiert auch für Mittelschüler : Bewilligung von Kuren, Bezahlung von Rechnungen der Apotheken, der Sanatorien und der Krankenhäuser. Erledigung von bisher nicht beglichenen Rechnungen für die verflossenen Jahre, usw. Stiftungen, die keinem Zusammenhang mit dem Hochschul

Překlad:

Jeho excelenci
panu Říšskému protektorovi
přes jeho magnificenci
pana rektora německé
Karlovy univerzity, Praha.

Vaše excelence,

S ohledem na rozhodnutí Vaší excelence z 22. prosince 1939 chce Vás laskavě požádat rektorát České Karlovy university v Praze o uvolnění několika místností za účelem vykonávání probíhající universitní agendy. Rektorát má plné pochopení pro potřeby Wehrmachtu, proto se velmi ochotně spokojí s na místo 20 Vámi dříve schválenými místnostmi s minimem od 3 místností, a to č. 48, 49, 50, nebo až 5 menšími místnostmi, č. 42, 43, 44, 45 a 46, které mají předpokoj uzavřený chodbou se zvláštním vstupem. Nebude-li možné uvolnit rektorskou místnost č. 50, prosí rektorát laskavě o uvolnění mobiliáře těchto pokojů.

Probíhající agenda, s níž lze počítat i po ukončení výuky na universitě, se kterou universita může počítat, se týká následujících záležitostí:

Matriční agenda: Výpisy z doktorských matrik pro potřeby úřadů, stejně jako pro soukromé potřeby. Potvrzení a extrakty z matrik posluchačů pro tytéž účely. Provádění změny jmen u provdaných v matrikách a v studijních dokumentech, atd.

Universitní dokumenty: Kontrola a potvrzení a předání absolutorí a dimisorií. Vystavení duplikátů indexů, imatrikulačních listů, a dalších universitních dokumentů. Vydání přepisů a duplikátů doktorských diplomů, atd.

Nadání: Krombholtovo nadání pro nemocné studující funguje také pro středoškolské studenty: poskytování léků, placení účtů lékárníků, sanatorií a nemocnic. Vyřízení dříve neproplacených faktur za předcházející roky, atd. Nadání, která nejsou spojena s vysokými školami.

Příloha č. 5.2

76-107885/40

Prag, den 6. August 1940.

Auf Weisung des Herrn Reichsprotectors in Böhmen und Mähren und des tschechischen Ministeriums für Schulwesen und Volkskultur überreichte ich, Prof. Dr. H r o z n y , als Rektor der tschechischen Universität, der Deutschen Karls-Universität z. H. ihres Prorektors, Prof. Dr. H a m p e r l , das in der SS-Standortkommandantur befindliche ^{des} Universitätsarchiv. Ich, Prof. Dr. Hamperl, nehme diese Überreignung die Deutsche Karls-Universität an.

Die mitunterzeichneten Herren, Prof. Dr. W o j t i s e k als bisheriger und Dozent Dr. Blaschka als jetziger Archivar des Universitätsarchivs bestätigen, dass die Übergabe des Archivs bereits ordnungsgemäss stattgefunden hat.

Hamperl,
Blaschka,

Hrozny,
Wojtisek,

Překlad:

Praha, 6. srpna 1940

Podle pokynů pana Říšského protektora v Čechách a na Moravě a českého Ministerstva školství a národní osvěty předávám já, prof. Dr. Hrozný, jako rektor české university, Německé Karlově universitě do rukou jejímu prorektorovi, prof. Dr. Hamperlovi, univerzitní archiv, který se nachází v SS-Standortkomandatur (v hlavním velitelství SS). Já, prof. Dr. hamperl, přijímám toto předání pro Německou Karlovu univerzitu.

Podepsaní pánové, prof. Dr. Vojtíšek, jako dosavadní a docent Dr. Blaschka jako současných archivář univerzitního archivu dosvědčují, že předání archivu proběhlo v pořádku.

Hamperl,
Blaschka,

Hrozný
Vojtíšek

REKTORÁT
UNIVERSITY KARLOVY
V PRAZE.

Prag, den 9. Februar 1940.

An das

Rektorat der deutschen Karls-Universität

P r a g .

Das Rektorat der tschechischen Karls-Universität musste auf den Befehl der Standortkommandantur alle seine Zimmer ausräumen; die Durchführung dieses Befehles ist mit grösser Beschleunigung geschehen, so dass die Registratur, Bücher und alle andere Sachen auf das Fussboden niedergelegt werden mussten, weil Schränke und Tische in den bisherigen Zimmern belassen wurden.

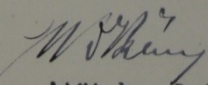
Deshalb ersucht das Rektorat ihm alles wieder in Ordnung einzuführen zu ermöglichen.

Zu diesem Zwecke bittet das Rektorat um Verlängerung der beilegelegten Ausweisen und um Ausstellung der neuen Ausweisen noch für 3 Kräfte und zwar:

- 1./ Franz P o k o r n ý , Universitätsoberpedel, geb. 8. Juni 1894 in Binina, Bezirk Walachisch Mezeritsch, Wohnung Roztok bei Prag, Komenský gasse 593.
- 2./ Josef Vojtěchovský, Universitätssubpedel, geb. 24. November 1908 in Chodov bei Prag. Wohnung Roztok bei Prag, Okružní 544.
- 3./ Anton Augustin, geb. 12. April 1909 in Bělá, Bez. Kamenice a. Líba. Wohnung Horoušánky, Post Velké Jirny.

Gleichzeitig lege ich den Ausweiss S.M. des Herrn Rektors Prof. Dr. F. H r o z n ý zur gefl. weiterer Verlängerung vor.

Hochachtungsvoll

Universitätskanzleidirektor u.
Rektoratrat

Překlad:

Praha, 9. února 1940

Rektorátu Německé Karlově universitě

Praha

Rektorát české Karlovy university musel vyklidit na příkaz Standortkommandatur všechny své místnosti; provedení tohoto příkazu proběhlo ve velkém spěchu, takže registratura, knihy a všechny další věci musely být položeny na zem, protože v dosavadních místnostech byly ponechány skříně a stoly.

Proto rektorát žádá, aby mu bylo umožněno dát vše do opět do pořádku.

Rektorát za tímto účelem žádá o dodatečné prodloužení průkazů o vydání nových průkazů pro tři pracovník a to:

1./ Franz Pokorný, universitní hlavní pedel, nar. 8. června 1894

v Bynina, okres Valašské Meziříčí

Bytem Roztoky u Prahy, Komenského ulice 593.

2./ Josef Vojtěchovský, universitní podpedel, nar. 24. listopadu 1908

v Chodově u Prahy.

Bytem Roztoky u Prahy, Okružní 544.

3./ Anton Augustin, nar. 12. dubna 1909 v Bělé, okres Kamenice a. Lípa.

Bytem Hroušánky, Pošta Velké Jirmy.

A současně předkládám průkaz jeho magnificence pana rektora prof. Dr. F. Hrozného k laskavému dalšímu prodloužení.

S pozdravem

Ředitel universitní kanceláře a rektorátu

Příloha č. 5.4

REKTOR ČESKÉ
UNIVERSITY KARLOVY

Prag, den 9. September 1940.

Euere Magnifizenz,

in Beantwortung Ihres Schreibens vom 29. August 1940
gestatte ich mir Ihnen eine Bestätigung über die von dem Herrn
Desider H o r o w i t z abgelegten juristischen Rigorosen
zu übersenden, wie auch dessen Absolutorium aus dem Jahre 1936.

Hochachtungsvoll

Hrozný
Prof. Dr. B. H r o z n ý ,
Rektor der Tschechischen
Karls-Universität.

Fgb. N° 46¹³ CVC Allgem.

Překlad:

Praha, 9. srpna 1940

Vaše Magnificence,

V odpověď na Váš dopis ze dne 29. srpna 1940 si Vám dovoluji zaslat potvrzení o právním rigorózu, které podal pan Desider Horowitz, stejně jako jeho absolutorium z roku 1936.

S pozdravem.

Prof. Dr. B. Hrozný,
Rektor České
Karlovy university.

Prof. Dr. Friedrich Hrozný,
Prag XVIII., Klidná 7.

Prag den 30. Januar 1941.

41/41

An Seine Magnificenz,
den Herrn Rektor der Deutschen Karlsuniversität
i n P r a g .

Zu Ihrem geehrten Briefe erlaube ich mir mitzu-
teilen, dass Dr. Hugo K a p p e r , geboren am 30. August
1883 in Wien, an der Tschechischen Karlsuniversität in
Prag nicht promoviert wurde.

Hochachtungsvoll

✓

Hrozný.

1) gestempelt u. unterschrieben

2) Brief über

3) Z. d. 1

5/2 km

Překlad:

Prof. Dr. Bedřich Hrozný,
Praha XVIII., Klidná 7

Praha, 30. ledna 1941

Jeho Magnificenci,
panu rektorovi Německé Karlovi university
v Praze

K Vašemu ctěnému dopisu si Vás dovoluji informovat, že Dr. Hugo Kapper, narozený
30. srpna 1883 ve Vídni, nepromoval na Univerzitě Karlova v Praze.

S pozdravem

Příloha č. 5.6

REKTORÁT *české*
UNIVERSITY KARLOVY
V PRAZE.

P r a g , den 20. September 1941.

An die
Rektoratskanzlei der Deutschen Karls-Universität
in P r a g .

Zu Ihrer Anfrage vom 18. September 1941 beehre ich mich
Ihnen mitzuteilen, dass der Name Rudolf B a m b a s weder in
den Hörerkatalogen noch in den Rigorosenprotokollen vorkommt.

Kopie beifügen
22/3 ki

J. M. Schulz
Kanzleidirektor .

Překlad:

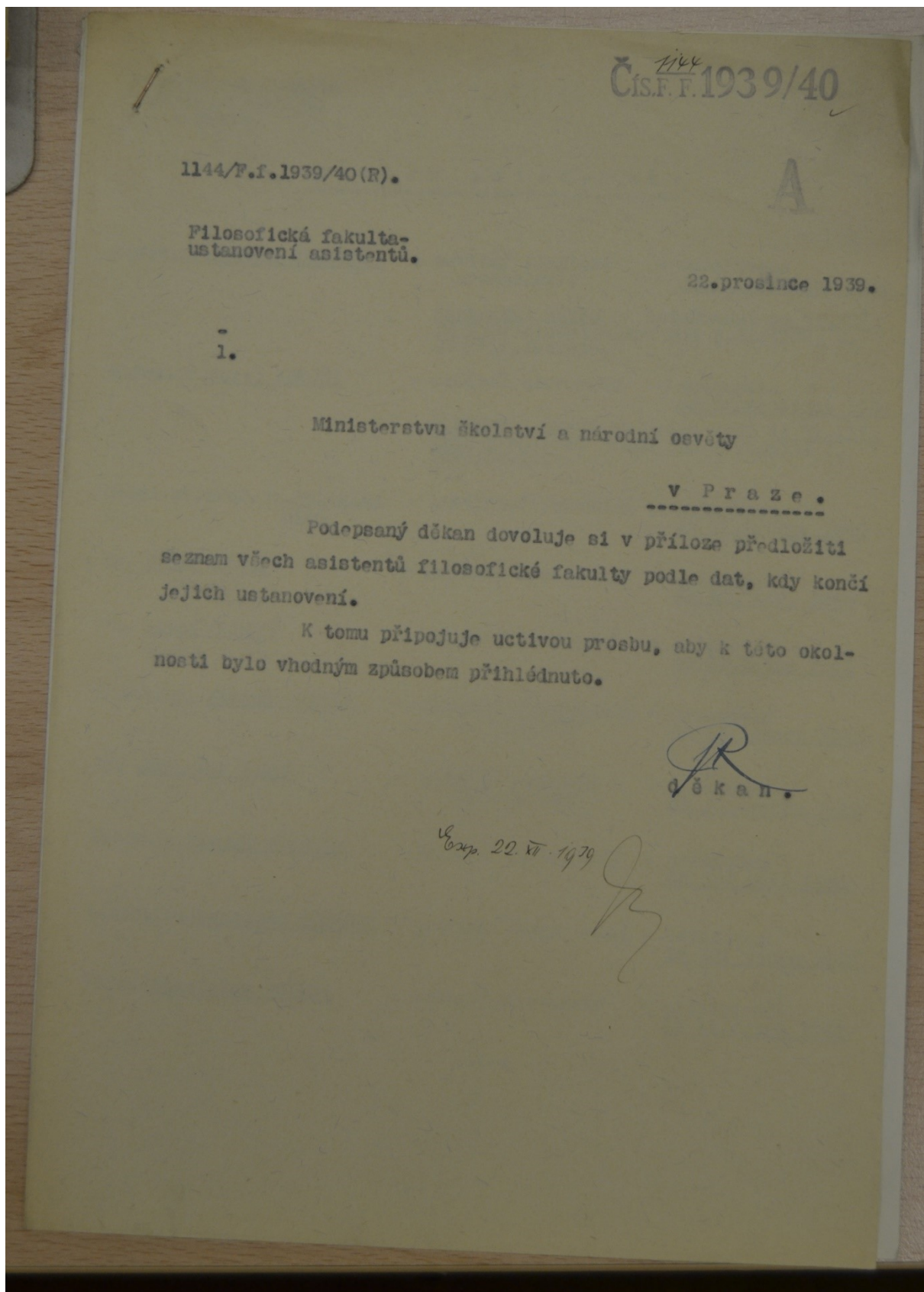
Praha, 20. září 1941

Kanceláři rektora Německé Karlovy university

v Praze

K Vašemu dotazu z 18. září 1941 je mi ctí Vám sdělit, že jméno Rudolf Bambas se v katalogu posluchačů ani v rigorózních protokolech nevyskytuje.

Ředitel kanceláře

Seznam asistentů :

- ✓ S.doc.Dr. Růžena VACKOVÁ - seminář klasické archeologie - ustanovena do 31. prosince 1939
Poznámka: Návrh na ustanovení do 31. XII. 1942 předložen Mšanu dne 2. XI. 1939, c. 835/F.f. 1939/40.
- ✓ S.doc.Dr. Karel KREJČÍ - seminář slovanský - ustanoven do 31. prosince 1939
Poznámka: Návrh na ustanovení do 31. XII. 1942 předložen Mšanu dne 31. X. 1939, c. 3896/38-39.
- ✓ Bezpl.mř.prof.Dr. Bohuslav HALA - laboratoř fonetická - ustanoven do 31. března 1940
- ✓ Dr. Josef TICHÝ - seminář historický - ustanoven do 30. září 1940
- ✓ Dr. Josef ŠEDIVÝ - seminář germánský - ustanoven do 31. ledna 1941
- ✓ S.doc.Dr. Jaromír NOVÁK - seminář pedagogický a estetický - ustanoven do 28. února 1941
- ✓ Dr. Jaroslav RAMEŠ - spojené semináře filosofické - ustanoven do 30. června 1941
- ✓ S.doc.Dr. Zdeněk KALISTA - seminář historický - ustanoven do 30. září 1941
- ✓ S.doc.Dr. František KOVÁRNA - seminář dějin umění - ustanoven do 28. února 1942
- ✓ PhDr. Stanislav PETÍRA - seminář slovanský - ustanoven do 31. srpna 1942

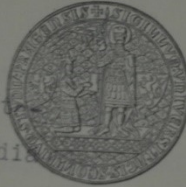

DĚKANSTVÍ
FILOSOFICKÉ FAKULTY UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE

Čís. 1228 / F. f. 1939/40 (M).

Při odpovědi buďte toto číslo jednací uvedeno.
O každé věci pište samostatně.

Věc: Raymund Němeček-započt-
ní 2 semestrů ze studia
právníckého do řádného studia
filosofického.

V PRAZE
dne 26. února 1940.

K čís. jedn. -

Příloha: -

dv

Panu

R. Němečkovi,

P r a h a XVIII.,
Alexandrova kolej,
Clam-Martíníčov a 682.

K Vašemu připsu dovoluji si Vám sdělití, že
Vaše žádost o započtení dvou semestrů z řádného studia právníckého
na Masarykově universitě v Brně a Karlově universitě v Praze do
řádného studia filosofického byla jednomyslně schválena zdejším
profesorským sborem ve schůzi dne 26.X.1939. Děkanství žádost
Vaši předložilo ministerstvu školství a nár.osvěty dne 4.XI.1939
a doporučilo, aby žádané dva semestry byly do Vašeho studia na
zdejší fakultě započteny. Pokud je děkanství známo, vyhovělo
ministerstvo této žádosti, ale výnos o tom zdejšimu děkanství
do dnešního dne nedošel.

*Ministerstvo školství a osvěty schválilo usnesení
faunulo profesorského sboru, jímž navrhuje započtení
dvoch semestrů p. R. Němečkovi do jeho řádného studia
filosofického.*

*Ministerstvo školství a osvěty
dne 26. února 1940*

Stáry

26. 7. 41.

[Signature]
d ě k a n .

[Signature]
rekt.komisář.

1228
Čís. F. 1939/40

1228 /F.f.1939/40(M).

S

Raymund Němeček-započte-
ní 2 semestrů ze studia
právníckého do řádného studia
filosofického.

26. února 1940.

Panu

R. Němečkovi,

P r a h a XVIII.,

Alexandrova kolej,
Clam-Martiničova č.82.

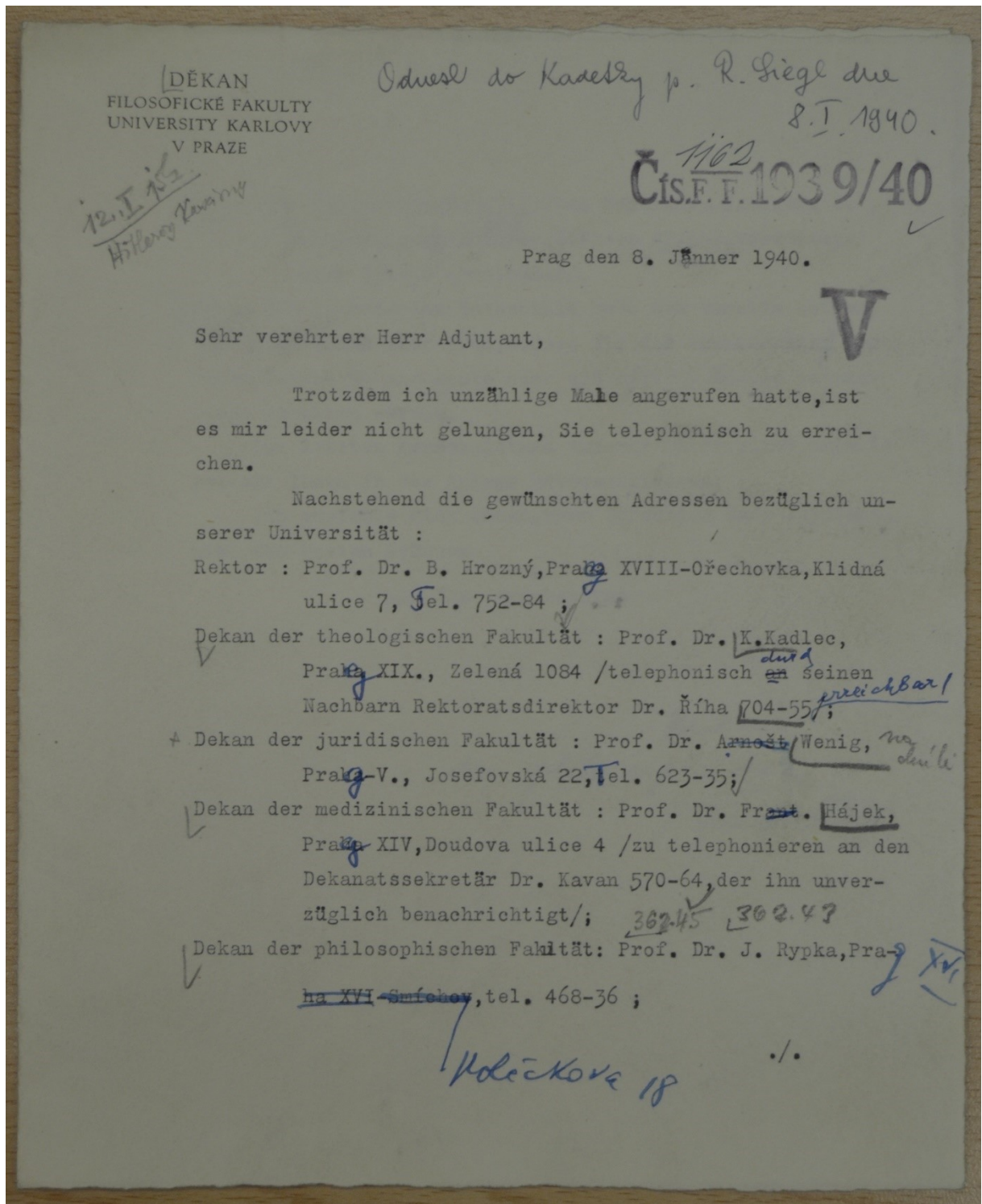
K Vašemu přípisu dovoluji si Vám sdělití, že
Vaše žádost o započtení dvou semestrů z řádného studia právníckého
na Masarykově universitě v Brně a Karlově universitě v Praze do
řádného studia filosofického byla jednomyslně schválena zdejším
profesorským sborem ve schůzi dne 26.X.1939. Děkanství žádost
Vaši předložilo ministerstvu školství a nár.osvěty dne 4.XI.1939
a doporučilo, aby žádané dva semestry byly do Vašeho studia na
zdejší fakultě započteny. Pokud je děkanství známo, vyhovělo
ministerstvo této žádosti, ale výnos o tom zdejšimu děkanství
do dnešního dne nedošel.

27. II. 1940
osobně si vypravěl
p. R. Němeček (viz
jeden podpis)

B. J.
d ě k a n .

U. K. Wachter
rekt.komisař.

Příloha č. 5.10

Dekan der naturwissenschaftlichen Fakultät: Prof. Dr. D.
Salomon, ^{XV}Präsident, Xizova 27/1, vormittags
unter 336-50 erreichbar/.

Wegen der technischen Hochschule habe ich bereits notwen-
dige Maßnahmen getroffen, sodass Sie das Verzeichnis der
betreffenden Dekane heute oder spätestens morgen automa-
tisch erhalten werden.

Den letzten Personalstand unserer Universität erlaube
ich mir Ihnen in der Anlage beizuschliessen.

Ich empfehle mich Ihnen, sehr verehrter Herr Adjutant,
mit den besten Grüßen

als Ihr ergebenster

Becken
dem Herrn Präsidenten
Präsident

Překlad:

V Praze, 8. ledna 1940

Vážený pane adjutante,

ačkoliv jsem Vám bezpočtukrát volal, bohužel se mi Vás telefonicky nepodařilo kontaktovat.

Níže naleznete požadované adresy týkající se naší university:

Rektor: Prof. Dr. B. Hrozný, Praha XVIII-Ořechovka, Klidná ulice 7, Tel. 752-84;

Děkan teologické fakulty: Prof. Dr. K. Kadlec, Praha XIX., Zelená 1084 / telefonicky přes jeho souseda ředitele rektorátní kanceláře Dr. Řihu 704-55;

Děkan právnické fakulty: Prof. Dr. Wenig, Praha V., Josefovská 22, Tel. 623-35;

Děkan lékařské fakulty: Prof. Dr. Hájek, Praha XIV., Doudova ulice 4 / telefonovat na sekretáře děkanátu Dr. Kavan 570-64, který ho okamžitě informuje;

Děkan filosofické fakulty: Prof. Dr. J. Rypka, Praha XVI., Holečkova 18, tel. 468-36;

Děkan přírodovědecké fakulty: Prof. Dr. B. Šalomon, Praha XVI., Žižkova 27 / tel.

dopoledne dostupný na 336-50.

Vzhledem k Vysoké škole technické jsem již přijal nezbytná opatření, takže příslušný seznam děkanů dnes nebo nejpozději zítra automaticky obdržíte.

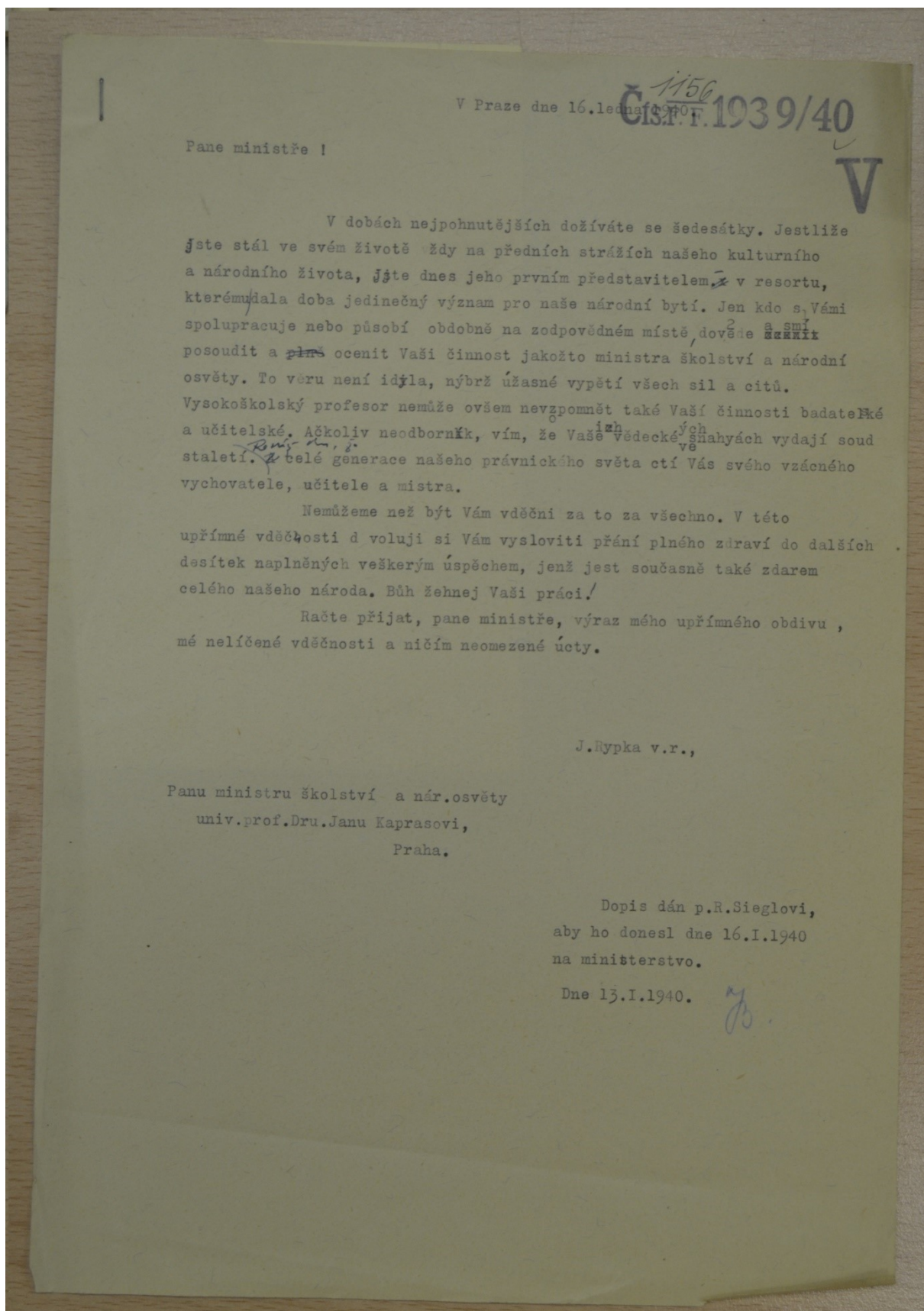
Nejnovější personální obsazení naší univerzity si dovoluji přiložit v příloze.

Poroučím se, Vám vážený pane adjutante, s nejpřímnějšími pozdravy

Váš oddaný

děkan filosofické fakulty

Příloha č. 5.11

V Praze dne 16. ledna 1940

1156
Čís. 1939/40

Pane ministře !

V

V dobách nejpohnutějších dožíváte se šedesátky. Jestliže jste stál ve svém životě vždy na předních strážích našeho kulturního a národního života, jste dnes jeho prvním představitelem v resortu, kterému dala doba jedinečný význam pro naše národní bytí. Jen kdo s Vámi spolupracuje nebo působí obdobně na zodpovědném místě, dovede a smí posoudit a přitom ocenit Vaši činnost jakožto ministra školství a národní osvěty. To věru není idyla, nýbrž úžasné vypětí všech sil a citů. Vysokoškolský profesor nemůže ovšem nezpomenout také Vaši činnosti badatelské a učitelské. Ačkoliv neodborník, vím, že Vaše vědeckých snahách vydají soud staletí. A celé generace našeho právníckého světa ctí Vás svého vzácného vychovatele, učitele a mistra.

Nemůžeme než být Vám vděční za to za všechno. V této upřímné vděčnosti dvoluji si Vám vyslovití přání plného zdraví do dalších desítek naplněných veškerým úspěchem, jenž jest současně také zdarem celého našeho národa. Bůh žehnej Vaši práci!

Raďte přijat, pane ministře, výraz mého upřímného obdivu, mé nelíčené vděčnosti a ničím neomezené úcty.

J. Rypka v. r.,

Panu ministru školství a nár. osvěty
univ. prof. Dru. Janu Kaprasovi,
Praha.

Dopis dán p. R. Sieglovi,
aby ho donesl dne 16. I. 1940
na ministerstvo.

Dne 13. I. 1940. *yz*

Příloha č. 5.12

DĚKANSTVÍ PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE.

TELEFON 38230.

II., ALBERTOV 6.

Č. j. 994/39/40. *V.*

Všem vrátným universitních budov přírodovědecké fakulty!

Upozorňuji Vás důtklivě: Nikdo, kdo nebydlí v universitní budově, nebo se nemůže vykázati úředním povolením ke vstupu, nesmí býti vpuštěn do budovy.

Za to jste mi osobně zodpovědní.

Poštovní zásilky došlé pro členy institutů můžete vydati adresátům před branou.

Allen Portieren der Universitäts-Gebäuden
der naturwissenschaftlichen Fakultät!

Ich mache Sie nachdrücklich aufmerksam: Niemand, der nicht in einem Universitäts-Gebäude wohnt, oder der sich nicht mit einer amtlichen Bewilligung zum Eintritt ausweisen kann, darf nicht in das Gebäude eingelassen werden.

Dafür sind Sie mir persönlich verantwortlich.

Die Postsendungen auf die einzelnen Mitglieder der Institute können Sie um vor der Pforte den Adressaten übergeben.

J. B. Salomon

d ě k a n .

č.j. 994/39/40.

Všem vrátným universitních budov přírodovědecké fakulty!

Upozorňuji Vás důtklivě: Nikdo, kdo nebydlí v universitní budově, nebo se nemůže vykázat úředním povolením ke vstupu, nesmí býti vpuštěn do budovy.

Za to jste mi osobně zodpovědni.

Poštovní zásilky došlé pro členy institutů můžete vydati adresátům před branou.

Allen Portieren der Universitäts-Gebäuden
der naturwissenschaftlichen Fakultät!

Ich mache Sie nachdrücklich aufmerksam: Niemand, der nicht in einem Universitäts-Gebäude wohnt, oder der sich nicht mit einer amtlichen Bewilligung zum Eintritt ausweisen kann, darf nicht in das Gebäude eingelassen werden.

Dafür sind Sie mir persönlich verantwortlich.

Die Postsendungen auf die einzelnen Mitglieder der Institute können Sie um vor der Pforte den Adressaten übergeben.

Karel Šololka

J. B. Šilavský
d ě k a n .

^{vrátný}
Bukáček Vladimír

^{vrátný}
Charvát Josef F. Fichtner
Alois Hnějný Paul Jondal

**MINISTERSTVO
ŠKOLSTVÍ A NÁRODNÍ OSVĚTY**
Došlo 16. VII 1940
Čís. j. 93121... pMl.:
gram: /

Ministerstvo školství a národní osvěty
v P r a z e .

Podepsaný ředitel I. odd. a zatímní správce IV. odd. fyzikálního ústavu české university Karlovy žádá, aby ministerstvo školství a národní osvěty vyzvalo Zemský úřad, aby v době co nejkratší provedl revisi ústavního inventáře a inventář převzal; zároveň žádá, aby byl sprostěn funkce ředitele I. odd. a zatímního správce IV. odd. fyzikálního ústavu.

Důvodem této žádosti je jednak oznámení ministerstva, že zamýšlí vysokoškolské profesory zbaviti činné služby, jednak to, že v nejbližší době má býti budova fyzikálního ústavu a buď celý nebo aspoň nejcennější část ústavního inventáře odevzdána fyzikálnímu ústavu německé university Karlovy.

Zamýšlenými opatřeními ~~můž~~í definitivně předpoklady pro konání funkce ředitele, jenž mimo jiné ručí za úplnost a stav inventáře. Provedením revise a odevzdáním inventáře sledují pouze jediný cíl, abych také formálně byl zbaven zodpovědnosti a ručení, jehož věcné předpoklady zmizely vlastně již 17. listopadu 1939, od kteréžto doby nemám do ústavu přístupu.

Prohlašuji, že kdykoli později, až budou opět dány předpoklady pro skutečné vykonávání funkce ředitele fyzikálního ústavu, velmi ochotně a rád převezmu správu inventáře fyzikálního ústavu.

Konečně prohlašuji, že žádaným opatřením se nechci vyhnouti práci spojené s předáváním ústavu; naopak, bude-li to ode mne žádáno, budu Spec. panu děkanovi resp. jiným úřadům plnou měrou pomáhati a jej všestranně podporovati.

V Praze, dne 16. července 1940.

August
Prof. Dr. August Ž á č e k .

Kč 40562/41

české
Botanická zahrada Karlovy university v Praze II., 433.

Ústřední komise pro sběr léčivých rostlin při ministerstvu zdravotní
a soc. správy. V Praze, dne 27. března 1941.

Čís. j.: -----

Věc: Žádost za pomocnou sílu pro
zpracování materiálu o léčivých
rostlinách.

Přílohy:

Ministerstvu školství a národní osvěty
v P r a z e .

Obracím se na tamní ministerstvo se zdvořilou žádostí za povolení pomocné síly, resp. paušálu na ní, abych mohl včas vypracovati úkol mi uložený, t. j. kartografické zakreslení léčivých rostlin. Za tím účelem je třeba zpracovati přes 1 1/2 milionu výstřížků s lokalitami a jinými údaji o jednotlivých druzích rostlin. Tyto kupony se třídí zprvu abecedně, poté podle rodů, pak v jednotlivých rodech podle druhů a posléze geograficky, načež mohou býti teprve použity pro účel shora uvedený.

Mapování léčivých rostlin se provádí jednotně pro celou německou říši a na podnět říšského zmocněnce R.H.H. (Reichsarbeitsgemeinschaft für Heilpflanzenkunde und Heilpflanzensammlung) převzal jsem tento úkol jako předseda Ústřední komise pro sběr léčivých rostlin a to pro území Čech a Moravy. Tato práce je naléhavá a třeba se jí věnuje můj vědecký personál a personál pomocný, bude třeba jí urychlit přibráním nové síly.

Jako takovou hodlám zaměstnat od 1. dubna t. r. sl. Marii U h r o v o u (s maturitní zkouškou), která je obeznalá i ve psaní na stroji. Poněvadž je třeba, aby tato síla byla zaměstnána plně,

považuji za nutné navrhnouti jí odměnu měsíční aspoň K 800.-,
a prosím, aby mi tato síla a její honorování byly povoleny.

J. Karel Domin

předseda Ústřední komise
pro sběr léčivých rostlin.

Příloha č. 5.16

21-127798/4

Karlova universita v Praze,
Fakulta přírodovědecká.

Ústav: Botanický ústav č. univ. Karlovy
Přednosta: Prof. Dr. K. Domin.

WIRTSCHAFTSVERWALTUNG DER HOCHSCHULEN IN PRAG
Hospodářské správě provozu vysokých škol
28. VII. 1941
4350
dodání

v P r a z e .

Žádám o jednoho pasciho stroje/ev. staršího/
oprava

Řečenou dodávku nutno složiti v budově Přírodovědeckých ústavů
opravu provésti
v Praze II., Albertov č. 6.

do
v místnosti

V Praze dne 23 července 1941. Karel Domin
přednosta.

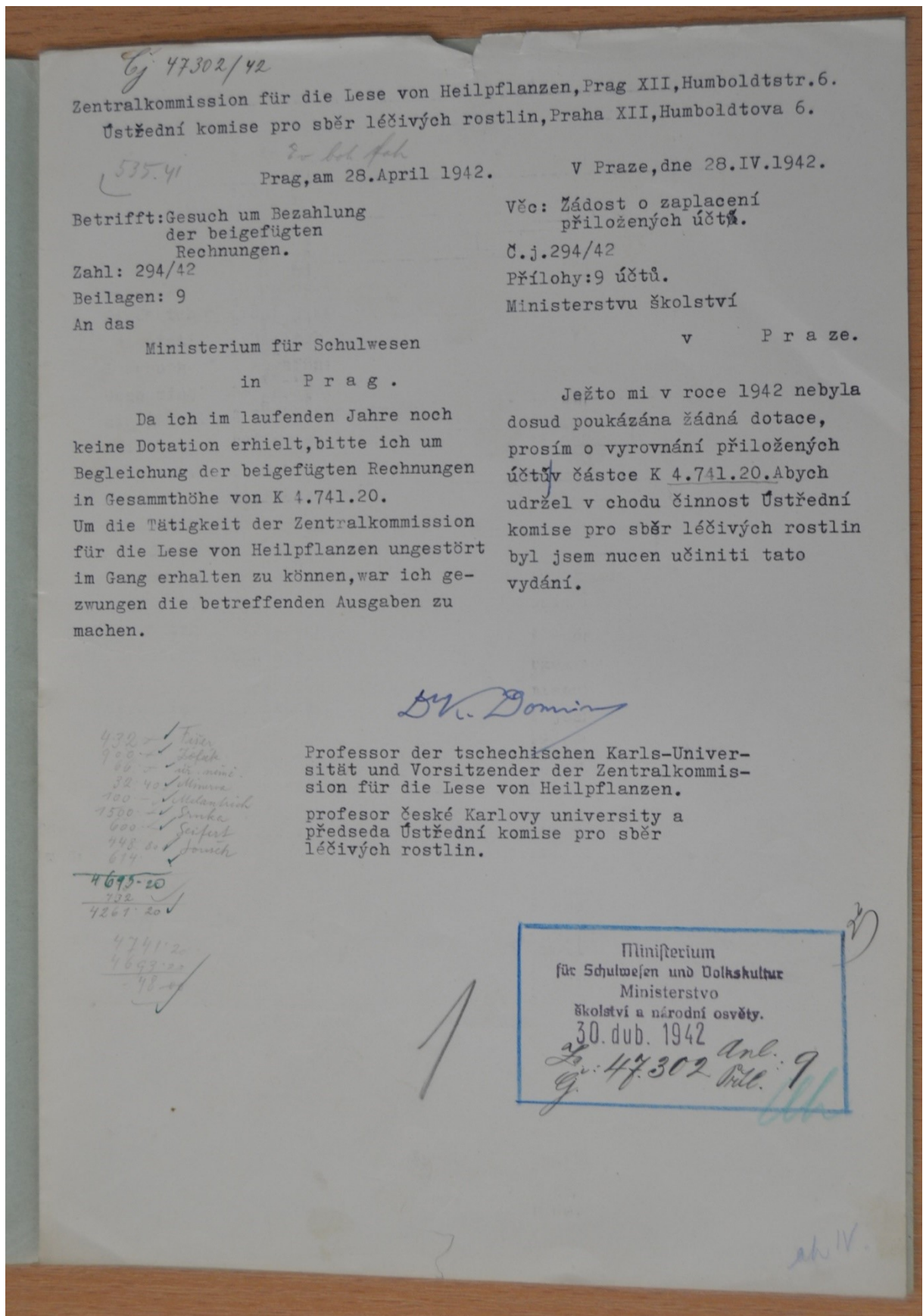
Dodá fma
provede

V Praze dne _____

Správnost dodávky potvrzuje
opravy

přednosta.

Příloha č. 5.17

№ 80498/42

Stvrzuji tímto správnost dodávky knih
21.6.1939 1 Kluge-Krüger, Verfassung u. Verwaltung 1. III. Reich K 57.40
27.11. - 1 dtto 80.--
K 137.40

pro Seminář ústav. a správy. práva Karlovy university v Praze,
z knihkupectví Calve v Praze I., Malé náměstí 12..
Není tudíž námitek proti proplacení příslušného
účtu .

Praha, dne 11.9.1942

W. Prokop Dr. Franěk
Naorinsk
ředitel.

české
ÚSTAV PATHOLOGICKO-ANATOMICKÝ UNIVERSITY KARLOVY.

Praha II., Presslova 2039. — Telefon 33-607, 324-97.

V Praze dne 15. prosince 1942.

Ministerstvu školství a národní osvěty

(do rukou p. rady Dra Pokorného)

v P r a z e III.

V příloze předkládám účty za knihy, chemikalie a opravy pítavních nástrojů se žádostí o jejich proplacení, ježto nám nebyla povolena na rok 1942 žádná dotace.

Víhl

předpsta ústavu.

1

Ministerium für Schulwesen.
Ministerstvo školství.

21. Dezember 1942
21. Prosinec
Čís. 141/1942/42

OK

OK

Příloha č. 5.20

Das Pathologisch-anatomisches Institut der tschech. Karlsuniversität
ceské Prag.
ŮSTAV PATHOLOGICKO-ANATOMICKÝ UNIVERSITY KARLOVY.

Praha II., Presslova 2039. — Telefon 33-607, 324-97.

Prag, am 30. Oktober 1944.

Betrifft :
6 Rechnungen für Ankäufe.

Beilage : 6 .

An das
Ministerium für Schulwesen
in P r a g III.

Das Pathologisch-anatomisches Institut der tschechischen Karlsuniversität in Prag legt Rechnungen für Ankäufe vor, die zur Erhaltung des Anstaltbetriebes unumgänglich notwendig waren.

Diese Rechnungen konnten nicht bezahlt werden, weil das Institut bis jetzt die zugehörigen Dotation nicht erhalten hat.

WHL
Vorstand.

Ministerium für Schulwesen
Ministerstvo školství

Eingelangt:
No. 1. XI. 1944
Za: 6
Č. 1: 90301
Zugestellt:
Prüf.: AP

6

Překlad:

Praha, 30. října 1944

Věc:

6 účtů za nákupy

Příloha: 6

Ministerstvu školství

v Praze III.

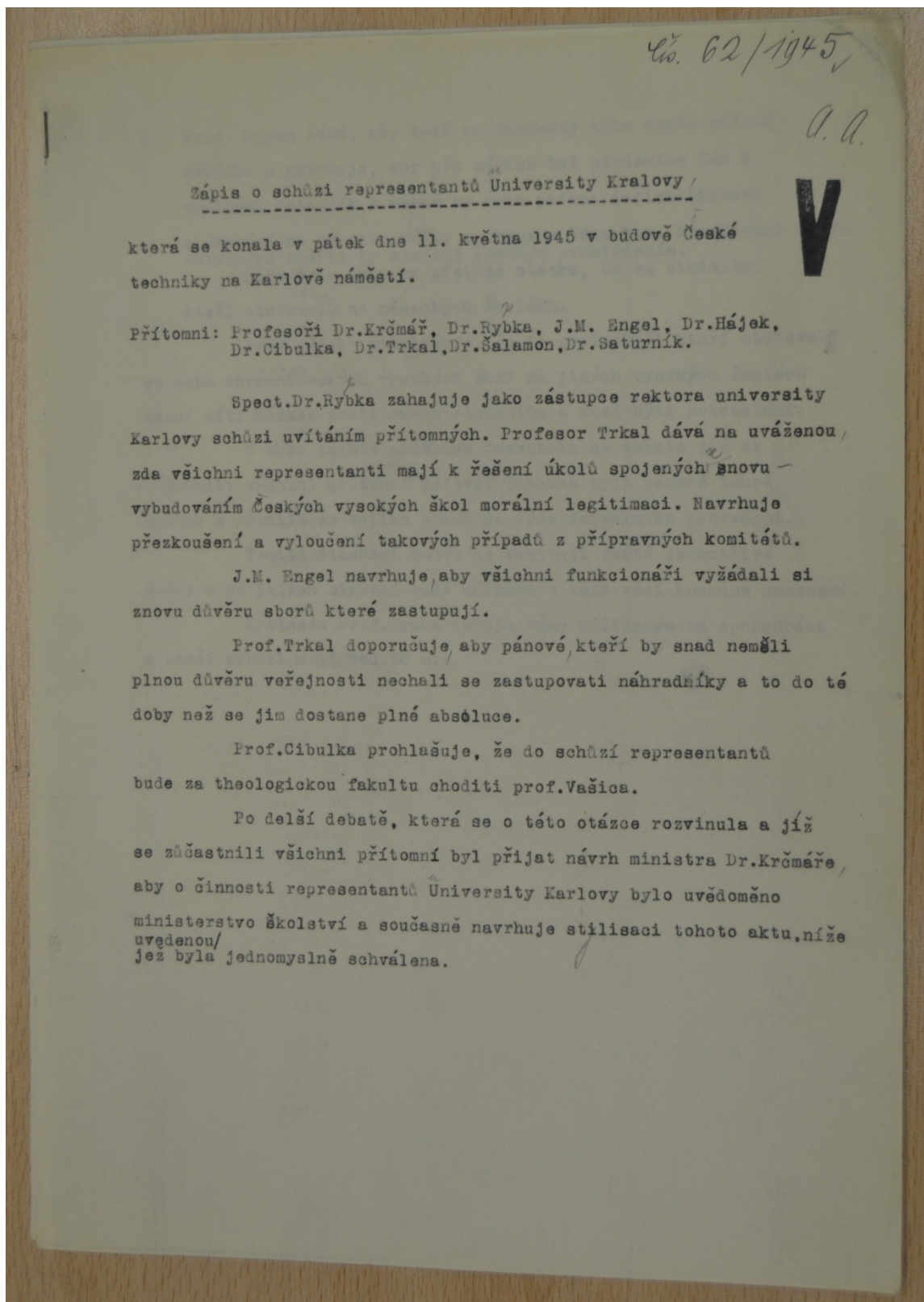
Ústav pathologicko-anatomický české university Karlovy v Praze předkládá účtu za nákupy, které byly nezbytné pro zachování chodu ústavu.

Tyto účty nemohly být zaplacený, protože ústav dosud nedostal odpovídající dotaci.

přednosta

Příloha č. 6.1

2. Prof. Rypka žádá, aby také na studenty bylo vzato přísné měřítko a navrhuje, aby při zápisu byl studentům dán k vyplnění dotazník, z něhož by byla patrna jejich činnost a chování se po dobu války a okupace Německem. Pravdivost údajů dotazníku ověřil by student čestným prohlášením.
Dále byla dána na přetřes otázka, co se studenty, kteří studovali na německých školách.

Prof. Hájek prohlašuje, že ti posluchači kteří studovali po dobu zavřené českých vysokých škol na jiných vysokých školách nesmí mít náskok proti našim studentům a musí být potrestáni.

O obou těchto otázkách rozvinula se debata, již se zúčastnili všichni přítomní pánové. Zásadně byli pánové téhož názoru a různili se toliko pokud se týče formálního provedení.

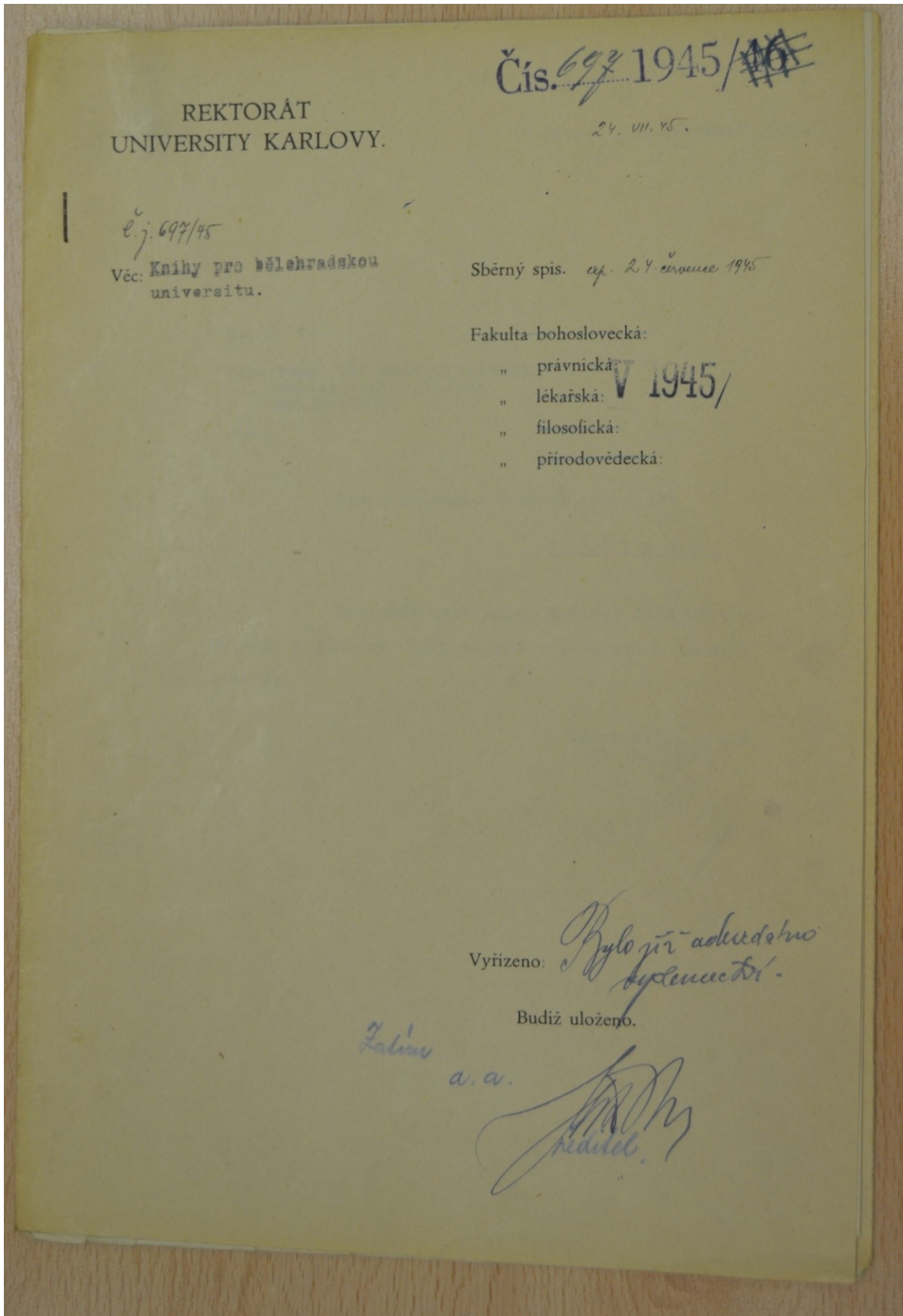
Těmito otázkami budou se zabývat ještě jednotlivé sbory a po jejich slyšení bude učiněno v této věci konečné usnesení.

Předseda Prof. Rypka děkuje všem přítomným za spolupráci a končí schůzi o 12 hod. 30 min.

Příloha č. 6.2

Universita Karlova v Praze. Čís. 236 1945. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ A OSVĚTY.	
Č 236 1945	Spolu vyřízené spisy, čís.: Odbor: Oddělení:
Věc: Výbor Bulharské vlastenecké fronty v Praze. Zápis bulh. studentů.	
Datum 5.VI. 1945 Došlo Od Výboru Bulharské vlastenecké fronty	Značka spěšnosti, důvěrnosti spisu: V. 19 / 45
Dřívější spisy	Pozdější spis:
Souvisí se spisy: (Connex) Lhůta repr.: Upomínáno:	Do spisu nechť nahlédne:
Výpravna: Došlo: Napsal (a): Srovnali (y): Vypraveno: 11. VI. 45 CML Přílohy (váha):	
Spisovna: Došlo: Popis spisu: ref. archů, exh., příl. Značka: Skartovati v roce:	

Příloha č. 6.3

Jana Hus - obava 1945

Vzpomínka na velikého mistra Vysokého Studia Karlova shromáždila nás zde, celou akademickou obec naší Almae Matris, ve chvílích, kdy ještě v naší mysli doznívá ozvuk smrtosných dělových ranⁱ jiných nepřátelských zbraní, které řádily v našich ulicích, ve chvíli, kdy v troskách ještě leží rozbořené domy, kdy ještě nezhojeny jsou rány naše i našich drahých, kdy sotva uschly slzy nad utracenými životy nejlepších synů národa.....

Jestliže nás sem zavolal světlý stín jeho ducha, pak je to pokyn nám všem a mladé inteligenci vzlášt, abychom svému utrpení, jež jsme přežili, dali hlubší mravní podklad, abychom ve chvíli, kdy nepřítel leží poražen a náš národ převzal vítězný prapor svobody z rukou Rudé armády, vytkli si v lepším příští svého národa cíle vyšší, tak, aby z trosek, z prolité krve a slz povstal lepší český člověk s hlubším pohledem do svého nitra a a širším a vroucnějším rozhledem po celém lidstvu.

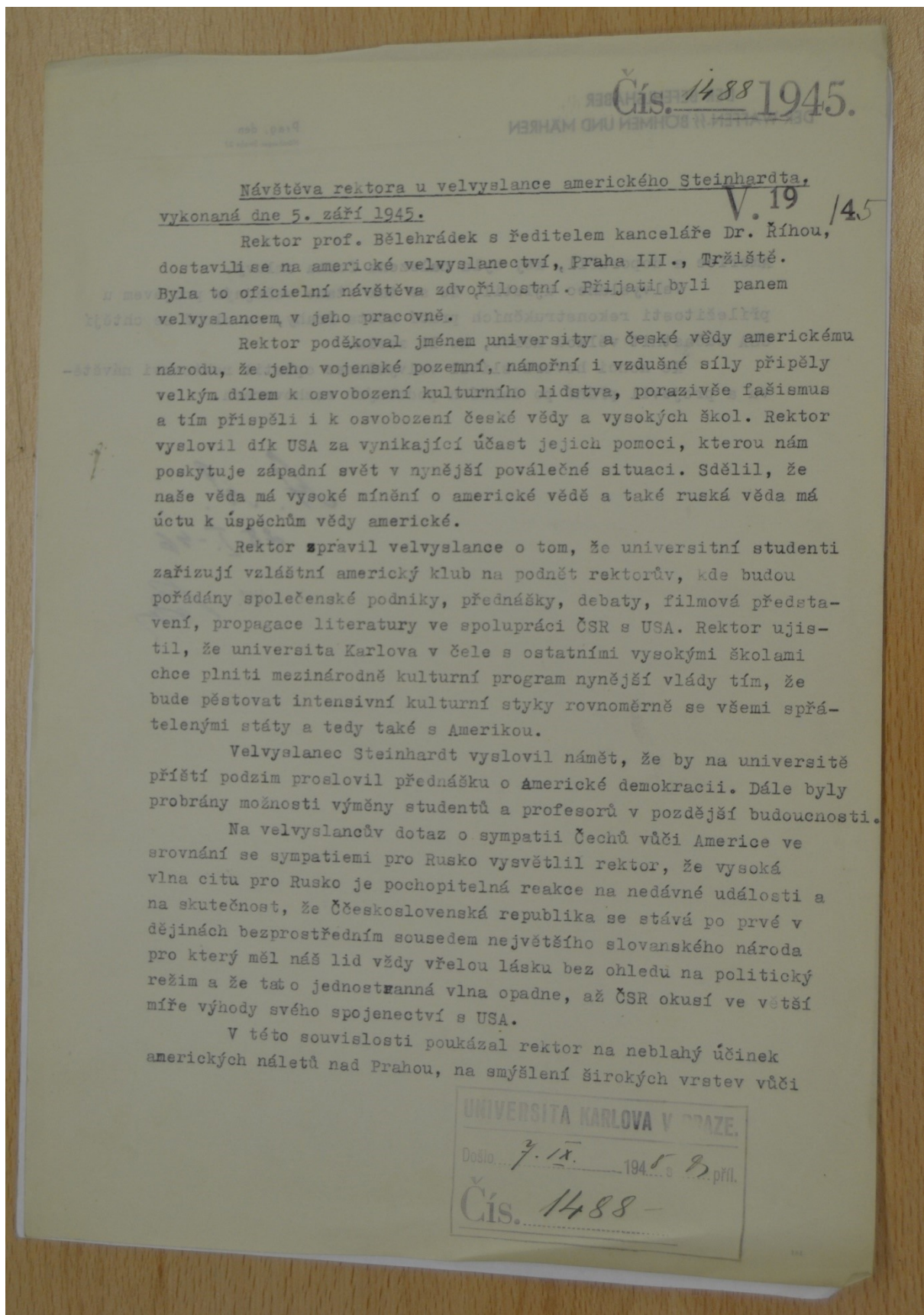
Připomínám si a jsem přesvědčen, že nebyla to nahodilá okolnost, že prof. Masaryk dnes před 30 lety v Curychu zahájil svůj odboj přednáškou o Husovi, rovněž 6. července s Denisem v reformačním sále v Ženevě, čímž byla odboji vtisknuta signatura vyššího mravního poslání, neboť tím dokumentováno bylo podle vlastních slov Masarykových, že "odboj byl veden duchem husitských předků a měl nejen politické, ale i mravní oprávnění."
/Masaryk: Světová revoluce./

Naše universita, která je celým svým posláním určena k tomu, aby byla strážkyní nejen nejvyšších kulturních statků národních, ale i hodnot všelidských, hlásí se proto s horoucí láskou k světlé památce svého velikého rektora Mistra Jana Husa, který pro mravní výsostnost svých činů a celého svého

životu byl nazýván "mistrem svatého života" a který svou činností jako universitní profesor byl ozdobou pražského vysokého učení a založil jeho slávu.

On, spoluvůdce Kutnohorského dekretu, zásadně usiloval o to, aby Čech v Čechách stál na prvním místě a toto mužné, národně politické sebevědomí spojoval s požadavkem, aby každý Čech byl dobrým, ušlechtilým člověkem. Revoluční zaměření Husovy pravdy neslo se od náboženských mlačin a mravních bahnisek směrem k čistému nábožensko-mravnímu ideálu, od nesvobody ducha k duchovnímu sebeurčení, od sociální nerovnosti k všelidskému bratrství /všichni lidé, papežové, králové i knížata, aby se nestyděli za nejchudší a nejzavrženější, protože jsou jich bratři, jim rovni v milosti a přirození./ A celý český národ pochopil svého velikého mistra a překrásným dědictvím převzal od něho tyto čisté zásady, bojoval za ně, přinášel oběti, takže doba husitská pokládá se za vrcholný úsek našich českých dějin a požehnané plody, které přinesl život i mučednická smrt velikého rektora vysokého učení pražského, byly pozoruhodným přínosem do kulturního vývoje celého lidstva.

Vytkla-li si universita Karlova životním úkolem hledati pravdy, nesmí zapomínati žádný z jejích členů na pravdivost, vlastního života. Mistr Jan Hus stojí před námi jako velký příklad bojovníka za pravdu a za pravdivost života. Hrdinný zrak jeho duše proniká šerem předsudků své doby, hledaje pravdy, osvobozené a čisté, hlásá a hájí ji, sám duchovně osvobozen i když tím ohrožuje život i zájmy vlastní. Tento soulad mezi vnitřním a vnějším životem, mezi přesvědčením a vnějšími skutky, mezi teorií a praxí, tato pravdivost jeho života jest to, co z jeho krásného příkladu musíme převzítí do života svého národa jako nejdražší dědictví.

DER BEFEHLSHABER
DER WAFFEN-~~SS~~ BOHMEN UND MÄHREN

Prag, den .....

Nöteborgs Str. 27

(Mirrored bleed-through text from the reverse side of the page)

2. April 1945

(Mirrored bleed-through text from the reverse side)

(Handwritten signature and notes)

28. I. - 46

(Mirrored bleed-through text from the reverse side)

(Faint stamp or handwritten note at the bottom)

Příloha č. 6.6

Čís. 31 1945.

Rektorát
university Karlovy,
v P r a z e .

V Praze dne 6.června 1945.

č. 31 - V - 1945.

Ministerstvu informací -
tiskový odbor,

V. 19 /4

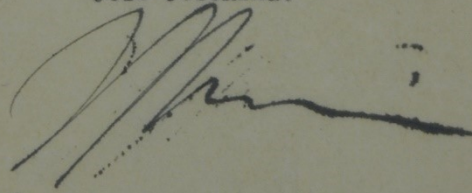
v P r a z e X I I .

Tř. Maršála Stalina č. 3.

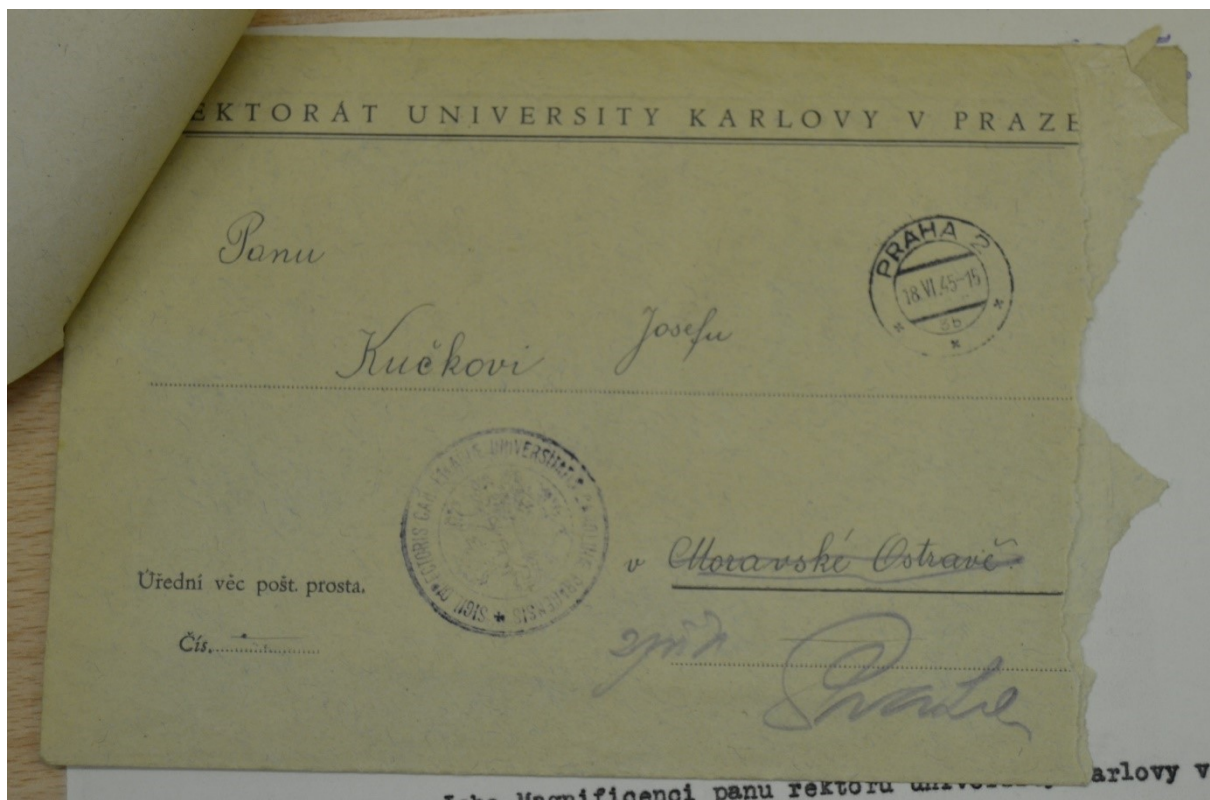
Sděluji, že rektorát university Karlovy jest pře-
chodně umístěn v budově filosofické fakulty university Karlovy
Praha I. Smetanovo nám. č. 2. Číslo telef. 62780, 62781.

exp. 14/6. 45.
J.

Ředitel universitní kanceláře:
JUDr Jos. Říha.

Příloha č. 6.7

V Praze, 1. září 1945.

Milostivá paní,

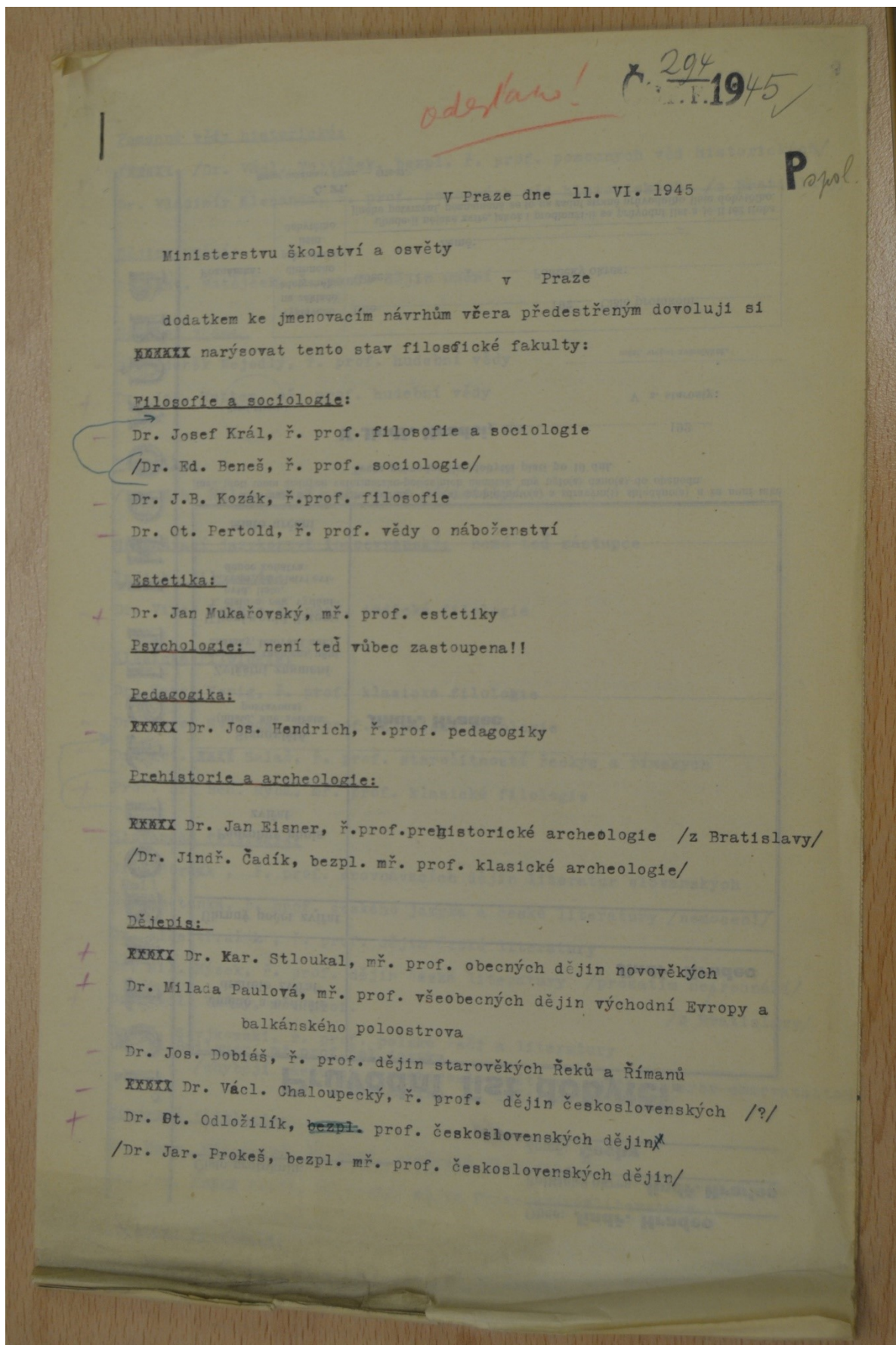
gratuluji Vám srdečně k dosažení doktorátu lékařství a projevuji Vám svůj obdiv nad tím, s jakou úctyhodnou vytrvalostí jste dovedla jít za svým ideálem. Takových osobností potřebujeme. Přeji Vám, abyste se dopracovala plných zasloužených úspěchů ve svém povolání.

Ruku líbá oddaný

*exp. 27.9.45
S
J.*

Paní
MUDr. Ing. Mileně Albrechtové-Šimůnkové

v B r n ě.
Pellicova 35/I.

PRŮVODNÍ LIST DOBYTČÍ.

Číslo protokolu: _____

Obec: **Jindř. Hradec**

Politický okres: **Jindř. Hradec**

Země: **Čechy**

Průvodní list dobytčí.

Jméno a bydliště držitele zvířat	Jindř. Hradec
Úhrnný počet zvířat	
Podrobný popis zvířat	
Stanoviště (místo, kde zvířata postavena)	Jindř. Hradec
Zvláštní znamení (vypálení znamení, ušní známky, tetování atd.) U koní s evid. listem: 1. číslo a rok vydání evid. listu, 2. číslo velitelství evidence koňstva	
Místo určení	

Potvrzuje se, že zvíře (zvířata) bylo(a) prohlédnuto(a) a zdravým(i) shledáno(a) a že není také jinak proti tomu žádných veterinářsko-policejních námitek, aby bylo(a) dáno(a) do obchodu.
Tento průvodní list dobytčí platí po 10 dní.

V **Jindř. Hradci**, dne _____ 192__

V z. starosty:

Pečeť úřední

míst. veterin. zvláštník.

Poznámka:

Vystaveno na základě (odebraného) úhrnného průvodního listu dobytčího

Dne _____ 192__ Číslo protokolu: _____
Obec: _____ Politický okres: _____
Země: _____

Č. 21.

Státní tiskárna v Praze. — 6176-27.

Pomocné vědy historické:

~~XXXXX~~ /Dr. Václ. Vojtíšek, bezpl. ř. prof. pomocných věd historických/
Dr. Vladimír Klecanda, ř. prof. pomocných věd historických /z Bratislavy/

Dějiny umění:

- Dr. Ant. Matějček, ř. prof. dějin umění

Hudební vědy:

- Dr. Zdeněk Nejedlý, ř. prof. hudební vědy
+ Dr. Jos. Hutter, mř. prof. hudební vědy

Fonetika:

/Dr. Boh. Hála, bezpl. mř. prof. fonetiky/

Srovnávací jazykozpyt indoevropský: nemá teď zástupce

Indická filologie:

- Dr. Vinc. Lesný, ř. prof. indické filologie

Klasická filologie:

- Dr. Karel Wenig, ř. prof. klasické filologie
- Dr. Karel Svoboda, ř. prof. klasické filologie
- Dr. Ant. ~~XXXX~~ Salaš, ř. prof. starožitností řeckých a římských
+ Prof. Dr. Boh. Ryba, mř. prof. klasické filologie

Slovanská filologie:

- Jiří Horák, ř. prof. srovnávacích dějin literatur slovanských
Emil
- Dr. Smetánka, ř. prof. českého jazyka a české literatury /nemocní/
- Dr. Albert Pražák, ř. prof. dějin české literatury
- Dr. Mil. Nýsek, ř. prof. dějin české literatury /prozatím neřednáší/
+ Dr. Václ. Váňný, mř. prof. /z Bratislavy/
- Dr. M. Szykowski, ř. prof. polské řeči a literatury
Dr. Vl. Sallauer, mř. prof. čal. jazyka
/chybějí zástupci pro staroslovanštinu, ruštinu, srbo-chorvatštinu,
bulhaštinu a lužickou srbštinu/

Románská filologie:

- Dr. Maxm. Křepinský, ř. prof. románské filologie
- Dr. Jos. ~~XXXX~~ Kopal, ř. prof. dějin francouzské literatury

Anglická filologie:

- Dr. Bohumil Trnka, ř. prof. anglické filologie

václ

Germánská filologie: t.č. bez zástupce

Semitská filologie:

Dr. Rud. Růžicka, ř. prof. semitské filologie

Klínopisy:

Dr. B. Hrozný, ř. prof. klínopisného badání a dějin starého Orientu (MEMOCH)

Egyptologie:

Dr. Frant. Lexa, ř. prof. egyptologie

~~XXXXXXXX~~ Dějiny islámských národů: nemá nyní zástupce /stolice po Musilovi/

Islámská filologie:

Dr. Jan Rypka, ř. prof. filologie turecké a novoperské

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Národopis:

Dr. Kar. Chotek, ř. prof. národopisu všeobecného a slovanského

Celkem 27 řádných stolic a 8 mimořádných. Systemisovaný stav 44 řádných a 10 mimořádných. Stav v z. sem. 1939/40 36 řádných a 9 mimořádných. Mnoho oborů, které ~~XXXXX~~ fakulty měla před uzavřením, není teď vůbec zastoupeno, po příp. jen jedním odborníkem místo dvou. K tomu sluší uvážit, že před válkou byl průměrný stav studentstva na filosofické fakultě kolem 1500 posluchačů, kdežto nyní dosáhl počet už 4500 a ^(pro tento semestr) patrně ještě dále poroste.

t.č. děkan

F. Prof. meden' v žirovském pos. jako bezplatní
nebo v jiném obor. státu spíše přibliž. mimo
systemisovaný stav. (115) oborů
nebo ~~spíše~~ nekrají představy
k. Některé parové pro nemoci. To pak, mož. v náhle
a šesti, nemoh. št. & předzví.

104
ČIS.F.F. 1945 ✓

104/45 M/Š

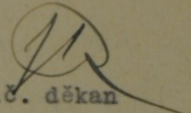
Návrh na jmenování
doc. Patočky profesorem
filosofie.

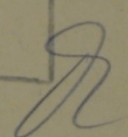
6. června 1945.

1.

Komisi / proff.dři Hendrich, Král, Mukařovský, děkan/

postupují podle unesení sboru ze dne 1. června 1945
připojený návrh, aby doc. Patočka byl jmenován profesorem filosofie k dalšímu jednání a k podání zprávy.

t.č. děkan

Vypraveno dne
7. VI. 1945

10

Čís. F. F. 1945
⁵⁵³

2.7.45

Blana { Koz.
do anti. celp
Ukon

č. 553/45 M/42

Re: Kdejší propustek pro přechod demarkační čáry.

Pánům profesorům, docentům a lektorům
filozofické fakulty Karlovy univerzity

P
Prohlá

sděluji, že z rozhodnutí náčelníka pozádky Rudé armády
města Prahy generála plukovníka Gordova bude vydávati
propustky pro přechod demarkační čáry v západních
částech jednotlivým osobám ve služebním posláním
pouháje 30. květnem 1945 generálmajor Páramis,
velitel města na velitelství Prahy II., Mesarykova
nábřeží, kavárna "Luník".

f. c. Dečan

2.7.45

Jednu blanu jako sol připojit k albu,
jednu blanu do zornění!

Vypraveno dne
12 VII. 1945

8)

Příloha č. 6.12

O P I S .

Hospodářská správa provozu vys. škol
V PRAZE.

Hospodářská správa provozu vysokých škol ozna-
muje všem ústavům vysokých škol v Praze:

Při styku se zasílatelskými firmami snažte se
udržovati:

1. Dodací list opatřete razítkem ústavu a podpisem.
2. Připište inkoustem, nebo inkoustovou tužkou,
jedná-li se o krytý, nebo otevřený vůz, jeho délku a počet
lidí dodaných zasílatelskou firmou.
3. Jde-li o stěhování z poschodí, ^{do poschodí} připište to též
na dodací list /n. př. ze 3. poschodí v budově nakládání
do 4. poschodí v budově složení./.
4. Na dodací list potvrďte jako těžké kusy pouze
ony předměty, které váží přes 250 kg.
5. Příjímací list vyplněný taktéž pošlete nejkrat-
ší cestou na hospodářskou správu provozu vysokých škol.
6. Dbejte, aby ložné plochy vozu bylo plně využito,
poněvadž bylo zjištěno kontrolními orgány hospodářské správy, že
vozy nebyly v některých případech plně naloženy.

Nedodržení těchto směrnic bude mít za následek
předepsání k úhradě případného platebního rozdílu v účtu pří-
slušnému ústavu.

V Praze dne 14. července 1945.

Zatímni správce:
Ing. Poupě v. r.

Děkanství filosofické fakulty
univerzity Karlovy.

č. 693/45.

V Praze dne 25. července 1945.

Všem ředitelům seminářů a ústavů

n a v ě d ě m í .

prof. dr. J. Rypka v. r.
t. č. děkan.

Čís. 1337 1945^{i.}

DĚKANSTVÍ PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE
Smetanovo nám. 2.
V PRAZE, dne 18. srpna 1945.

Čís. j. 886/45.
Při odpovědi budíž toto číslo jednací uvedeno

Vz. Memorandum americké missi ve věci způsobených škod v ústavech, laboratorních a persekucí profesorů a studentů fakulty přírodovědecké.

Odověď k čís. _____ ze dne _____

Přílohy: 2.

Rektorátu university Karlovy

P r a h a .

K tamnímu čj. 566 ze dne 18. července 1945 předkládá děkanství přírodovědecké fakulty memorandum ve věci způsobených škod v jednotlivých ústavech a laboratorních s vylíčením persekucí z řad profesorů a studentů.

Přírodovědecká fakulta jako první pocítila tvrdost německého zásahu. Hned od počátku uzavření vysokých škol t. j. od 17. XI. 1939 byly ústavy a laboratoře této fakulty obsazeny Němci, kteří po dobu války, až do znovuotevření vysokých škol vyvíjeli svoji činnost a tím značně poškodili jak ústavní zařízení, tak profesorský sbor a studentstvo, z nichž řada vynikajících pracovníků bylo povražděno, persekuováno a ničeno v koncentračních táborech.

Z poškozených ústavů jsou to:

Botanický ústav, jehož knihovna a veškeré herbáře o celkové váze 420 q byly v létě 1944 odvezeny do zámku Kout na Šumavě. Během stěhování množství knih i herbářů bylo poškozeno. Místnosti, v nichž byl tento inventář uskladněn byly z části zaplaveny tekoucí vodou a tak mnoho herbářů bylo zničeno úplně. V samotném ústavě byl při převzetí nalezen takový nepořádek, že po dvouměsíční pilné práci veškerého personálu, nepodařilo se dosud uvést ústav do normálního chodu. Dodatečně bylo zjištěno, že jeden vagon obsahující převážně cenné optické přístroje, shořel při náletu na Plzeň dne 14.-15. dubna 1945.

Část uskladněného inventáře byl neznámým Němcem odvezena do botanického ústavu prof. Hertela v Bavořích dne 15. IX. 1944. Tato zásilka dle sdělení přednosty stanice Kout na Šumavě vážila 101 kg. Botanická zahrada byla po převzetí nalezena v neutěšitelném stavu. Na místo rostlin k vědeckým účelům [rostliny léčivé a system] byla pěstována ve velkém košťálová i cibulová zelenina pro soukromou potřebu prof. Paschra.

Překážky v činnosti vyučovací a vědecké: Ačkoliv je ústav zařízen asi na 80 posluchačů, navštěvuje první semestr 550 posluchačů farmacie a asi 250 posluchačů přírodních věd. Proto musely býti zařízeny 4 paralelky přednášek a 8 morfologického praktika, které mohou navštěvovati jen posluchači farmacie. Posluchačům přírodních

věd není přednášena srovnávací morfologie, biologie květní, dějiny botaniky, užitkové rostliny, květena československá, geobotanika a cvičení geobotanická, určování rostlin a soustavná botanika pro pokročilé, protože není dostatek místností, sil ani pomůcek. Praktika, při nichž by bylo zapotřebí mikroskopů nemohla být vypsána, protože veškeré přístroje byly nalezeny rozmontovány a jejich součástky tak pomíchány, že do této doby nebylo možno je sestavit.

Meteorologický ústav: Po uzavření vysokých škol byly místnosti ústavu používány z počátku st. ústavem pro geofysiku, později byly však přeměněny v ubikace lékařů a sester německého Červeného kříže, v důsledku čehož toliko malá část místností byla po znovuo-
otevření vysokých škol po květnové revoluci způsobila pro potřeby universitní. Několika místností meteorologického ústavu používali Němci jako skladiště různého materiálu, v jedné bylo dokonce složeno uhlí a koks. Také po stránce hygienické byly místnosti vzhledem ke způsobu použití v desolátním stavu, takže adaptace těchto místností potrvá delší dobu. Inventář ústavu, zvláště knihovna a přístroje, byly z velké části Němci přestěhovány.

Vzhledem k vylíčenému stavu meteorologického ústavu navrhuje přednosta ústavu, aby vojenská americká misse byla požádána o opatření následujících učebních pomůcek pro univ. meteorologický ústav.

Textbooks on geography, meteorology and klimatology used today on American Highschools.

Textbook on agricultural meteorology and klimatology.

A set of Weather Bureau charts [Washington DC], at least one year.

Textbooks and publications on flying without motor.

Pamphlets of the Reclamation Service papers on dry farming.

Addresses of the Colleges for the Education and training of Airmen to get information about the extension of studies of meteorology on such schools.

Chemické ústavy: Místnosti byly nalezeny ve velmi zanedbaném stavu. Pracoven profesorů bylo používáno k chovu drobných pokusných zvířat, byly zanechány hnuště znečištěny, zamořeny hmyzem a se zničeným nábytkem. Reagenční nádoby s vypálenými českými nápisy byly polepeny částečně s otrhanými papírovými nálepkami, jejich obsah se nekryl s nápisem. Váhy analytické a lékárnické byly v nepoužitelném stavu, znečištěné, zašlé; sady analytických závaží chyběly téměř úplně. Zbylé sady byly hrubě poškozeny a neúplné. Z bývalého inventáře jmenovaných ústavů chybí mnoho přístrojů, mnohé byly poškozeny u mnohých chybí podstatné součástky, jež byly patrně odneseny, aby se staly přístroje neupotřebitelnými. Mikroskopy zmizely téměř všechny. Chybí vylná část platiny ústavů pro analytickou a anorganickou chemii. Nábytek pracovny byl rozkraden.

Anthropologický ústav: Z ústavu odvečeny a v Plzni při leteckém bombardování zničeny byly veškeré fotografické aparáty [3 Leicy] s příslušenstvím, dále optika k 2 mikroskopům a 3.000 vědeckých diapositivů 5 x 5 cm.

Tyto škody jsou skutečně dnes nenahraditelné a plný provoz ústavu nebude dotud možný, dokud nebudou tyto škody alespoň částečně nahrazeny. Dále pohřešuje ústav četné knihy ze své vědecké knihovny a část sbírkového materiálu, o němž lze však důvodně předpokládati, že se nalézá ještě na území našeho státu.

Geografický ústav: Za okupace byla Němci odvezena knihovna I. odděl. geografického ústavu do Veltrus a dosud se nepodařilo ji přestěhovat do Prahy. Šimž se značně znemožňuje rozhodnutí činnosti učatelské a vědecké.

Geologicko-paleontologický ústav. Geologicko paleontologický ústav přestěval před válkou darem Bulletin of the geological Society of America a jiné publikace této společnosti až do r. 1939 [adresa Geological Society of America, 419 West 117 Street New York N.Y.] Ředitel geologicko-paleontologického ústavu žádá o zaslání ročníků vyšlé za doby německé okupace a aby zasílání se dělo v budoucnu pravidelně, jak tomu bylo před válkou. Dále dostával geologicko-paleontologický ústav Karlovy university výměnou geologické a paleontologické spisy zvláště těchto ústavů:

Smithsonian Institution, Washington D.C.

Geological Survey of USA [U.S. Department of the Interior, Washington D.C.]
American Museum of Natural History, New York.

Kromě toho jmenovaný ředitel prosí o věnování významných amerických zkamenělin a odlitky fosilních obratlovců pro doplnění sbírek.

Petrografický ústav: Místnosti byly zabrány německým orient. ústavem a poškozeny tím, že byla odstraněna zařízení chemické laboratoře a její přístroje. Veškeren inventář byl odstěhován. Z celého ústavu, při tom byl nábytek rozebrán a roznesen neznámo kam. Velká část nábytku byla značně poškozena zásahem letecké pumy 14.II.t.r. ve Viničné ulici, kde byl nábytek uskladněn. Detonací byla skla skříní většinou roztržena, nejcennější věci, které byly ve vitrinách, byly shozeny do směsi skla, malty a dřev na zem. Tím vším utrpěly sbírky velké škody.

Přístroje, váhy, pece, sušárny, ohem, sklo byly rozbity, optické příslušenství makroskopů zapevněno a částečně poztráceno.

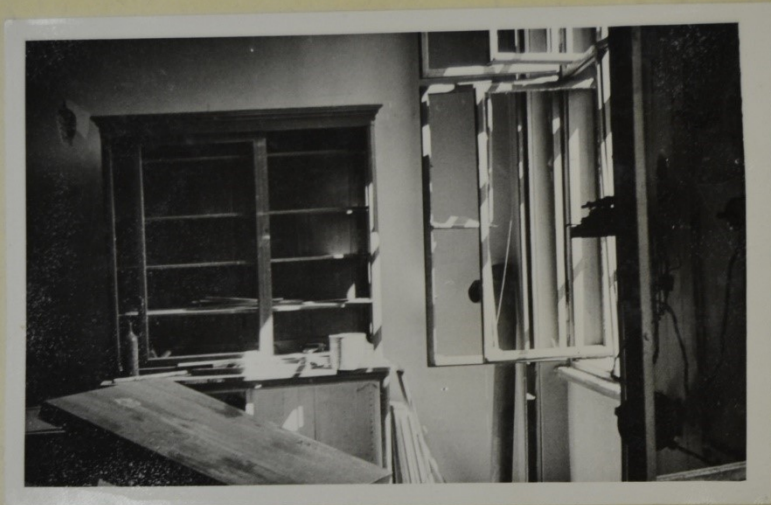
Knihovna: Při stěhování poztrácely se některé díly kompletů, ztráty netude asi možno nahraditi. Stěhování a neblahou činností asistenta německého mineralogického ústavu Wegwarta byl ztracen takřka všechn studijní materiál po mnoho let shromažďovaný. Přiloženo jest 7 fotografií zpustošených místností ve Viničné ul., kde byl nábytek se sbírkami uložen.

Z učitelského sboru přírodovědecké fakulty university Karlovy byli zatčeni, internováni v koncentračních táborech, kde někteří zemřeli. Jsou to:
Prof. Dr Bohumil Bydžovský, internován ve Svatiborčích od 17.9.1942 do 19.I.43
Doc. Dr Vladimír Krajina zatčen v r. 1942, osvobozen v roce 1945
Doc. Dr Radim Nováček zatčen 10.X.1941, byl popraven 13. února 1942
Prof. Dr František Slavík, zatčen 4.II.1943, vězněn v koncentračním táboře v Osvědčíně, vrátil se v květnu 1945 [jeho choť v konc.táboře zemřela
Prof. Dr Jaroslav Štorkán, odsouzen k smrti 1. 6. 1942
Prof. Dr František Ulrich zatčen 8.X.1941, zemřel 20.X.1941. [postřelen při zatčení].
Prof. Dr František Závíška zatčen, vězněn v koncentračním táboře v Sachsenhausen a zemřel v dubnu 1945.
Prof. Dr Dolejšek Václav zatčen v říjnu 1944 a zemřel 3.1.1945.
Prof. Dr Auerhan Jan odsouzen k smrti 1. 6. 1942.

Kromě toho byl veliký počet posluchačů internován v koncentračních táborech, kam byli násilně odvedeni v den uzavření vysokých škol t.j. 17. listopadu 1939.

Doba strašné okupace zanechala značné mezery jak mezi profesorským sborem, studentstvem, tak i v různých zařízeních fakulty, což má za následek, že bude třeba velikého úsilí, než bude možno fakultu uvést do normálních kolejí.

Trkal,
děkan.

Příloha č. 6.14

Čís. 1386 1945.

DĚKANSTVÍ PRÁVNICKÉ FAKULTY KARLOVY UNIVERSITY V PRAZE.

Čís. FP 576/45.
Při odpovědi buďž toto jednací číslo uvedeno.

V Praze dne 30. srpna 1945.

Odpověď k číslu: 405/45.
Přílohy:

Věc: Rašínův fond - zastoupení.

V. 19 145

Rektorátu university Karlovy
v _ _ P _ r _ a _ z _ e _ _

K přípisu ze dne 14. srpna 1945 čis. 405/45 sděluji, že za zástupce v kuratoriu Rašínova fondu byl zvolen prof. Dr Theodor Saturník a náhradníkem prof. Dr Cyril Horáček.

Děkan
univ. prof. Dr Jan Matějka:

UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE.

Došlo 31. VIII. 1945 s 0 příl.

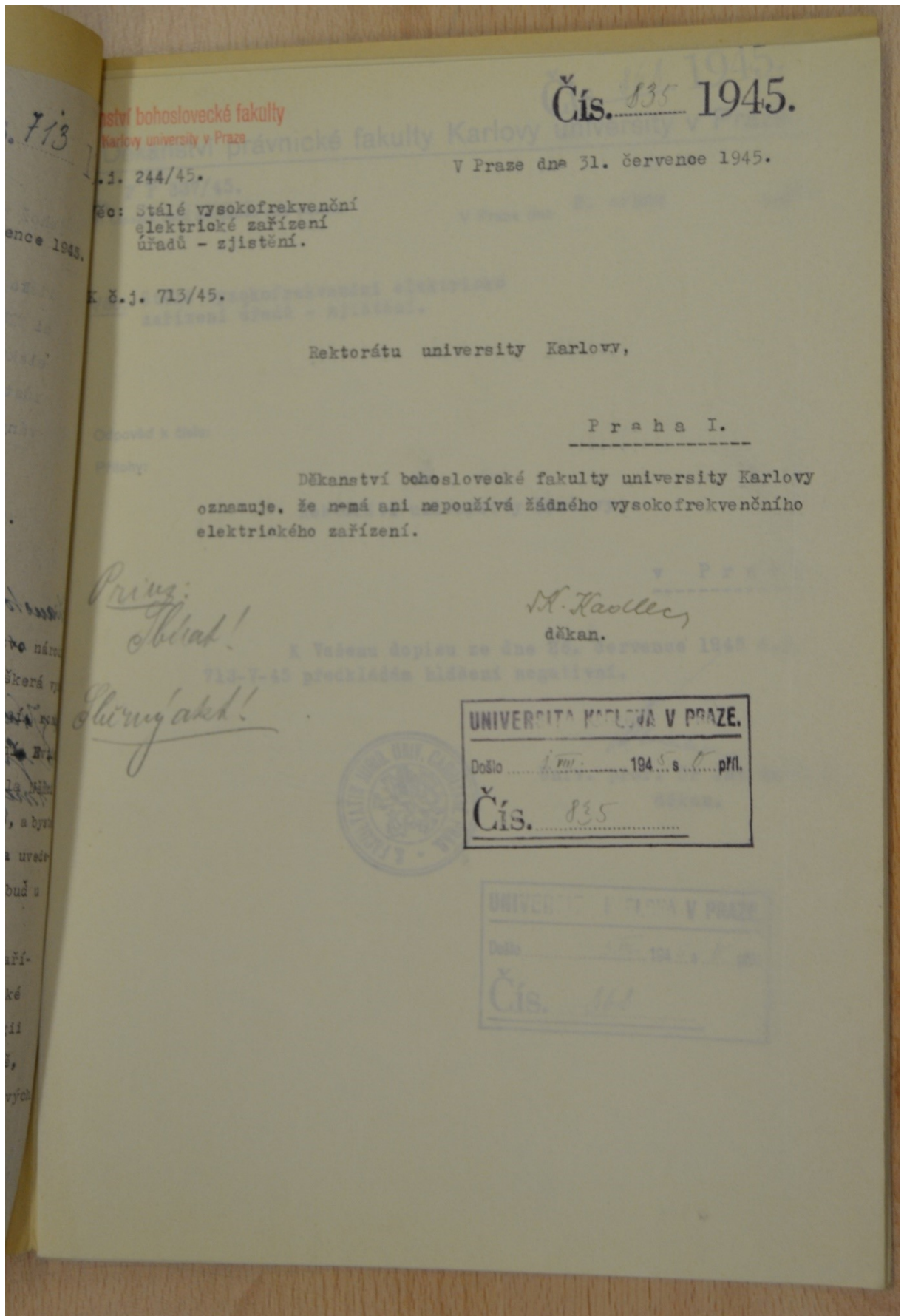
Čís. 1386

Karlovu v Kuratoriu Rašínova fondu ustanoveni byli :

Příloha č. 6.15

Čís. 1815 1945.

DĚKANSTVÍ
FAKULTY LÉKAŘSKÉ
UNIVERSITY KARLOVY
V PRAZE

OPIS.

V PRAZE
dne 21. září 1945.

č. j. 1665/45.

Přílohy:

B fasc. X 10
num. 61 C

Ministerstvo školství a osvěty
P r a h a.

Ve schůzi profesorského sboru dne 30. srpna 1945 bylo prof. Dr. Hynkem předneseno, že profesori a docenti býv. německé university používají, jak vysvítá z insercí v denním tisku, dále svých akademických titulů, které získali habilitací, případně jmenováním na německých universitách, zejména na universitě pražské.

Profesorský sbor je toho názoru, že zánikem německé university zaniká i právo používatí titulů touto universitou udělených, resp. na její návrh.

Upozorňuje proto na tyto okolnosti ministerstvo školství a osvěty a rektorát university Karlovy a navrhuje, aby po slyšení odborníků bylo užívání zmíněných titulů zakázáno.

Děkan lékařské fakulty
university Karlovy:
./.

V Praze dne 21. září 1945.

Rektorátu university Karlovy

v P r a z e V.
Pařížská tř.

Došlo ... 26. 8. 1945 ... na vědomost.

UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE.
Čís. 1815

Děkan lékařské fakulty
university Karlovy: *[signature]*

